yeryüzü bir bütündür bölünemez

Ahali

Mart 2011 yıl:4 – sayı:3 aylık haber fikir yorum gazetesi 2,5 TL – http://ahaligazetesi.org

sf.10

malatesta

Ahali'den

Ahali Gazetesi'nin, O'nu var edenlerin gözünde yeri kendinden menkuldür. Ahali, Anarşi'nin bu topraklardaki var oluş imtihanına, bir yayım olarak ne katmış ise, O'nu var edenler yaşama, alanlarına, yerelliklerine, çok daha fazlasını katmıştır. Hani bir kişi yapıp ettiklerini anlatmak için etrafına bakıp "şu sokakların dili olsa da konuşsa" der ya, işte ahali bir biçimiyle o sokakların, alanların "dili" olmuş, 7 sayı konuşmuştur.

→ sf. 2

ATEŞLER BİLE ANLADI*

Televizyonlarınızı izlediyseniz, Libyalıların geleceğinin Libyalılara bırakılamayacak denli mühim olduğu konusunda Kaddafi ile hemfikir, büyükçe bir gemi dolusu yerli ve yabancı stratejist, gazeteci ve diplomat eskisi olduğunu

Bu isyan ne kadar akıllara durgunluk vermiş olsa, haftalar süren bir hayret uyandırmış olsa da öncesiz ya da sonrasız değil. Tunus'ta kendini yakan üniversite mezunu işportacı gence ilişkin yapılan haber, üç yıl önce piyasa kriziyle içi içe geçmiş gıda krizinin yol açtığı, hem özellikle Haiti olmak üzere Amerika kıtasındaki pek çok ülkede hem de sosyal politikaları hiçbir zaman gelişmiş ülkelerinkine benzeyememiş Afrika ülkelerinde görülen isyan haberlerinin bir devamı gibi görülebilirdi.

Peki, bu kendini yakma eylemi nasıl başka işsiz ve genç insanlar için de yaşamın kendilerinden çalınmasına isyanın ifadesi olarak çoğaldı? Genç insanların hayattan umutlu olmaları beklenir, kendilerini yakmaları dünyanın neresinden bakılırsa bakılsın kolay anlaşılamaz ve sıra dışı bir şey olarak görülür. Bir insan bir bidon benzini kendi başına başından aşağı dökmeden, üstüne dökülen benzini ateşle buluşturmazdan evvel son düşündüğü ne olabilir? Bu genç adamın yaptığını yapmak zor ama ne düşündüğünü tahmin etmek zor değil. Kimse ve hatta kendisi de onun yerinde olmak istemezdi, 'yaşamak bu değil' dedi muhtemelen. Yaşamak olmayan böylesi bir yaşam yansa da hiç acıtmazdı.

→ Yazının devamı sf. 3-4

Devlet ile Yasa Aynı Torbada
Röportaj: Erkan AYDOĞANOĞLU
Ekmeğin Fethi
sf.5

Anti-Militarizm
Halil SAVDA
sf. 6

Röportaj: Bülent B.
"Bir yerde barıştan söz ediliyorsa..."
sf. 6-7

Röportaj: Pembe Hayat
Toplum Bizden Neden Korkar
Çingeneler Fala İnanmaz
sf. 8-9

Kemal KOM...
Ne Bombası
sf. 13

Borç Rejimleri ve Tufan
Nizam MÜESSES
sf. 15

Ahali'nin Gergini
Daatma Gendini
sf. 24

EV-EKSENLİ KADINLAR: BİZ İŞÇİYİZ AMA...

1990'ların başından beri görünür olmaya çalışan ev eksenli çalışanlar, 2008'de EV-EKSENLİ ÇALIŞANLAR SENDİKASI GİRİŞİMİ adı altında birleştiler. Mevcut yasal düzenlemelerde iş kolu olarak tanınmayan ev emeği, yasal olarak sendikalaşma hakkına da sahip değildir. Bütün yasal kısıtlamalara rağmen örgütlenen ve çoğunlukla 'yasal sendikalar' tarafından görmezden gelinen ev emekçileri örgütlü mücadelelerini sürdürüyorlar. 2008'de yayımladıkları deklarasyonlarında "..bizler işçiyiz. Ama çalışması görünmeyen, emeği yok sayılan, işçi olduğu tanınmayan işçileriz..." diyen Ev-eksenli çalışan kadınlarla görüştük... Ahali: Çalışan ve işçilikten kaynaklanan haklarınızı elde etmek için verdiğiniz mücadele 17 yıl gibi bir zamanı kapsıyor. EV-EKSEN'i kurma sürecini nasıl başardığınızı soracağım. Bir araya gelmeyi, sendika kurmayı nasıl başardınız?...

→ Röportajın tamamı, sf. 14

YERYÜZÜNÜN LANETLİLERİ: MÜLTECİLER

İlk sayılarımızda dünyada mülteciler ve mülteci politikalarına dair bir değerlendirme yazısı yayınlamıştık. Milyonlarla ifade edilen mültecilerin istatistiklerden ibaret olmadığını göstermek için bir de hayat hikâyesi dinlemiştik. Mültecilerin Avrupa ülkeleri için bir tehdit unsuru oluşturduğunu, sermaye ve beden politikalarını alt üst ettiğini vurgulamıştık. Ve Giorgio Agamben'in "...mülteci, devlet/ulus/toprak teslisini menteşelerinden ayırması itibariyle siyasal tarihimizin marjinal değil, temel figürü olarak ele alınmayı hak etmektedir." tespitini yinelemiştik.

Şimdi o günden bu güne ne değişti ve neleri es geçtik bir bakalım. Öncelikle ekonomik krizin faturasının büyük bir kısmının mültecilere kesildiğinin altını çizelim. Bu krizle birlikte Avrupa'daki sosyal devlet anlayışının son kırıntıları da ortadan kaldırılmaya başlandı. Değişen koşullar ve standartların düşmesi yasaların daha hızlı çıkmasına neden oldu. Horkheimer'in dediği gibi 'kapitalizm konusunda konuşmak istemeyen, faşizm konusunda da sessiz kalsın.' Ekonomik kriz kapitalizmin krizidir.

→ Yazının devamı, sf. 18-19

ÜSTÜMDE PARLAYAN GÖKYÜZÜ VE İÇİMDEKİ PROSPEKTÜS

Antikapitalist, antifaşist, antipsikanaliz, antipsikiyatri, antichrist, antioedipus... anti olmanın baştan çıkarıcılığı. Belki karşıtına mahkum bir başkaldırı deneyi, uzlaşmaz ama sınırları dışarıdan çekilmiş bir olumsuzlama uzayı. Daha fazlası mı? Tüm bu anticiliklerimiz yıkıcı mıdır, geçebilir mi zıttının ötesine, bu oyunun dışına taşabilir mi hiç? Yoksa karşıtıyla birlikte yok olmaya mı programlanmıştır? Ama anticiliklerimize karşı sistemler işbaşındadır, onların baştan çıkarıcılıklarını devşirir: antipsikotik, antidepresan... bir mücadele hattını içselleştirir, hiçbir mümkün dışarının onun olmayan oyuncaklarla düşlenmesini istemez sistemler. Antipsikotik karşısında antipsikiyatrinin ellerini bağlar, onu çürütmeyi dener, cepheyi kendi oyuncaklarıyla oynanan bir oyuna dönüştürmek ister(özellikle şizofreninin DNA'lara dayandırılarak açıklandığı doksanlardan itibaren hastalıkların toplumsal kaynaklarıyla bağı kesilmiş, ucuz bir bilimsellikle bu argümanlar desteklenmiştir... DNA'mdaki şizofren çık dışarıya...

→ Yazının tamamı, sf. 16-17

ORTADOĞU VE SİYASET ÜZERİNE BİR MÜLAHAZA

İsyan dalgasının bir anda despotizmin paçasını tutuştururken bizi de şaşırtması tam da bu yüzdendir. Yerelin sürekli değişen siyasi bilgisini ve haritasını edinmeden Ortadoğu'ya ilişkin değerlendirme yapılamayacağı gibi, Ortadoğu'da siyaset yapmanın, aynen felsefe yapmak gibi bir kurnazlık (Jacques Derrida) içerdiği apaçıktır.

Tunus ile başlayan ve Mısır'a sıçrayan isyan dalgası Kuzey Afrika ve Ortadoğu'da iktidar yoklamalarına neden oldu. İsyanın etkisi birçok Arap ülkesinde (Bahreyn, Yemen, İran, Ürdün, Cezayir) iktidara ve baskıya karşı protestolarla devam etti. Bu krizin ilk dalgası, başka bir veçheden de olsa Lübnan'da ocak ayı sonunda Hizbullah'ın Saad Hariri başkanlığındaki koalisyon hükümetine verdiği desteği çekmesi sonucunda hükümetin düşmesiyle başlamıştı. Amerikan hükümeti dış işleri aracılığıyla Hizbullah kaygısını ve Ortadoğu siyasetindeki ağırlığını hatırlattı. Daha sonra Tunus'taki kalkışma Bin Ali'nin gidişine neden olurken, ikircikli bir tavırla Batı medyası ve hükümetleri -başta Sarkozy, Bin Ali'nin Fransa'ya girişini engelleyerek- bu değişime destek verdi. Mübarek'in tahtı da Mısır'da 18 gün süren isyanla son bulurken, can alıcı nokta Batı demokrasisi standardları dışında bir demokrasi talebi inşa ediliyor oluşundaydı.

→ Yazının tamamı sf. 4

HABER BİRİMLERİ İLE TANIŞTIN MI?

6.sayıda, yani 2008 yılının ağustos ayında yayımlanan Ahali'de bizi heyecanlandıran bir şeylerden bahsetmiştik. Biri, haber birimlerimizdi. Var olan 6 haber birimini Tek tek size tanıtmış, Cinsiyet ve Ekoloji haber birimlerini müjdelemiştik. Toplumsal Cinsiyet politikalarını dert edinen haber birimi bu sayıda içerikte olacak. Diğer heyecanımız ise, o sayıda attığımız adımın getirdiği heyecandı. Yazın sonuydu. Bahar yaklaşıyordu. Bir mevsimin bitişi diğerinin başlaması, içi yaşamla ürperen bizlerin heyecanlanması için yetmez miydi? Yeterdi elbet. Lakin hayat mevsimlerden ve sadece bir mevsimin yaklaşmasıyla çiçeklenen ya da yapraklarını döken ağaçlardan ibaret değil. Keşke öyle olsaydı. Öyle olacak. Öyle olsun diye didişiyoruz. Yaşamak ve var olmak ağrısı, içinde taşıdığın yaşadığın dünyada yaratmak için verilen mücadele, arasından çimenlerin yeşerebildiği ve altında kumsal bulunan kaldırım taşları gibi "yerinde ağır" olmaktan alıkoyuyor insanı. 7. Sayıyı Kasım 2008'de çıkardık. Sonra, ta ki bugüne değin, Ahali çıkamadı. Gazetenin yayımlandığı son zamandan bu yana haber birimleri ile ilgili pek büyük bir ilgiye mazhar olduk. İlginin bir kısmı meraktan ibaret olsada keyifle merakları giderdik. bu sayıda Gazetenin haber birimlerinin anlaşılması için gelen soruları derleyip bu sayfada yer verdik.

1 - Haber birimleri nedir?

Haber Birimleri, Ahali Gazetesi'ni var edenlerin oluşturduğu kendiliğinden gruplardır. Gazetenin çıktığı ilk günden beri zaten var olan gönüllü birlikteliklerdir. Bir günde alınan bir kararla değil, zamanla kendiliğinden oluşmuşlardır. Daha doğrusu varlıkları zamanla isimlendirilmiş, bu isimler ve birimlerin niteliği ise Gazete'nin 6. Sayısında kendini ortaya koymuştur. Birimlerin, zorlama ya da tepeden indirilmiş bir vahiyle değil de kendiliğinden ortaya çıkmıştır çünkü birimleri var eden kişilerin yaşamda esas aldıkları ilişki biçimi zorlama, iş bölümü ve itaate değil; gönüllülüğe, kendiliğindenliğe ve iş birliğine dayalıdır

2 - Haber Birimleri Kimlerden oluşur?

7 sayı Ahali Gazetesini ve her gün bulunduğu her yerde yüreğindeki dünyayı büyüten insanlardan oluşur. Birbirini tanırlar. Tanışıklık önemlidir, lakin yüzü bilinmeyen bir kişiden gelen bir haber, iletişim çabası ya da yazı da, samimi olduğu ölçüde, bir tür "tanışıklık" sayılabilir ve bir arada durmak için iyi bir adımdır. Birimleri oluşturanlar, kendine sunulan, kapitalizmin cehennem ettiği bu dünyayı değil kendi istedikleri dünyayı ayaklarının bastığı bütün yeryüzünde hemen şimdi var etmeye çalışırlar. Bir aradadırlar çünkü var ettikleri tek şey ne bu gazetedir ne de bu haber birimleri....

Bir aradadırlar çünkü Anarşi örgütlenmektir. Bir aradadırlar çünkü devrim yarına ertelenemeyecek kadar önemli ve yaşamsaldır. Bu bireylerin biri diğerlerinden daha akıllı, daha güçlü daha yetenekli değildir, olmamalıdır. Eşit değildirler çünkü eşitliğin, farklılığı ve farkındalığı yok etmeye çalışan iktidarların bir yalanı olduğunu bilirler. Bu yüzden bir aradadırlar. Yüreklerindeki o dünyayı hemen şimdi kurmak isteyen insanlar olarak yaşamı dönüştürme yeteneği edinmeye çalışırlar, bunu bazı kitaplardan ve bütün doğadan olduğu kadar kendilerine benzeyen bir başkasından öğrenebileceğini bilen kişilerden oluşur. Ya da bilmeyen kişilerden... Bu haber birimlerinden birinin, Ahali gazetesinin ve yaşamın bir parçası olmak isteyen ve iktidarlara boyun eğmemek dışında bir şey bilmeyen bir kişi, bize göre yeterince bilgilidir

4 - Haber Birimleri Nasıl Çalışır?

Haber Birimlerinin, hiyerarşik olmayan, doğrudan bir ilişki biçimiyle ortaya konan Ahali Gazetesi'nin içeriğine sunduğu katkı, yaşama sunulan katkıdan daha fazla değildir. Yani Bir birimin amacı Gazete için haber üretmek değil, yaşam alanlarında ve gündelik hayatta müdahale edilen durumları, iktidarların yaşamlarımıza yönelttiği gasp ve talanı deşifre edip yıkmak için gazeteye taşımaktır. Amaç haber "üretmek" yerine yaşam üretmektir ve yaşamın kendisini Gazeteye katmaktır. Bu anlamda doğrudan yaşanılan her şey, iktidarlardan yaşamı geri almaya yönelik olduğu müddetçe haber birimleri aracılığıyla Gazetenin içeriğinde yer alabilir. Birimde yer alan kişiler de bu çerçevede kendilerine has ilişki ve çalışma biçimlerini geliştirip, haber hazırlayabilirler

5 - Haber Birimlerine Nasıl Ulaşılır?

Tam aşağıda gerekli telefon adres ve e-mail bilgileri var. tercih ettiğiniz herhangi bir vesileyle bize ulaşabilirsiniz.

3 - Haber Birimleri Kaç tanedir?

Şimdilik 6 haber birimi var. Ama birimlerin sayısı ve alanı ihtiyaçlar doğrultusunda genişleyecek ve derinleşecektir. Haber Birimleri neye göre isimlendirilmiştir?Birimler isimlerini, yaşamdan ve ironiden alır. Aşağıda birimlerin niteliğini sıralarken kastettiğimizin ne olduğu daha açık anlaşılacaktır.

"Çingeneler fala inanmaz".

Fala inanan çingene gördünüz mü siz hiç? Peki fal bakmayan çingene gördünüz mü? Biz hiç görmedik, göreni de duymadık. Bu paradokstan ilham alan birimimizin işi üst düzey dolandırıcılarla olacak. İnsanları göz göre göre kandıran, yalan söylemekten zerre kadar utanmayan, her türlü yöneticinin teşhiri bu birimin ilgisindedir.Çingenenin kendine has muzip üslubuyla ve uyanıklığıyla olayları irdeleyen bu birimin ciddi bir görevi de var aynı zamanda. "Yetmiş iki buçuk" uncu milletin lanetiyle diğer lanetlileri yani mültecileri selamladıktan sonra laneti gerçek sahiplerine iade etmek.

"Yavuz Belge".

Adı üzerinde, belgemizin niteliği onun "yavuz" olması. Ece Ayhan ustanın o meşhur dizesindeki gibi "gerçeği ararken parçalanmayı göze almış" yüzlerden oluşuyor.

Ve bu birim gerçeğin, sade ve sadece gerçeğin peşinde olacak. Bu sayımızda ergenekonun peşindeyiz. Yakalarsak yeteri kadar üzeriz...

"Yort Savul"

Bu birim büyük iddialar peşinde. Yavuz Belgenin kardeşi, can yoldaşı olacak bu birimimizin adı "Yort Savul". Padişahların yolunu açmak için değil yolları tümden kapamak için yort savul!! Savulun heheyyyt!! Anarşistlerin varoluş imtihanları bu birimimizin konularının başında geliyor. Anarşinin bütün harfleriyle ve bütün vurgularıyla sonuna kadar ilgili olan bu birimimiz, anarşinin örgütlenmesinin anarşistliğe zeval getirmeyeceğini şiar edinmiş anlaşılan.

"Arıza Keçiler"

Arıza Keçiler Haber Birimiz, esasında kürt dilinden geliyor. Kürdistanda bazı bölgelerde, özellikle Mardinde çobanlar sürüden ayrı takılan, başına buyruk keçilere "Bizına Ziyanok" derlermiş.

Ahali'nin Arıza Keçileri daha çok gündelik yaşamın detayları arasında görünmez kalan/kılınan otorite ve iktidarı deşifre etmekle uğraşır. Gündelik yaşam içinde sıradanmış gibi görünen ve sıradanlaşan faşizmi, salt yazıyla değil, Bu yönde eylem pratikleri ortaya koyarak iğdiş etmeye uğraşır

"Kurtdereli Mehmetler"

Bu birimimizin ise tarihten bir hikayesi var.

Kurtdereli Mehmet pehlivan hızını alamayıp Avrupa'da memleket memleket, şehir şehir gezmek ve oraların pehlivanlarına meydan okumak için bir seyahate gidecekken yanına saraydan bir görevli teşrif edip Abdülhamit'in bir buyruğunu söylemiş.

"Zat-ı Şahane'nin selamları var, Avrupa'da güreşirken tac ve tahtının şerefini koruyarak güreş yapsın"

Bunun üzerine pehlivan şöyle gerine gerine, boynunu belini kütlete kütlete demiş ki "Zat-ı Şahane'nin tac ve tahtının olduğu kadar benim sırtımın da şerefi vardır!"

İşte o şeref bizim de şerefimizdir ve osırt yere düştüğü zaman şerefinden gram kaybetmez. Endüstriyel sporun, devletlerin şampiyonluk başına kazanılan kilo kilo altınların ölçtüğü, paradan puldan ibaret olan şerefin ise ta kendisi şerefsizdir.

Birimimizin adı "Kurtdereli Mehmetler". Takıldıkları durum, bu sayıda olimpiyatlar ama daha sonraki sayılarda ise bizden ve sizden yaşamlar olacak.

"Ekmeğin Fethi"

Bu birimin adını Kropotkin ustadan süresiz ödünç aldık. Ama yanlış anlamayın fetih derken fatihleri yaratmaktan bahsetmiyoruz. Şöyle bir düşünün anarşistler fethetse fethetse neyi fetheder? Gönüller zaten bizim olduğuna göre geriye kalan ekmektir. Çalışan çalışmayan herkesin her türlü fetih hamleleri bu birimin konusu olacak. Sendika diyorlar, emek diyorlar ver allah ver diyorlar...

"Kara Vesika"

Cinsel ikincilere verilmiş bir nişane olan orospuluğun simgesidir vesika. Çirkindir! Ama çirkinliği topluma karşı verilen varoluş mücadelesini her alanda beyan etmesinden değil pembe veya mavi olmasından, bir sınının ismini taşımasındandır. Çirkindir çünkü üzerinde taşıdığı renkleri vesikayı taşıyan değil büyük ve kılı bir el oraya koyar.

Renkleri reddediyor tüm topluma, tüm tahakküm biçimlerine, tüm otoriteye ve tüm iktidara inat kara vesikamızı göğsümüzün en yüce yerinde taşıyoruz.

Ne zaman ki TÜM KİMLİKLER YIKILACAK, o zaman KARA VESİKALAR YAKILACAK!

← sf.1

Ahali çıkmadı diye dilsiz kalmış olmuyoruz. Mecalimizi anlatıyoruz. Muhatabımızın gözlerinin içine bakıp, omzuna dokunup mecalimizi anlatmak, Ahali Gazetesi varken de güzeldi, yokken de güzel. Yani mesele bu gazetenin varlığı ya da yokluğu değil, eyleyecek şeyin olması. Zira eylem bereketlidir. Öyle bereketlidir ki eylemi gözün görmesi kulağın duyması yetecektir. Yetmelidir.

Ahali büyük bir ara verdi ama onu var edenler, vicdanın, yüreğimizde büyüttüğümüz dünyanın icabını yapmaktan geri durmadık:

İki 1 mayıs, İMF şenliği, bir DTCF şenliği, biri kavgayla sokakta; diğeri mücadeleyle DTCF'de; iki Takas Pazarı süreci, Yüksel ve Konur sokaklarına göz diken katillere karşı günlerce alan nöbeti, Meçhul Öğrenci Eylemleri , 22 gözaltı ve bir tutukluyla süren Anti-militarist direniş. Sürekli ayakta anti-faşist mücadele

Bunların hepsi, muhasebesiyle bu sayfalarda.

Meçhul Öğrenci(ler) DTCF ve Siyasal'dan sonra Odtü'deydi

Dil Tarih ve Coğrafya fakültesinden sonra, Meçhul öğrenci ODTÜ'de göründü. Turnikeye kimliğini okutmadan yurda giriş yaparken bir uyarı aldı yine yurt müdüründen, yurt danışmasından. ÖGB'ye kimlik göstermek zorunda kaldı yine okuluna girerken. Yine ve her şeye rağmen gülümsüyordu meçhul öğrenci, kendisini adım adım izleyen "güvenlik" kameralarına. O gülümseme ki içindeki isyanın ve nefretin en basit dışavurumuydu.

Meçhul öğrencinin çağrısına kulak veren onlarca kişinin de katılımıyla bir meçhul öğrenci anıtı daha açıldı. Kara önlükler ve maskeler giyilerek eyleme çağrı yapıldı ve bildiri dağıtıldı önce. Sesimize katılan seslerle büyüdük ve çoğaldık. Fizik önünde toplanan meçhul öğrenciler meşaleler yakarak, ellerindeki dövizleri ve kara bayrakları yla önce yemekhaneye ilerlediler, yemekhanenin içinden sloganlarını sürdürerek geçtiler. Ardından kütüphane binasına doğru yürüyüşe devam edildi. Kütüphane geçildikten sonra geri dönülerek, anıtın açılacağı yere -fizik önüne- varıldı. Bir "meçhul öğrenci mektubu" okundu önce. Yıllar önce kara tahta önünde tek ayak üzerinde bekletilmiş bir çocuğun isyanıyla, polisin ve faşistlerin işbirliğiyle katledilen Şerzan Kurt'un isyanıyla, daha doğmadan polis copuyla öldürülmüş bir bebeğin isyanıyla, ögb'nin taciz ve darp ettiği öğrencilerin isyanıyla okundu mektup. Ve sonra Ece Ayhan'ın "Meçhul Öğrenci Anıtı" şiiri okundu. Ardından meçhul öğrenci anıtının açılışı yapıldı; "meçhul öğrenci hatıra fotoğrafı" çektirdiler meçhule itilenler. Eylem başından sonuna kadar örgütlü, örgütsüz, politik yahut apolitik öğrencilerin, personelin şaşkınlık ve merak dolu bakışlarına tanıklık etti.

Eylemde okunan Mektup ve Diğer Fotoğraflar için:

http://www.ahaligazetesi.org

AHALİ
Aylık Haber Fikir Yorum Gazetesi, Yerel Süreli Yayın
Mart 2011, Sayı 8
Sahibi: Cemil Cahit Selimoğlu - Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Haydar İlkay ÇELİK
İletişim Adresi: Mithatpaşa Caddesi 30A/29 Yenişehir/Ankara Tel: (312) 434 47 54 http://ahaligazetesi.org - ahaligazetesi@gmail.com
Basıldığı Yer: Yosun Ofset Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti - Kazım Karabekir Caddesi Murat Çarşısı No:41/23-24 İskitler-Ankara Tel: (312) 342 11 94
ISSN 1308 0431

ATEŞLER BİLE ANLADI BİR İNSAN ANLAMADI

Yavuz Belge Haber Birimi

Bu ağır rolün bir gereği olarak, her daim askeri gücün dayatıldığı bu geniş coğrafyadaki halklar yaşamlarını, sonu gelmez sınır tartışmaları, ezeli savaş hali, bitmeyen olağan üstü hal uygulamaları ve 'sona erdirilmesi gerektiği muhakkak' ama erdirilmemesi için de siyasetin her türlü aracının işler olduğu bir ebedi işgal içinde tutuklu geçirdiler.

Tıpkı 1963 yılında Güney Vietnam'ın faşist rejimini protesto etmek için kendini yakan Budist rahip in algısıdır Tunuslu genç Muhammed Buazizi'nin algısı. Acıkmaktan ve doymaktan daha iyisi olmalı, susmaktan ve bağırıp çağırmaktan daha fazlası. Yaşamının böyle sonlanmasını kimse kendine yakıştırmaz? Bu insanların yaşamlarını kendilerini yakarak sonlandırmaları açık bir biçimde umutların, hiç seviyesine indiğini gösterdi.

Onlarla aynı acımasızlığı aynı coğrafyada yaşayanlar isyan ederken, geri kalan herkes muhtemel ki Ortadoğu'ya, Afrika'ya dair karşılaştığı her imajla, kendi yaşamına sızan her yankıyla birlikte bu olan bitenin ne kadar uzağında ne kadar dışında olduğunu sordu kendine.
Tunus'tan başlamış görünen ve haberleri izleyen herkesin isyanın devamlılığı, yıkıcılığı ve kararlılığını anlamlandırmada kolaya kaçamadığı, heyecan ve coşku akışının, can pazarı hallerin gündemi doldurduğu uzun geçiş sürecinin en başlarında Lübnan'daki hükümet krizi belirleyici bir yer tutuyor. Bölgenin sayısız aktörü arasında genişleyen etki alanı ve sosyal organizasyon becerisiyle yoksul ve yoksun Lübnan'da umudu sürükleyen pozisyondaki Hizbullah'ın tercihini var olan hükümetin sonlandırılması yönünde kullanmasının ardından, yeni hükümetin nasıl olacağını belirleyen güç ve etki alanı mücadelesinden İsrail ve ABD cephesini çok tatmin etmeyen bir sonuç çıktı.

Görüşmeler sırasında tercihlerini aynı yönde ifade eden Mübarek Mısır'ı ve Türkiye de bu siyasi oyunda istediği sonucu elde edemeyen tarafta yer almış oldular.
Tercihlerin neden böyle şekillendiği tartışması içinde mezheplerin, temsil geleneklerinin, bölge halklarından hangisi olup olunmadığının da belirleyici olduğu oldukça yüklü ve karmaşık bir denklemin analiz edilmesini gerektirdiğinden bu gazetenin bu sayısının dışında kalıyor.

Yakın zamana kadar Ortadoğu ve giderek tüm Müslüman bölge siyasetini tarif ederken başvurulan eksen kaymaları ve medeniyetler karmaşası/ihtilafı gibi ifadeler bu bölgenin 'kısa dünya tarihi'ndeki rolünü anlamak için yeterli sayıla geldi. Bu rolün ağır bir gereği olarak da, her daim askeri gücün dayatıldığı bu geniş coğrafyadaki halklar yaşamlarını, sonu gelmez sınır tartışmaları, ezeli savaş hali, bitmeyen olağan üstü hal uygulamaları ve 'sona erdirilmesi gerektiği muhakkak' ama erdirilmemesi için de siyasetin her türlü aracının işler olduğu bir ebedi işgal içinde tutuklu geçirdiler. İşgalci, her iki dünya savaşı sonrasında savaşı yeni biçimiyle daimi kılmak adına Afrika'nın kuzeyini ve tüm Ortadoğu'yu kaynağı kıt ya da bol ayrımı yapmadan parsel parsel diktalara bölen bir güvenlik satıcısıydı. Çok zorlanmadan, çok kritik eşiklerle de karşılaşılmadan bu yüzyıla şanlı bir giriş yapıldı.

Irak'ın geri zekâlı yetkilileri neredeyse tüm Arap dünyasında görülmeyen isyanın Irak'a etki etmeyeceğini çünkü Iraklıların ihtiyaç duyduğu değişimin Amerikan işgaliyle gerçekleştiğini öne sürmüşlerdi. İlk gösteriler dış gündemi Irak'ta hayata geçirmekle sokaktaki gösterilere katılan herkes de terörist olmakla suçlanmıştı. Federal ve uluslar arası hırsızlıklar marifetiyle kendinden çalınanların nereye harcandığını sorduğu için terörist, hükümeti protesto ettiği için yabancı olmakla suçlanan halk, 'yapıyoruz' denen hiçbir şeyin yapılmadığını bilip de ne yapmalıydı mesela? Eliyle ağzını kapatıp susmalı, gizli ve açık hapishanelere kapatılanlardan olmadığına şükredip, bu sus payına razı mı olmalıydı? Bütün bir halk salak mı ki hükümetlerinin bir işgal hükümeti olduğunu bilmezden gelsin?
İşgalin iyice sıkıladığı kadim siyasi kördüğümlerin üzerinde oturan ve birçok şeyi yıkıp geçen sekiz yılı denge siyaseti yaparak kendisi açısından kazasız belasız tamamlamaya ayarlı hükümet, Saddam'ın kuyularındaki hava boşluğunun alınıp, sömürgeciliğin modern sonrasına geçilmesinde beklentileri boşa çıkarmayan bir yönetsel tercih olduğunu ortaya koyabildi. Ülkeyi 'yönetimden yoksun kalmaktan' kurtaran bu sipariş hükümetin önündeki zorlu ödevlerden biri de, bu sekiz yılın hiç olmaması gerektiğini bir yolunu bulup gündem dışında tutabilmekti. Bundan kaçınmakta dirayet gösterebildiği ölçüde uzatacak ömrünü.
Yeni Ortadoğu kuruluyor diye 1991 yılından beri diyet ödeyen Iraklılara Libyalılar katılıyor şimdi. Yalnız bu paylaşıldıkça hafifleyen, giderek tükenen bir diyet değil. Öde öde bitmeyen türden. Bu ülkede asıl değişmesi istenen bu belki de.
Şüphesiz, Ocak ayında Tunus'ta başlayarak Arap yarımadasının doğusunda Basra Körfezi'nde bulunan Bahreyn'e dek uzanan bölgede gerçekleşenler büyük tarihsel kopuşlardır, yoğunluğu birbirinden farklı olmakla birlikte hızlı toplumsal değişimler ve umulur ki devrimler. Libya'daki isyanın, ülke kan gölüne dönüşecek olsa bile bastırılacağı tehdidi ve bu sırada duyuma dayalı ve kısıtlı görsel kayıtlardan elde edilen haberler Kaddafi'nin olduğu yerde kalmak için Tunuslu Bin Ali ve Mısırlı Mübarek'in yaptıklarından çok daha fazlasını yapacağını düşündürüyor. Bunun ne kadar süreceğini, Libya'da neye mal olacağını soğukkanlı biçimde tartıp tahmin etmek ve yazarak ifade etmek kolay değil. Ama Kaddafi'nin gerçekten dediğini yapacak ve sonuna kadar savaşacak gibi göründüğünü söyleyebiliriz.
Libya'nın Tunus ve Mısır'a coğrafi yakınlığı değişim gerçekleştirmek isteyen isyanın oradakilere benzer bir seyirde ilerlemesini getirmedi görüldüğü üzere.
Uluslararası alanda ve yerli Ortadoğu uzmanı şahsiyetlerin değerlendirmelerinde Mısır'da ve Tunus'ta onlarca yıl süren 'statükonun çöktüğü' yollu tespitlerde aslında bu çöküşten derin endişe duyan bir ton var. Ortaya çıkan yönetsel boşluğun yerine neyin ikame edileceği konusunda sağlamcı bir analiz ve çözüm üretme hevesi Kaddafi'nin direngenliği ve meydanlarda yabancı ya da kendine muhalif hiçbir muhabir bırakmaması karşısında kırılmaya uğradı.
Libyalıların geleceğinin Libyalılara bırakılamayacak denli mühim olduğu konusunda Kaddafi ile hemfikir, büyükçe bir gemi dolusu yerli ve yabancı stratejist, gazeteci ve diplomat eskisi olduğunu televizyonlarınızı izlediyseniz görmüşsünüzdür. Oysa Libya, bu 'geri kabile ülkesi', bu 'bedevi yurdu' işe bakın ki dostunu düşmanını hasetlenmeyle yaltaklanma gelgitinde aptala çevirecek bir tatlı ham petrol ülkesi aynı zamanda. 'Türkiye'nin iki mislinden büyük ama topu topu 6,5 milyonluk bir ülke' diye anılıyor şimdi Libya ve 'petrolün birleştirdiği aşiretler ülkesi' olarak. Bunları böyle konuşturan petrol değil de başka bir şeydir eminim. Bizim bildiğimiz, yakın bir zaman önce Libya yeniden tercih edilen bir diplomasi ve ticaret alanı olarak belirlenmişti Türkiye tarafından.
Kaddafi'nin Lockerbie faciası nedeniyle özür dilemesiyle 2003'te ülkesi terörist ülke listesinden çıkarılmış, çadırı New York'tan Milano'ya dünyayı şehir şehir dolaşmış, Merkel'den Berlusconi'ye kadar da birçok lider Trablus'a iade-i ziyarette bulunmuştu.
Doğalgaz ve petrol rezervleriyle ya da verilen uluslar arası siyasi destek karşılığı Avrupa bankalarınca işletilen Libya kaynaklı paranın hacmiyle ilgili rakamlara girmeyelim. Bu okuduğunuz o tür bir yazı değil.

Ama yeri gelmişken, isyana kadar yanında olan kimi aşiretler şimdi saf değiştirip, yönetimi petrol sevkiyatını durdurmakla tehdit ettiğinde, Bingazi'nin düşmesiyle Kaddafi'nin Libya'sının bittiği söylendiğinde birdenbire hepsi Moliere kesilerek, Kaddafi'den bol botokslu bedevi bir maskara, sıra dışı fobileri olan bir diktatör karikatürü yaratma yarışına giren derin entelektüellerimize bir soralım:

Hepsi iyi tamam da Kaddafi'nin iki yüz milyar doları sizi mi gerdi?

Mısır isyanı sırasında dünyanın her yerinde yükseltilen demokrasi çıtası sıra İran, Bahreyn ve Suriye'ye hele hele Libya'ya gelince görünmez oluyor. Bizdeki hükümet bozuntuya vermemeye çalışarak reel politiğin diline geçişe çabalıyor. Libya, Türkiye'nin Ortadoğu da en fazla insan ve sermaye gönderdiği ülke. Körfez emirlikleriyle gelişmesi umut edilen dış ticaret ve finansman ağırlıklı ilişkiler, kimisinde gelişen iş ilişkilerinin hacmi sanki burada çok farklı halklar isyan ediyormuş gibi; taleplerinin görmezden ve duymazdan gelinmesine sebep olabiliyor. Reel politiğin işi işte.
Arap halkları bu türden acıları yarım yüzyıldır çekiyor. Öncesinde de çok iyi durumda değillerdi. Bu sürenin uzunluğu Batılı ülkelerin Arap diktatörlerini desteklemesi ve işbirliği içinde kalmasıyla mümkün oldu.
İran'ın 1979'dan beri bir türlü sonu getirilemeyen ayaklanmalarını da hesaba katarsak, Ortadoğu halkları yedi nesil süreceği sanılan, zamanı durdurduğunu sanan baskı rejimlerini ve yakın çevrelerini temelinden sallıyorlar. Bu değişim dinamiğinin ardındaki insanlık arayışından ve umuttan büyük bir şaşkınlıkla bahsediliyor bütün medyalarda. En büyükler, yani BBC ve CNN bile beklenmeyenin ağırlığı altında bel verdi. El Cezire'nin ardından nal topluyor haftalardır.
İnsan, Mussolini mirası faşizmden 1952'de ancak kurtulabilen bir ülkenin, devrimci lideri olduğu vehmine kapılmış ve davasının haklılığına kendini inandırmış Kaddafi'nin zorbalıkla kararmış aşırı gururuna, Afrika'nın acı bilgisinden süzdüğünü kendi halkına eziyet ederek yansıtmasına, her şeyden fobi türetmesine, giderek paranoyaklaşmasına şaşırmıyor ama, Türk yatırımcının Libya'da heba olan 20 milyar dolarından bahis açıp, yıkılıp yağmalanan şantiyeye yazıklanırken 'her şeyin yolunda gidip'(!) şantiyelerde ve stadyumlarda toplandığı duyurulan 'Türklerin' sağ salim Libya'dan tahliyesinin her şeyden önce geldiğini söyleyenlerin, insan canı çok umurlarındaymış gibi yapmasından utanıyor.

← sf.3

Libya'daki Türk vatandaşlarının sağlığı ve selameti Libyalılarınkinden ayrı mı?

Kaddafi'nin çılgınlığına delil olarak, Mübarek'in tersine kendi halkına karşı silah kullanmaya kalkışması ve savaş pilotlarına isyancıları bombalama emri vermesi gösterildi. Doğru karşılaştırma Mübarek ve Mısır değil, 1936 Guernica, 1938 Dersim ve 1980 Fatsa'dır.

Ortadoğu, eski Ortadoğu değil ve anlaşılan o ki, son haftalarda olanları izleyen pek çok insana umut veriyor. Evet öyle de, kişi rejimlerini deviren halk hareketlerini şimdi oturduğumuz yerden sözle sahiplenerek bu mücadelelere bir dahlimiz olabilirmiş vehmine kapılmayalım.

Sözle yapılanın sınırlılığının farkında olunsa da hiç olmazsa şurası kesin. Baskı pratiklerinin hemen her türlüsüne katlanmış Ortadoğu halkları için şu son birkaç hafta 'umut' elle tutulur ve gözle görünür bir şey. Yemen Devlet Başkanı Ali Abdullah Salihi iktidarının 32. yılında, Libya lideri Kaddafi'yse 43. yılında sokaktaki göstericiler arasında kendi yanlılarının da olduğuna dair bir izlenim yaratmanın zorunluluğunu hissediyor. Mübarek de halkın arasında kendi taraftarlarının da olduğunu görmek ve göstermek istemiş ama bu olmamıştı.

Ortadoğu'da ki isyan şu dakikadan itibaren yeni hiçbir şeye yol açmasa bile, bölge halklarının bundan böyle kendilerine daha fazla inanmalarına ve meşru hedefler ve taleplerin bölgesel 'istikrar' kaygısının öne çıkarıldığı, 'güvenlik eksenli' militarist bakış açısının ağırlığı altında ezilmesine daha yüksek sesle itiraz etmelerine yol açacak. 'Güvenlik merkezli bölgesel ve küresel sistem' den beslenen ve kendini yeniden üreten tüm statüko güçleri, bu bir bir devrilen statüko rejimleri dolayısıyla endişeliler.

Geçen yüzyılı bölge halkları için dört başı mamur cehenneme çeviren ve bu yüzyılı da tutsak almaya çalışan İsrail-Arap kördüğümü bu rejimlerin ve bu statüko'nun asal belirleyeni. Bölgedeki statükoya dayalı güçlerin tümü birbirinin güvencesi, resmi endişeler ve yarım ağızlı açıklamalar da bu yüzden.

Bu yazı, ele aldığı konu nedeniyle Ortadoğu'daki gelişmelere yetişmek meselesinin baskısı altında ve kimi temalar öne çıkarılarak kaleme alındı. Rejimi diktatör isimleriyle anılmasa da kuşkusuz İsrail kendi geleceğini Arap ülkelerinin otokratik-diktatörlük rejimleriyle yönetilmesi esası üzerine inşa ettiğinden, kaçınılmaz biçimde bu dalgalanmadan bölgesel düzeyde belki de en geç ama en radikal biçimde etkilenecek ülkedir.

*İhsan Eliaçık'ın Tarihe Not adlı şiirinden

ORTADOĞU VE SİYASET ÜZERİNE BİR MÜLAHAZA

← sf.1

Eren BARIŞ

BBC: Şu anda Fransa'da yaşamıyorsunuz galiba..
Jean Genet: Fas'tayım.
BBC: Niye Fas?
Jean Genet: Niye Fas olmasın? Niye bu soru? Çünkü beni bir mite çevirmek istiyorsunuz, çünkü sevgili BBC'nize aitsiniz, değil mi?

İsyan dalgasının bir anda despotizmin paçasını tutuştururken bizi de şaşırtması tam da bu yüzdendir. Yerelin sürekli değişen siyasi bilgisini ve haritasını edinmeden Ortadoğu'ya ilişkin değerlendirme yapılamayacağı gibi, Ortadoğu'da siyaset yapmanın, aynen felsefe yapmak gibi bir kurnazlık (Jacques Derrida) içerdiği apaçıktır.

Tunus ile başlayan ve Mısır'a sıçrayan isyan dalgası Kuzey Afrika ve Ortadoğu'da iktidar yoklamalarına neden oldu. İsyanın etkisi birçok Arap ülkesinde (Bahreyn, Yemen, İran, Ürdün, Cezayir) iktidara ve baskıya karşı protestolarla devam etti. Bu krizin ilk dalgası, başka bir veçheden de olsa Lübnan'da ocak ayı sonunda Hizbullah'ın Saad Hariri başkanlığındaki koalisyon hükümetine verdiği desteği çekmesi sonucunda hükümetin düşmesiyle başlamıştı. Amerikan hükümeti dış işleri aracılığıyla Hizbullah kaygısını ve Ortadoğu siyasetindeki ağırlığını hatırlattı. Daha sonra Tunus'taki kalkışma Bin Ali'nin gidişine neden olurken, ikircikli bir tavırla Batı medyası ve hükümetleri -başta Sarkozy, Bin Ali'nin Fransa'ya girişini engelleyerek- bu değişime destek verdi. Mübarek'in tahtı da Mısır'da 18 gün süren isyanla son bulurken, can alıcı nokta Batı demokrasisi standardları dışında bir demokrasi talebi inşa ediliyor oluşundaydı. Alain Badiou da benzer bir telakkiyle "Tunus'taki İsyan" yazısında Batı'nın Ortadoğu'daki hegemonik demokrasi/güç talebini eleştirirken, Tunus'ta despotik iktidara karşı ayaklanan popüler hareketin Batı'nın içermediği bir demokrasi istencini taşıdığını belirtmekteydi.[1] Tecrübeler ve mülahazalar gösteriyor ki Ortadoğu'ya bakışta entelektüel (özellikle gazetecilik) miras, maalesef Batı'dan kapılmış bir malumat furuş hastalıktan müteşekkil. Türkiye'den Mısır'ı yorumlayanların çoğu, devrimin İslamcıların mı (İhvan-ı Müslim) yoksa halkın mı (İhvan-ı Müslim haricindeki Araplar) yaptığına dair tartışmalarla gündemi oyalamaları da bu hastalığın belirtilerinden. Ortadoğu siyasetine dair siyasi şablonların komplo teorisinin ötesine geç(e)mediği gün gibi aşikâr. Çünkü Ortadoğu siyasetini birden çok dinamik, aktör ve yapı etkiliyor, belirliyor. Mesela Lübnan'da Hizbullah her Allah'ın günü silah çatan bir yeraltı grubu değil. Lübnan Hizbullah'ı parlamentoda 11 bakan ile temsil edilen, Bekaa vadisinin boylu boyunca içine alan bölgede kendini halka kabul ettirmiş, Şia mezhebine bağlı ve İran'ın güdümünde siyasi bir gruptur. Bu nedenle Ortadoğu'ya dair bakışımızı meşrebimize göre belirlemek yanıltıcıdır. Her ülkenin, bölgenin kendi iç dinamiklerini kavramayı, anlamayı merakımızın baştacı etmekte fayda var(dır) ki Beyrut'ta herhangi bir kitabevinde Hizbullah'ın siyasetteki yeri ve işlevine ilişkin birçok kitaba rastlayabilirsiniz. Ayrıca, Lübnan gibi bir ülkede Batı sömürgeciliğini ve anti-semitizmi tartışmak yerine sadece dini fundamentalizmi tartışmak siyaseten yavan bir çabadır[2].

Hassas dengeler ve denklemler

Ortadoğu'ya yönelik dış politika analizleri de dillere pelesenk bir şekilde hassas dengeler ve denklemler üzerine kuruludur. Bu hassas dengeleri ve denklemleri dış işleri bakanlıkları da dahil olmak üzere aslında kimse bilmez. Bu parametrelerin varlığı başlı başına muktedirlerin güç tapıncıdır. Oysa Ortadoğu'da tek geçerli denklem, sonsuz bilinmeyenli denklemdir. Bu sonsuz bilinmeyenli denklem şunu göstermez: bu coğrafyada siyaset yapmanın hiçbir yolu yoktur. Tam tersine siyasetin belirlediği alan birden çok dinamikle harekete geçmektedir. İsyan dalgasının bir anda despotizmin paçasını tutuştururken bizi de şaşırtması tam da bu yüzdendir. Yerelin sürekli değişen siyasi bilgisini ve haritasını edinmeden Ortadoğu'ya ilişkin değerlendirme yapılamayacağı gibi, Ortadoğu'da siyaset yapmanın, aynen felsefe yapmak gibi bir kurnazlık (Jacques Derrida) içerdiği apaçıktır. Zaten bölgedeki Amerikan nüfuzu, biraz da Amerikan Üniversiteleri'nin Ortadoğu, Oryantalist, İslam çalışmaları enstitülerinin başarısıyla sağlanmamış mıdır? Bugünün Arap Lawrence'ları üniversitelerin oryantalist bilgi üretme mekanizmalarıyla bağlantılı değil midir? Batılı gazetecilerin gözlemleri uluslararası arenada nasıl bir hegemonya ve rıza inşa etmektedir? Maalesef muktedirlerin bilgisi her zaman kaynayan kazanların yaratılması için harekete geçmekteyken, muhaliflerin muhayyilesi yine galebe çalmaktadır. Osmanlı'dan Türkiye Cumhuriyeti'ne uzanan süreçte fütuhat aşkının yerelin bilgisine her zaman ihtiyaç duyduğunu bilerek, muhaliflerin de yereli anlama ve kavrama melekelerinin, istidatlarının daha güçlü ve yeğin olması gerekmektedir.

Türkiye'nin ise, Ortadoğu'nun bir parçası olarak Kürt Sorunu'ndaki tutumunun Suriye-Irak-İran üçgeninde iç-dış siyasete nasıl yansıyabileceğini takip etmek lazım. Çünkü Türkiye'nin Suriye, Kuzey Irak ve İran ile olan yakınlaşmasının sadece ticari değil, Kürt Sorunu'ndaki yeni evrede hükümetin kendi elini daha da güçlendirmek adına olduğu bir gerçek. İran hükümetinin Kürtleri ve muhalifleri asmaya devam etmesinin yanına, Suriye Kürtleri'nin yaşadığı kimliksizlik [ecanib] ve kayıtdışılık da [maktumin] eklenince bu "hassas denge"leri bozacak gücün Türkiye'deki siyasi dinamiklere bağlı olması -İran'ın da Kürtler'e ve muhaliflere yönelik benzer bir baskıyı gündeminde tuttuğu aşikârken- sebat ve ihtiyatla analiz edilmesi gerekir. Bu minvalde, Türkiye'deki müzmin çatışmayı ve kısırdöngüyü sadece Türkiye'ye has bir siyasi mesele olarak görmek, Ortadoğu'da farklı özgürlük hatlarını gözden kaçırmayla sonuçlanabilir. Türkiye'nin Ortadoğu'daki popülaritesi One Minute ve Mavi Marmara ile yükselse de bu daha çok konjonktürel bir popülizme ve anti-semitik havaya endeksli gibi duruyor. Bunda ABD'nin Irak ve Afganistan'da hala kangrene dönen işgal politikasının dolaylı etkisi de var. Çünkü ABD, Ortadoğu'nun ana merkezinden uzaklaşarak siyasetini daha çok Irak, İran, Afganistan'a kaydırmış durumda. Zaten ABD'nin Ortadoğu'da en sıkı müttefikleri Suudi Arabistan başta olmak üzere diğer Arap ülkeleri. Ortadoğu'da parametrelerin hengâmesinde boğulmak kadar o hengâmeden bir siyasi kriz çıkarmanın mümkünâtı siyasi becerimizde saklı…

(*) Bu yazıya ilham veren ve iyi karşılaşmaları örgütlememi sağlayan Azad ve Tuba'ya müteşekkirim.

(1)Alain Badiou'nun Les émeutes en Tunisie [Tunus'taki İsyan] yazısına bakılabilir. Yazının Türkçe versiyonuna http://350gram.blogspot.com'dan erişilebilir. Yazının aslı için bkz. http://www.entretemps.asso.fr/Badiou/10-11.htm

(2)Lübnan'ın konumunun Ortadoğu siyasetinde belirleyici olacağına dair bir yorum Mete Çubukçu tarafından dillendirildi. Bkz. Mete Çubukçu. "Lübnan belirleyici olacak" Birikim dergisi. Sayı: 262 ss. 56-60. Mete Çubukçu'nun aksine Lübnan hem nüfus hem nüfuz olarak Ortadoğu'daki dengeleri alt üst edecek bir konuma sahip değil. Hıristiyan nüfusun ve Batı tarzı yaşamın en belirgin olduğu bu ülkede Hizbullah'ın gücünün İran ve İsrail'in manevralarına bağlı olduğunu düşünüyorum. Ayrıca son isyanlarla birlikte Arap dünyasının muktedir liderlerinin bekasından İsrail'in endişelendiği (Şimon Perez'in açıklamasıyla) belli oldu. Perez'in dostu Mübarek yönetimindeki Mısır'ın, İsrail'in Gazze'yi cehenneme çevirmesi yetmiyormuşçasına Refahiye kapısını kapatması ve tek ilaç, gıda sevkiyatının tünellerle yapılıyor oluşuna inat Filistinlileri tünellerde gazla boğmaları da ayrı bir "insanlık" sorunu olarak önümüzde duruyor. Filistin sorununda da yeni denklemlerin Hamas ya da El Fetih üzerinden değil de, bu isyanlarla değişim yaşayan Arap hükümetleriyle şekillenebileceği dair bir umudum var.

DEVLET İLE YASA AYNI TORBADA

Paket yasa tasarısı, torba yasa derken Türkiye'de yaşam koşulları, sömürü, gün geçtikçe daha da kanıksanır oldu. En son torbaya konulan 250 elli madde "devletin borçlarının yeniden yapılandırılması" için düzenlenmesi kaçınılmaz yasalardı. "Yeniden yapılanma", "yapılandırma" gibi kavramlar 1970'lerden beri kulağımızın aşina olduğu, hani derler ya kokusunu kırk kilometreden aldığımız politikaların ifadesidir. Her yapılandırmanın biraz daha sömürü biraz daha kölelik girişimi olduğunu az çok kapitalizmin tarihine bakan herkes bilir. 70lerdeki yeniden yapılanma neo liberal politikaların başlangıcı, iki yıl önce Gordon Brown'ın ilan ettiği yeniden yapılandırma Avrupa'da faşizmin yükselişinin işaretiydi. Biz de içimizden devleti de yasasını da aynı torbaya koymayı geçirsek de, bu yapılanmanın öyle ya da böyle herkesin yaşamını etkileyeceğinin farkındayız. Devletin borçlarının yeniden yapılandırılmasının ne demek olduğunu öğrenmek için, Eğitim sen eğitim uzmanı Dr. Erkan Aydoğanoğlu'na bir danışalım dedik.

Ekmeğin Fethi Haber Birimi

Ahali: Torba yasadaki istihdam düzenlemeleri neleri içeriyor?

Erkan Aydoğanoğlu: Torba yasadaki düzenlemeler en genel haliyle şöyle sıralanabilir:
Genel Sağlık Sigortası'nın (GSS) kapsamı genişletiliyor…
Kısmi süreli çalışan işçiler eksik sigorta primleri cepten ödeyecek…
Genç ve ucuz emek sömürüsünün önü açılıyor…
Kısa çalışma ödeneği ile patronlara destek sürekli hale getiriliyor…
İstihdamı teşvik adı altında yeni işsizler yaratılacak…
Sendikal eylemlerin "memuriyetten çıkarılma" ile cezalandırılmasının önü açılıyor…
Kamuda 4-C benzeri çalışma statüsü yaygınlaştırılıyor…
"Ödünç memurluk" ile sürgünler yasal hale geliyor…
52 bin belediye işçisi hizmetli olarak sürgüne gönderilecek…

Ahali: Sıraladığınız bu başlıklarda baktığımızda, torba yasayla genel olarak neo liberal politikaların yasal düzlemde iyice yerleşik bir hal aldığı söylenebilir mi?

Erkan: 2008 yılında etkisini belirgin bir şekilde hissettiren kriz sürecinin de etkisiyle, dünyada ve Türkiye'de sermayenin işçi sınıfının elindeki son haklara yönelik saldırganlığı ciddi boyutlara ulaşmıştır. Pek çok ülkede, emekçilerin kazanılmış haklarına, ekonomik, demokratik, sendikal hak ve özgürlüklere yönelik saldırılar çok yönlü olarak sürerken, emekçileri daha fazla sömürmek ve yaşanan krizi "fırsata çevirmek", sermayenin öncelikli gündemini oluşturmuştur. Sermaye güçleri ve onların çıkarlarının koruyucusu olan hükümetler, işçi sınıfının uzun süren mücadelesi ile kazandığı hakları yeni saldırılarla geri almak, var olanları ortadan kaldırmak için fiili saldırılar ve yasal düzenlemeler üzerinden harekete geçmişlerdir.

Bilindiği gibi, ekonomik krizler, karşıt sınıflar açısından başından itibaren eşitsiz gelişen bölüşüm ilişkilerinin sermaye lehine ve emekçiler aleyhine yeniden ve her seferinde daha ağır koşullarda düzenlendiği dönemler olarak dikkat çeker. Krizlerin derinleştiği dönemlerde bütün toplumsal ilişkiler sarsılır ve ekonominin tüm alanlarındaki ilişkilerin, eskisi gibi, hiçbir değişiklik olmaksızın devam etmesi zorlaşır. Sınıf mücadelesinin en önemli unsurlarından birini oluşturan ücret-kâr ilişkileri, ücretler aleyhine aşırı bir değişime uğrar. Emekgücünün değerini düşürerek onu daha ucuza almaya çalışan kapitalistler için kriz, bu noktadan sonra, sermayenin kendisini, ekonomik ve siyasal olarak yeniden üretimini sağlayacak güçlü ve etkili bir silah haline dönüşür.

Kapitalizm, özellikle son otuz yılda, kendi içinde yaşadığı dönüşümle birlikte, işgücü ve istihdamın yapısı, çalışma düzeni ve genel çalışma kuralları açısından ciddi değişiklikler yaşamıştır. Bu süreçte, özellikle çalışma ilişkilerinin taraflarının ve biçiminin değiştiği yanılsaması yaratılmış; çalışma ilişkilerinin, artık karşıtlık yerine "uzlaşmaya", "sosyal diyalog"a dayandığı tezleri ileri sürülmeye başlanmıştır. Nitekim yaygın bir şekilde uygulanmaya başlanan esnek istihdam uygulamalarına paralel olarak, emek sürecinin çeşitli bölümleri arasında eşgüdümü ve uygulamayı sağlamak için, "sosyal diyalog" mantığı içinde, çıkarları birbirine taban tabana zıt sınıfların temsilcileri yerine, "sosyal taraf"ya da "paydaş" gibi ifadeler üzerinden, "emek-sermaye işbirliği"ne dayanan "korporatist" çalışma ilişkileri dayatılmıştır

Ahali: Torba biçimindeki bu yasanın emek sınıfının kazanılmış haklarına bir etkisi olacak mı?

Erkan : Torba yasayla 1 Ocak 2012'den itibaren kısmi süreli iş sözleşmesiyle çalışanlar ile ev hizmetlerinde ay içerisinde 30 günden az çalışan sigortalılara, eksik günlerine ait genel sağlık sigortası primlerini 30 güne tamamlama yükümlülüğü getirildi. Haftalık çalışma süresi 30 saatin altında olan, esnek çalışma türlerini kapsayan kısmi süreli iş sözleşmesiyle çalışan sigortalılar, ancak kısmi süreli çalıştıkları aylara ait eksik sürelerini ceplerinden tamamlamak şartıyla sağlık hizmetlerinden yararlanabilecekler. Örneğin ayda 15 gün sigortası yatanlar, eksik olan 15 günü ceplerinden ödeyip tamamlamadıkları zaman sağlık hizmetlerinden yararlanamayacaklar.

Türkiye'de çalışan erkeklerin %38'i, kadınların %60'ı kayıt dışı çalıştırıldığı gerçeğinin yanı sıra, sadece kayıtlı işgücü için geçerli olacak bu düzenleme ile düşük ücretle çalışmak zorunda olan kısmi süreli çalışanların aldıkları ücretlerin önemli bir bölümünün sağlık sigortası için ayırmak zorunda kalacaklar. Tasarıyla 31 Aralık 2015 tarihine kadar ilk defa işe alınacak her bir sigortalı için, özel sektör işverenine sigorta primi desteği getiriliyor. Buna göre, 31 Aralık 2015'e kadar işe alınan sigortalının, sigorta primlerinin işverene ait tutarı, işe alındıktan sonra belirli sürelerle İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanacak. Sigorta prim desteği süresi, Bakanlar Kurulu'nca 2020 yılına kadar uzatılabilecek.

Bu düzenleme ile 18 yaşından büyük kadınları ve 18–29 yaş arası erkekleri istihdam edenlerin sigorta primlerinin işveren hisselerine ait tutarının belli bir kısmı, işe alındıkları tarihten itibaren İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanacak. Böylece bugüne kadar olduğu gibi, bugünden sonra da işsizlere ödenmesi gereken Fon gelirleri patronlara "istihdam teşviki" olarak aktarılıyor. Bu düzenleme yürürlüğe girdiğinde, işverenler prim desteğinden yararlanabilmek için 29 yaş üstünde olan işçileri işten çıkarmak için çeşitli yollar deneyecek. 29 yaş altında olanları daha çok istihdam ederek prim desteğinden yararlanmaya çalışacak. İlk bakışta "istihdamı teşvik" gibi algılanabilecek bu uygulama sonucunda 30 yaş ve üzeri çalışan işçilerin işe alınması neredeyse imkânsız hale getirecek.

Ahali: Stajyerlerin sigorta primlerinin yatırılmasını düzenleyen maddeler, istihdamda genç emeğin sömürülmesine yol açacak mı?

Erkan: Torba yasayla genel sağlık sigortalıların kapsamı genişletilerek çıraklar, stajyer öğrenciler, üniversitelerde kısmi zamanlı ve ücretli olarak çalıştırılan öğrenciler, yabancı uyruklu öğrenciler, stajyer avukatlar, İŞKUR'un açtığı meslek edinme kurslarına katılanlar ve bu kursa katılanların bakmakla yükümlü oldukları kişiler genel sağlık sigortası kapsamına alındı.

Yabancı öğrenciler ise öğrenim gördükleri süre boyunca ayda 91 lira katkı payı ödeyerek genel sağlık sigortasından yararlanacakken, vakıfların getirdiği öğrencilerin sağlık sigortası masrafları ise üniversitelere Maliye Bakanlığınca aktarılan kaynaktan karşılanması kabul edildi. Bu uygulama yurt dışından gelecek öğrencilerin özellikle tarikat ya da cemaat bağlantılı vakıflara yönlendirilmesini ve onlar üzerinden Türkiye'ye getirilerek GSS primlerinin üniversitelerin bütçesinden ödemesinin önü açılıyor. Yıllardır üniversiteler kaynak yok denilerek ticarileştirilirken, vakıfların getirdiği öğrencilere böyle bir ayrıcalık tanınması açık bir ayrımcılık örneği olarak karşımıza çıkıyor.

AKP hükümeti tarafından meslekî eğitim yaptırılacak işletme sayısının yetersizliği öne sürülerek, 20 ve daha fazla personel çalıştıran işletmeler için var olan staj yaptırma yükümlülüğü, 20'den az işçi çalıştıran ve Türkiye'deki toplam işletmelerin yüzde 93'ünü oluşturan işyerlerini de kapsayacak şekilde genişletildi. Hükümet meslekliseleri öğrencilerinin staj yapma olanaklarını arttırdığını iddia etse de, diğer maddelerde yapılan değişikliklerle özellikle staj ücreti bakımından şu anda brüt asgari ücretin üçte ikisi ödeniyorken, yapılan değişiklikle stajyerlerin asgari ücretin net tutarının üçte biri kadar ücret almaları öngörülüyor.

Meslek liselerinde öğrenciler son sınıfta iki gün okula, üç gün ise alanlarındaki işletmelerde staja gidiyorlar. Kanun yasalaştığı takdirde patronlar stajyerleri daha fazla ve daha ucuza çalıştırma imkânına sahip olacaklar. Sermaye açısından ucuz iş gücü olarak görülen gençler, işçilerin yerine kendi alanları olmayan konularda uzun saatler çalıştırılacak ve artık, eskiye kıyasla daha çok işyerinde ucuz emek sömürüsü yaşanacak.

Ahali: Bu düzenlemelere neden ihtiyaç duyuldu?

Erkan: İşçilerin, kamu emekçilerinin, gençlerin ve kadınların geleceğini yakından ilgilendiren çok sayıda olumsuz düzenlemeyi içeren torba yasa, kamuya da özel ayrımı yapmadan, bütün istihdam alanlarında esnek, kuralsız, güvencesiz ve kayıt dışı çalıştırmayı yaygınlaştırmayı hedefliyor.

Son yıllarda istihdamın esnekleşmesi, çok katmanlı ve parçalı hale gelmesi, hem yeni istihdam biçimleri üzerinden ücretlerin geriletilmesini sağladı, hem de işgücünü parçalayıp kutuplaştırarak kendince daha esnek ve kuralsız bir yapı oluşturdu. Bu durumun istihdam üzerindeki en belirleyici etkisi istikrarsız, kırılgan, geçici nitelikler taşıyan, güvencesiz istihdam uygulamalarının hızla artması ve yaygınlaşmasıdır. Torba yasa bu amaca yönelik olarak çıkarıldı.

Ahali: Esnek istihdam politikalarını yaygınlaştırmak için mi?

Erkan: Torba yasayla kısa çalışma ödeneğinin uygulama alanı genişletilerek ödenek miktarı yeniden düzenleniyor. Buna göre, "genel ekonomik, sektörel veya bölgesel kriz" nedeniyle haftalık çalışma sürelerinin geçici olarak azaltılması, işyerinin faaliyetinin kısmen veya geçici olarak durdurulması hallerinde işyerinde 3 ayı aşmamak üzere kısa çalışma yapılabilecek. Kısa çalışma ödeneği hazineden değil, işsizler için kurulan İşsizlik Sigortası Fonundan verilecek. Ödenek, en fazla brüt ücretin yüzde 60'ı oranında olacak ve bu miktar da asgari ücretin brüt tutarının yüzde 150'sini geçemeyecek.

Bakanlar Kurulu, kısa çalışma ödeneğinin süresini 6 aya kadar uzatmaya yetkili olacak. İşsizler için kullanılması gereken İşsizlik Sigortası Fonu, kriz bahanesiyle bir kez daha sermayeye aktarılacak. Bu düzenleme aynı zamanda önümüzdeki dönemde genel, bölgesel ya da sektörel krizlerin yaşanabileceğinin kabulü anlamına geliyor. Bugüne kadar yedi kriz paketi açıklayan ve hepsinde de emekçileri değil, orta ve büyük sermayeyi koruyan AKP hükümeti, işçilerin parasını bir kez daha patronların kullanımına sunuyor.

Kurumlarında atama imkânı olmayan memurların, Devlet Personel Başkanlığınca belirlenen başka bir kurumdaki boş kadroya atanabilmesinin önü açılıyor. Bu memurlardan unvanı müdür olanlar ile danışma işlevlerine ilişkin kadroda çalışanlar, araştırmacı kadrosuna atanacak. Bu durumda olan memurlar, atama işlemi yapılıncaya kadar kurumlarında niteliklerine uygun işlerde çalıştırılacak ve eski kadrolarına ait mali haklardan ve sosyal yardımlardan yararlanmaya devam edebilecek. Torba yasa ile ayrıca, tıpkı 4-C statüsünde çalışanlara yapıldığı gibi, memurların da yürüttükleri hizmetin özelliklerine göre, tespit edilen çalışma saat ve süreleri ile görev yerlerine bağlı olmaksızın çalışabilmelerinin önü açılıyor.

Hatırlanırsa, özelleştirilen kamu işletmelerindeki kamu işçileri, 4-C kadrosuna geçene kadar özlük haklarını ve ücretlerini itiraz almış daha sonra işçilerin 4-C'ye geçirilmesi ile ücret ve özlük haklarında yarı yarıya kayıp yaşamıştı. Torba yasada yer alan bu tür düzenlemelerle kamuda iş güvencesi ve özlük haklarının önemli bir bölümünün ortadan kaldırılması ve 4-C statüsünün yaygınlaştırılmasının önünü açıyor.

Torba yasada "memurların, kamu yararı ve hizmet gerekleri sebebiyle ihtiyaç duyulması halinde kurumlarınca Devlet Personel Başkanlığının uygun görüşü alınarak diğer kamu kurum ve kuruluşlarında 6 aya kadar geçici süreli olarak görevlendirilebileceği" belirtiliyor. Memurun onayı dışında yapılacak bu görevlendirme, çeşitli nedenlerle "istenmeyen" personelin başka kurum ve illere sürgün edilmesinin önünü açıyor.

Torba yasa içindeki düzenlemeler ile özellikle KESK'e bağlı sendikaların üyelerinin sık sık karşı karşıya kaldığı sürgünler yasal hale getiriliyor. Bu düzenleme ile mücadeleci sendikalara üye kamu emekçilerine gözdağı verilerek memurların, kendilerini güvencede hissedebilmeleri için yandaş sendikalara yönlendirilmesi sağlanıyor.

Ahali: Teşekkürler…

Erkan: Ben teşekkür ederim…

ANTİ-MİLİTARİZM

Vicdani retçi gücünü pasif eyleminden, sahip olduğu şiddetsizlik ahlakından ve özgürlük bilicinden alır. Vicdani red savaşın insan kaynağını kurutmayı hedefler ve barış için somut bir seçenek sunar.

Halil SAVDA

Türkiye'de pek tartışılmayan kanımca en önemli konulardan biri anti-militarizmdir. Anti-militarizmi ilkeler düzeyinde açıklamak ve fikri kaynağını buradan alan vicdani red eylemini değerlendirmek bu açıdan gerekli.

Anti-militarizm;

1-Bütün savaşlara karşı çıkar;

"Ama"sız, "fakat"sız, "haklı"-"haksız", "temiz-kirli" vb gibi ayrımlar yapmadan her türlü savaşın ve şiddetin reddidir...

2-Savaş araçlarının üretim ve transferine karşı çıkar;

Anti-militarizm, doğa ve çevre ile uyumludur. Nükleer, biyolojik, kimyasal silahlanmayı red eder. Dünya ekonomisinin önemli bir bölümü savaş sanayine gidiyor. Anti-militarizm bunu reddeder.

3-Vicdani retçileri ve Total retçileri destekler;

Vicdani retçi gücünü pasif eyleminden, sahip olduğu şiddetsizlik ahlakından ve özgürlük bilicinden alır. Vicdani red savaşın insan kaynağını kurutmayı hedefler ve barış için somut bir seçenek sunar.

Türkiye'de vicdani redçiler hapse atılmakta, tutuklanmakta ve işkence görmektedirler. Vicdani redçiler Osman Murat Ülke, Mehmet Tarhan, Mehmet Bal vicdani red tutumları nedeni ile aylarca hapis yattılar. Askeri cezaevinde işkence gördüler. Vicdani redçi İnan Süver vicdani red tutumu nedeni ile aylardır hapiste tutuluyor.

4-Toplumun militarizasyonuna karşı çıkar;

Anti-militarizm her tür otoritenin tahakkümüne dur der. Toplumun bireyi, çoğunluğun azınlığı baskıladığı geleneği ret eder.

Bütün ulus devletler ve onların orduları milliyetçidir. Ordu varlığını ulus devlete dayandırır ve devletin çevrelediği sınırlar çerçevesinde başka uluslara, hatta aynı sınırlar içindeki azınlık milliyetlere karşı olmayı ve düşmanlığı körükler. Sürekli bir tehdit ve güvenlik algısıyla muhalif ve farklı olan herkesi düşman görür.

> Bir vicdani retçinin öldürmeme isteği toplumun çıkarlarına aykırı olmadığı gibi, esasında savaşı topluma dayatmak suç olmalıdır.

Militarizm erkekliği yüceltir, kadın ve eşcinselleri dışlar, erkek egemen anlayışa dayanır. Anti-militarizm ise erkekliği mahkum eder, kadın ve eşcinsellerin haklarını ve cinsiyet eşitliğini savunur.

Militarizm ölümü kutsallaştırıp, şahadet gibi kavramlarla toplumun dini duygularının sömürüsünü yapar. Anti-militarizm, yaşamın kutsallığına ve öldürmenin kötü olduğuna inanır.

5-Anti-militarist yapılarda hiyerarşik bir örgütlenme tarzı yoktur ve kararlar konsensüs yöntemine göre alınır.

Konsensüs bir uzlaşma olmayıp, ortak ve özgür irade temelinde, bütün muhatapların kabul edebileceği kararlar alabilmektir. Hedef; tahakkümsüz ve şiddetsiz bir yöntem uygulayarak, azınlığın yok sayılmamasını, ezilmemesini sağlamaktır. Her birey diğerinin farklılığını, çözüm önerilerini kabul etmelidir. Ancak böylece saygı, güven ve hoşgörü gelişebilir. Böylece, farklılıkların olumlu bir şekilde değişebilmesi imkanı ortaya çıkabilir. Burada tek ön koşul; grubun benzer bir siyasi anlayışa ve aynı hedefe yönelmiş olmasıdır.

6-Anti-militaristler eylemlerinde itaatsizliği benimser. Bilinen ifade sivil itaatsizlik olmasına rağmen, sivil kelimesinin toplumun diğer (resmi) bir kesimini adeta karşısına aldığı ya da dışladığı için, bu kavramı kullanmaktan yana değiliz.

İtaatsizlik, toplumsal değişimin ya da bireyin kendi yaşamını özgürce sürdürme arzusunun önüne geçen/geçirilen gelenek, buyruk, hukuk gibi statükocu anlayışlara karşı geliştirilen bir direnmedir.

Aslında bu direnme tarih boyunca hep vardı ama itaatsizlik eylemini diğerlerinden ayıran özellikler vardır;

a-)Eylemin kendisi açık olup, öncesinde de, bilinen iletişim yollarıyla topluma açık ve anlaşılır duyurusu da yapılır. Gizlilik ya da yanlış anlamaya yol açacak davranışlardan sakınılmalıdır.

b-)Eylem şiddet içermez. Şiddetin olmaması, yönetenlere yönelik bir rüşvet olarak algılanmamalıdır. Esas olan tüm toplumun katılımıdır.

c-)Toplumun genel adalet anlayışına dayanır. Bu ise, hem toplumun hem de bireyin çıkarlarının gözetilmesini ifade eder. Bir vicdani retçinin öldürmeme isteği toplumun çıkarlarına aykırı olmadığı gibi, esasında savaşı topluma dayatmak suç olmalıdır. Bu mantık, birey gibi diğer azınlıklar için de geçerlidir.

d-)Eylem bir sistem projesi sunmaz. Gandi'nin itaatsizlik eylemi başarıya ulaşmışsa da banşçıl bir Hindistan yaratmamıştır.

e-)Eylem meşruiyetini yasalardan değil toplumun adalet anlayışından alır. Bu anlamda yasadışıdır da. Ancak eylemde; gerek bu durum ve gerekse de bu niteliklerin herhangi birinin diğerinin önüne çıkarılmasına izin verilmez.

f-)Eylem, var olan hukuk sisteminin ya da otoritenin kabulünü değil aksine var olan statükoya karşı bir direnmeyi ifade eder.

(halilsavda@gmail.com)

BİR YERDE BARIŞTAN SÖZ EDİLİYORSA, MUTLAKA SAVAŞ VARDIR

"Günümüzde barış, savaşın olmadığı durum olarak algılanıyor. Bana göre barış; savaşın olmaması değil, savaşın oluşturan zıtlıkların olmaması anlamına geliyor. Düşman taraflar olmadığında, barışın varolabileceğini düşünüyorum. Barış ezen-ezilen ilişkisinin, efendi-köle ilişkisinin de ortadan kaldırıldığı bir durumu ifade ediyor benim için. "

Röportaj: Bülent B

AHALİ: Vicdani reddini ne zaman açıkladın? Açıklamakla neyi reddettin tam olarak?
BÜLENT: Vicdani reddimi 15 Mayıs 2005'te açıkladım. Bunu yapmakla anti militarist anlayışımı bir kez de kamuoyu önünde yinelemiş oldum. Savaşa, zorunlu askerliğe karşı zaten öncesinde de tepki duyuyordum. Dolayısıyla asker kaçağı olduğum bir süreçteydim. Vicdani ret açıklaması olayın bir tepkiden çok vicdani bir eylem olduğu bilincinin yansımasıydı.

AHALİ: Vicdani retçilerin derdi zorunlu askerlikle mi?
BÜLENT: Zorunlu askerliğin kaldırılması elbette öncelikler arasında. Ancak sorun sadece zorunlu askerlikle değil. Genel olarak askercilikle... Savaşların arkasında koca bir Pazarın olduğunu biliyoruz. Buna siyasi iktidarları da eklersek anlarız ki, zorunlu askerlik kalksa bile savaşın koşulları sürmeye devam edecektir. Bence bir vicdani retçi bu koşulların da ortadan kalkmasını istemelidir. Ölmeye ve öldürmeye hizmet eden her şey ve herkesle bir derdi vardır vicdani retçinin.

AHALİ: O zaman vicdani retçiler zorunlu askerlik herkes için ortadan kalksın isteyen insanlar mı?
BÜLENT: Einstein'in meşhur bir sözü var. "Bir insan marşla uyum içinde yürüyorsa o değersiz bir yaratıktır" der. İnsanları hizaya getirerek değersizleştiriyorlar. Onlara emrederek, kan edebiyatıyla ruhlarını iğdiş ederek yapıyorlar bunu. Silah vererek, kendilerine duydukları saygıyı, güveni ellerinden alıyorlar. Kimse görmüyor mu? Askere gidenle dönen aynı kişi değil. Sanki orada insanın bedeniyle birlikte ruhunu da çalıyorlar. Ve geride bir insanlık artığı, değersiz bir posa bırakıyorlar. Ben şahsen kimsenin bu laboratuardan geçmesini istemem. Vicdan sahibi her insanın da bunu onaylayabileceğini düşünemiyorum.

AHALİ: Vicdani retçiler bir toplumsal görünürlük mücadelesi veriyorlar. Bu görünürlük mücadelesinin devamlılığı nasıl sağlanabilir?
BÜLENT: Anti-militarist mücadelenin Türkiye'de henüz yerleşmediğini biliyoruz. Bunun nedenlerinden biri etkin mücadele verememekse, diğeri de toplumun her kesiminin söz birliği etmiş gibi bu mücadeleyi görmezlikten gelmesidir. Sanırım anti militarist anlayışı yaygınlaştırmak, meşrulaştırmak gerekiyor.

AHALİ: Eksiklikler ne sence?
BÜLENT: İstisnalar olsa da ne yazık ki askercilik toplumda yaygın bir anlayıştır. Evde, okulda, sokakta her yerde rastlayabiliyoruz etkilerine. "Emir demiri keser, vatan sana canım feda, şehitler ölmez vatan bölünmez" gibi sayısız sloganları iyice kazınmış beyinlere. Şiddet, ölüm neredeyse en yüce değer haline gelmiş. Bu anlayışı kırmak elbette ki çok zor. İnsanlara düşüncelerimizi, isteklerimizi anlatmakta yetersiziz.

AHALİ: Peki bunu ne açar? Neler önerilebilir?
BÜLENT: Biz vicdani retçiler "yaşama" hakkını savunuyoruz.. "Kimseyi öldürmemek ve kimse için ölmemek" üzerinden hareket ediyoruz. Siyasi olmaktan önce vicdani bir eylem bizimki... Bütün anti militaristlerin bir araya gelmesi lazım. Bunun için sadece anti militarizmi ve şiddet kullanmamayı esas almış bir demokratik kitle örgütüne ihtiyacımız var.

AHALİ: Sistemin devamlılığı militarizmi gerekli kılıyor mu?
Bülent: Evet. Aslında tüm sistemlerin devamlılığı militarizmi gerektirir. Bu her sistemin kanla ayakta kaldığı anlamına gelir. Yani adı ne olursa olsun bütün sistemler kötüdür. Devletler şu ya da bu şekilde orduyu kendileri için kaçınılmaz bir temel olarak var etmişlerdir. Bazen zorunlu askerlikle bazen de profesyonel orduya geçip paralı askerlikle sürdürmüşlerdir bu yapılarını. Ancak Orduyu sadece bir teşkilatlanma sorunu olmaktan çıkarıp bir anlayışa dönüştürmek zorunda kalmışlardır. Çünkü aklı başında hiç kimse durup dururken ölmek, öldürmek veya yaralanmak istemez. Böylece, vatan, millet, bayrak gibi bireyden alabildiğine uzak kavramları onlara yüklemişlerdir. Bu kavramlarla onların içlerine girip onları ele geçirebilmişlerdir. Böylece kendi iktidarlarını vatan sevgisi, millet sevgisi ya da bayrak sevgisi gibi kendi yarattıkları yalancı duygular üzerinden sürdürebilmişlerdir. Bu anlayış demokratik diye tanımlanmış kimi ülkelerde günlük yaşamda alabildiğine görünmezleşirken, Türkiye gibi 'demokrasisi zayıf' olarak tanımlanmış ülkelerde yaşamın her alanına sirayet

← sf.6

etmiştir.
AHALİ: Sisteme yönelik ideolojik karşı çıkışlarla vicdani ret arasında nasıl bir bağ kuruyorsun? Vicdani ret stratejik olarak böyle bir yere yerleştirilebilir mi? Böyle bir olanak var mı?
BÜLENT: "Hiçbir vatanın, hiçbir ulusun bir diğerinden daha fazla değeri yoktur. Ve bayraklar hangi ülkenin olursa olsun sonuçta bir bez parçasıdır" dediğimde kimi ideolojilerle benzer bir söylem içine girebilirim. Buna din de dâhildir. Ancak konu "öldürmemek" hatta daha da ötesi "şiddetsizlik" noktasına geldiğinde ayrışma başlar.

AHALİ: Sözünü ettiğimiz ideolojik karşıtlığı olan insanların askerlikle problemi yok mu?
BÜLENT: Elbette var. En azından mantıken böyle olması gerekir. Kendisine solcuyum diyen bir kişinin ekonomik eşitsizliğin, adaletsizliğin, köleliğin teminatı olan bir devletin askeri olması büyük bir çelişkidir. Aynı şekilde, tanrıdan başka kimseye kulluk etmek istemeyen bir dindarın, onu ezen, hatta ona öldürmeyi buyuran bir devletin askeri olması da bir çelişkidir. Ancak sorun vicdani retçiler için şu ya da bu devletin askeri olmamak değil, adı ne olursa olsun hiçbir devletin askeri olmamaktır.

AHALİ: Vicdani reddini açıklayanlar genelde ben bir ordunun parçası olmayacağım, bir savaşta yer alıp kimseyi öldürmeyeceğim ve ölmek istemiyorum diyor. Yaşamda zaten sürekli böyle bir savaşın içinde değiliz. Hepimiz asker de olmuyoruz. Yaşamda pek çok başka dert de sıkıntı da var. Adı konulmamış birçok savaş da çatışma hâli de var. Vicdani red bunlar için de bir şeyler söylüyor mu?
BÜLENT: Günlük yaşamdaki zıtlıklara ben çatışma demek istiyorum. Savaş denince aklıma silah, acı, ölüm geliyor. Çatışma ise eşyanın tabiatında olan bir şey. Çatışma olması için iki karşıt gücün düşman olmasına gerek yok. İki sevgili arasında bile olur. Farklılık bir çatışmayı zaten doğurur. Eğer taraflar düşmansa bu çatışma daha da keskinleşir. Hatta silahlı hale dönüşür adı savaş olur. Önemli olan günlük yaşamdaki çatışmaları savaş noktasına gelmeden halledebilmektir. Haklısın yaşam askerlik yapıp yapmama üzerine kurulu değil. Hem toplumsal hem de bireysel birçok sorun var. Kürt sorunu, yoksulluk, ekoloji, homofobi, erkek egemen zihniyet... Bunlar ilk aklıma gelenler. Ülkedeki ve dünyadaki tüm sorunlar beni de ilgilendiriyor. Vicdan reddimi açıkladım diye her şeye ben bu minvalde bakmıyorum. Ancak ülkedeki birçok sorunun kaynağına inildiği zaman militarizme varacaksınız. Çünkü yıllarca silahlar hiç susmadı bu ülkede. Birçok insan öldü, yaralandı, evinden, toprağından, sevdiklerinden oldu.

AHALİ: Vicdani retçilerin çok kullandığı bir slogan var: Savaşların insan kaynağını kurutalım. Bu iddia yeterli mi? Savaş karşıtı bir hareketin toplumsallık yaratabilmesi için yeterli bir iddia mı?
BÜLENT: Bence çok açıklayıcı bir slogan. Savaşın insan kaynağını kuruması demek silah yapanın da, satanın da, savaşa gidenin de olmaması demek... Onların olmaması ise iktidarın olmaması anlamına geliyor. Yani eşitlik, özgürlük, kardeşlik... Ben böyle okuyorum. Tabi iş sloganlarla yürümüyor.

AHALİ: Peki bu sloganı çok insan duyuyor mu?
BÜLENT: Duymuyor. İşte genel problemimiz burada. Vicdani retçilerin de böyle bir çabasının olduğunu sanmıyorum. Kendi adıma ben böyle bir çaba içinde değilim. Bu durumun nedeni, sanırım, vicdani retçiler birilerinin onları anlamasından ya da devletin vicdani reddi yasalarıyla tanımasından çok askerlik yapmamak üzerinde yoğunlaşmışlardır. En azından benim için durum bu.

AHALİ: Bir mücadele biçiminden çok bireysel bir duruş mu yani?
BÜLENT: Bireysel mücadele desek daha doğru olur. Çünkü tek başına yaptığınız bu duruş sistemin çarkına zarar veriyor, onu tehdit ediyor. Ancak bunun toplumsallaşması gerekir. Bunu için de bu anlayışla hareket eden bir örgütlenmeye ihtiyaç var.

AHALİ: Bu örgütlenme vicdani reddini deklare etmeye hazır olanlarla mı olur? Bu deklare etme ihtiyacı nasıl hissettirilebilir insanlara? Bu örgütlenmenin nasıl olacağıyla ilgili bir önerin var mı?
BÜLENT: Aslında Türkiye'de askerliğe hoş bakmayan insanların sayısı azımsanmayacak kadar fazla. Ve gün geçtikçe de artmaktadır. Sadece asker kaçağı sayısının beş yüz bin civarında olduğu söyleniyor. Oğlunu askere göndermek istemeyen savaş mağduru aileleri de hesaba katarsak ciddi bir askerlik karşıtı zeminin olduğunu anlarız. Ancak gelin görün ki Türkiye'deki vicdani retçilerin sayısı yüzü bile bulmuyor. İnsanlar kendilerini deşifre etmek istemediklerinden ya da "kimsenin askeri olmama" ilkesine ters düşüklerinden vicdani retçi olmak istemiyorlar. Sanırım bunu yapmaları için anti militarist anlayışı her alana yaymak gerekiyor. Bireysel ya da örgütlü çabalarla bunu yapmak gerekiyor. Bence oluşturulacak örgütlenme, içinde hiçbir hiyerarşi ve otorite barındırmamalı, anti militarist ve şiddet karşıtı olmalıdır. Bu mücadele büyüdükçe güven gelecektir onlara. Ve eğer isterlerse vicdani retlerini açıklayacaklardır.
AHALİ: Açıklamalarda hiçbir koşulda yapmayacağım gibi ifadeler yer alıyor, ama bir yaşamı tarif etmek için daha fazlası gerekiyor. Heves uyandırmak gerekiyor. Peki, vicdani retçi savaşı ya da barışı nasıl tanımlar?
BÜLENT: Günümüzde barış, savaşın olmadığı durum olarak algılanıyor. Bana göre barış; savaşın olmaması değil, savaşın oluşturan zıtlıkların olmaması anlamına geliyor. Düşman taraflar olmadığında, barışın varolabileceğini düşünüyorum. Barış ezen-ezilen ilişkisinin, efendi-köle ilişkisinin de ortadan kaldırıldığı bir durumu ifade ediyor benim için.

AHALİ: Barış savaşın karşıtı bir kavram olarak savaşı da içinde barındırmıyor mu? Savaşı da bir köşede tutmuyor mu?
BÜLENT: Günümüzde kullanılan anlamıyla öyle. Çünkü silah sanayisi gene işliyor. Politikalar o silahları kullanacak şekilde yapılıyor. Devletler, başka devletlere kafa tutuyor ya da gardını alıyor. Yani savaş her zaman yedekte tutuluyor.

AHALİ: Sistem, iktidarlar var oldukça savaş ve barış gibi her kavram da var olacak. Hedeflerden biri bu kavramların ortadan kalkması olabilir mi?
BÜLENT: İstenilen durum evet, barış kelimesinin ortadan kalkması. Bir yerde barıştan söz ediliyorsa mutlaka savaş vardır. Aynı şey başka kavramlar için de geçerli. Özgürlükten bu kadar çok söz etmemizin nedeni belki de tutsak olmamamızdır. Bu zıt kavramların gerisinde ise söylediğin gibi iktidarlar var. Zaten ben de vicdani reddimi iktidar üzerinden hareket ederek açıklamıştım. Ancak İktidarlar da orduları sayesinde ayakta kalırlar. İkisi de birbirini gerekli kılar. Kanaatimce bir iktidara hizmet eden kişi bu eylemiyle orduyu da onaylıyordur. Ya da tersinden söylersek askere giden kişi aynı zamanda iktidarı da onaylıyordur.

AHALİ: Bir sürü ret açıklaması oldu bu güne kadar. Yetmiş civarında da vicdani retçi var. Bunların arasında 'besmele' ile başlayan ya da 'bu devletin askeri olmayacağım' gibi çeşitli hassasiyetlere vurgu yapan ret açıklamaları var. Peki, sana göre en temelde vicdani ret açıklaması nasıl olur?
BÜLENT: Dini, felsefi, siyasi, vicdani... Hangi sebeple olursa olsun her insan vicdani reddini açıklayabilir. Ancak bunu yaparken vicdani ret eyleminin özüne saygı gösterilmesi gerektiğini düşünüyorum. O da hiçbir koşulda her ne sebeple olursa olsun silah taşımamak, öldürmemek ve ölüm aygıtlarında yer almamaktır.

AHALİ: Vicdani retçi oluşun senin yaşamını nasıl etkiledi?
BÜLENT: Vicdani yönden içim rahat olsa da günlük hayatta birçok sorun yaşadım ve hala yaşıyorum. Daha çok sosyal, psikolojik, ekonomik sorunlar bunlar. Doğup büyüdüğüm eve nadiren uğruyorum mesela. Bu aile ilişkilerinizde kendiliğinden bir mesafe yaratıyor. Arada bir eve polis gelmesi ev halkını huzursuz ediyor. Benim için duydukları kaygıları, korkuları bir kez daha yaşıyorlar. Gerçi karakol son yıllarda eve zahmet etmeyip babamı karakola çağırarak, bu işin yükünü yetmiş yedi yaşındaki adamcağıza yıkmış görünüyor... Onlara ister istemez yaşattığım bu durumdan dolayı zaman zaman acı duyuyorum. Bunun yanı sıra işsizlik başlı başına bir sorun. Zaten iş olanağı çok az burada. Askerlik yapmadığınız için bu şansınızı da yarıya indiriyorsunuz. Tiyatro ve dramayla uğraşıyorum ben. Ankara'da tüm özel tiyatrolar turneden kazanırlar. Ama ben turneye çıkamıyorum. Çünkü kalacağınız otelde kimliğinizi istiyorlar. Bunu vermem benim gözaltına alınmam anlamına geliyor. Zaten ben turneye çıkmayı istesem bile tiyatro bu riske girip işinin aksamasını istemiyor. Ben de benim için bir risk taşımayan yerlerde tiyatro ve drama dersleri vererek, garsonluk yaparak geçinmeye çalışıyorum. Hazırana kadar bu böyle sürüyor... Sonra yeniden iş aramaya başlıyorsun. Bazen dönüp dolaşıp hep aynı yere geldiğimi hissediyorum. Hani bir efsane var. Sisyphos efsanesi... Tanrı büyük bir kayayı dağın tepesine çıkarmakla cezalandırmıştır Sisyphos'u... Sisyphos bin bir güçlükle çıkartır kayayı. Ancak tepeye ulaşınca geri yuvarlanır kaya. Ve bu sonsuza kadar böyle sürer. Kendimi bazen Sisyphosa benzettiğim olur. Neredeyse her sene yeniden başlıyorum hayata. Üstelik kocaman bir belirsizlik içindesiniz. Belki bu akşam bir Gbt taramasında alıp götürülebilirsiniz. Ben bu belirsizliği yaklaşık on yıldır yaşıyorum. Bazen dayanılmaz oluyor. Geç saatlerde dolaştığım, ekip otosunun yanından yürüdüğüm, kimlik kontrolü yapılan yollardan geçtiğim günler oluyor. Yakalanmak için. Bu belirsizlikten kurtulmak için. Olmuyor, her nasılsa kimlik sormuyorlar. Geçip gidiyorum. Oysa biliyorum yakalansam da bu belirsizlik hiç bitmeyecek. Ve işini, aşını, aşkını her şeyini etkileyecek. Çok karamsarım. Bunları okuyan vicdani retçi olmak istemeyecektir herhalde. Olsun, herkese dürüst olmak istiyorum. Son günlerdeyse oturduğum apartmanın yöneticisi iki evrak tutuşturmuştu elime. Doldurup vermemi istiyordu. Muhtarlıktan istiyorlarmış. Bir süre atlattım fakat pes etmedi kadın. Çaresiz doldurup verdim. Zaten öğrendiğime göre ikametim başka bir yerde olduğu için istese de kaydedemezmiş muhtar.

AHALİ: Neden vermek istemedin bu belgeyi?
BÜLENT: Çünkü vermem demek. Kayıt altına alınmam demek. Adresimin bilinmesi, dolayısıyla yakalanmam demek. Her ne kadar vicdani retçi olup açık bir duruş sergilesem de hatta kimi zaman ne olacaksa olsun deyip kendimi bıraksam da, içten içe hapsedilmek, şiddete maruz kalmak istemiyorum. Tutuklanan vicdani retçilerin yaşadığı zorlukları biliyorum. Bu yüzden kendimce önlem alıyorum.
AHALİ: Bazı vicdani retçilerin bu şekilde davranmalarında hareketin örgütsüzlüğünün de etkisi yok mu?
BÜLENT: Var tabi ki. Örgütsüzlüğün nedenlerinden biri de, vicdani redde ilişkin desteğin olmayışıdır. Vicdani retçilerin bir araya gelerek bir örgütlülük oluşturmalıdır, evet. Ama bu mücadele vicdani retçilerin tek başlarına altından kalkabileceği bir mücadele değil. Bütün anti militaristlerin, sivil toplum örgütlerinin bu konuda

duyarlı olması, destek sunması gerekiyor. Bir vicdani retçinin bir avuç insandan başka destekleyicisi yok. Onları da vicdani retçi tutuklandığında görebiliyoruz meydanlarda. O da bir yere kadar gidiyor. Vicdani reddimi açıklarken de biliyordum böyle olduğunu. Vicdani retçi dışarıda sivil ölümü yaşarken de, içeride hapisken de yalnızdır. Benim yaşadığım, gördüğüm, gözlediğim budur. Kimsenin vicdani reddini açıklarken bambaşka şeyler umduğunu, beklediğini sanmıyorum. Ama yine de bir birlikteliğe, dayanışmaya örgütlülüğe ihtiyaç var. Hem vicdani retçiler için hem de bu hareket için bu gerekli.

AHALİ: Buradan baktığında vicdani reddin bireysel bir duruş olarak algılanması vicdani retçiye de zarar veren bir şey.
BÜLENT: Evet, ama bu zarara rağmen sürdürüyoruz eylemimizi. Vicdani ret hareketi marjinal durumdan kurtulup toplumsallaşmanın olanaklarını yaratma, ortaya çıkarma yolunu bulmalı.

AHALİ: En son Halil Savda ve Mehmet Bal'a çürük raporu verildi. Devlet bunu bir yöntem olarak da uyguluyor. Bir yandan Avrupa Birliği baskısı bir yandan vicdani ret tartışılmaya başlanıyor. Bunu engellemek için çözüm olarak çürük raporu veriyor ve sessizce bu durumu kapatmaya çalışıyor. Vicdani retçi için bu bir kurtuluş yolu olabilir mi?
BÜLENT: Bu bir kurtuluş yolu olmaz. Vicdani retçi çürük olduğu için askerliği reddetmiyor ki. Tam tersine "sağlıklıyım, aklım ve yüreğim yerinde bu yüzden askerlik yapmıyorum" diyor. Sistem, kendi varlığını tehdit eden bu insanları hizaya sokamamıştır. Gerek onların direnişi, gerekse Avrupa Birliği'nin baskısı sonucunda devlet bir kriz durumu yaşamıştır. Devlet için onları içeride tutmak nasıl bir sorunsa dışarı bırakmak da o kadar sorundur. Çünkü onların bırakılması demek, vicdani ret hareketinin kazanması demektir. Ve bu harekete duyulan sempatinin, eğilimin de artması demektir. Devlet bu krizi onlara çürük raporu vererek aşma yoluna gitmiştir. Halil Savda ve Mehmet Tarhan bu raporu reddederek kendi içlerinde tutarlı ve son derece ahlaklı bir davranış sergilemişlerdir. Vicdani retçinin yapması gereken de zaten budur.

Hani bir efsane var. Sisyphos efsanesi... Tanrı büyük bir kayayı dağın tepesine çıkarmakla cezalandırmıştır Sisyphos'u... Sisyphos bin bir güçlükle çıkartır kayayı. Ancak tepeye ulaşınca geri yuvarlanır kaya. Ve bu sonsuza kadar böyle sürer. Kendimi bazen Sisyphosa benzettiğim olur. Neredeyse her sene yeniden başlıyorum hayata.

TOPLUM BİZDEN NEDEN KORKAR?

Çingeneler Fala İnanmaz
Röportaj: Pembe Hayat

Kendisini, neyse ki, kaybeden olarak görmeyen edepli halkım penceresinin, dolmuşun, otobüsün, taksinin camı ardından izler onları. Sadece izlemek için bakar ama. Bu olan biten kendisi için yalnızca bir seyirlik olmaktan çıkmamalıdır. Çıkarsa fena şeyler olabilir. Herkesin kaybedenler olarak gördüğü bir kalabalıktır translarınki. Kaybetmek bulaşıcıdır diye düşünüldüğünden Onlar'dan uzak durulur. Bir erkek, 'asla olmaması gereken' kişiyle, hem de onlarcasıyla karşılaşır bu caddelerde.

Ahali: Gazete olarak toplumsal cinsiyet kimlikleri alanında mücadele veren hareketleri görünür kılmanın aracı olmaya çalışıyoruz. Bugün senle Lgbtt bireyler ve hukuk üzerine konuşalım. Sence hukuk nedir?

Kemal: Hukukla başlayacaksak eğer, herkesin hukuk tanımı ayrı oluyor... Bizim yürüttüğümüz mücadele bizzat var olan hukukun, hukuk sisteminin, yasaların, ya da diğer araçların iyileştirilmesi noktasında duruyor. Ama ister istemez hukukçularımızla konuşurken, her zaman mevcut hukuk sistemi içerisindeki yasaların iyileştirilmesi üzerinde duruyoruz. Öyle bir durumdayız ki, durumumuz var olan hukuk sisteminin bir nebze de olsa daha düzgün uygulanabilmesi halinde daha iyi bir yere gidecek. Yaşam hakkının ihlaliyle ilgili konulardan bahsediyoruz. Nefretten bahsediyoruz. Burada şunu söylüyoruz; anayasa olsun, ceza kanunu olsun, diğer kanunlar olsun, iş kanunu olsun, bu tür kanunlarda zaten ayrımcılığın yapılamayacağına dair ibareler mevcut, ancak yetersiz... Yasalarda, 'hiç kimseye karşı ayrımcılık yapılamaz, her kes kanun önünde eşittir' şeklinde ibareler mevcut. Bunlar makul bir şekilde, yani herkesi kapsayacak bir şekilde yorumlanacak olursa, zaten biz de içerilmiş oluruz. Ve bu, sorunu bir nebze de olsa ortadan kaldırır. Reel olarak şu anki mücadelemiz bu temelde yürüyor. Şu anki anayasa ve hukuk düzeni çok tartışmalı, eksiği gediği, politik olarak tartışılacak yanları, birçok eleştirilecek noktası var. Ama yaşama hakkı ihlalinin olmaması gerektiğini söyleyen bir noktadayız hala. Özellikle bizim toplumsal kesim için söylüyorum bunu. Çok sorunlu bir olay olduğu için, şu anki hukuk sisteminin bile doğru uygulanması halinde sorunlarımızın bir nebze de olsa bertaraf edileceğini düşünüyorum.

Hukuk nedir? Hukuk eğer daha sosyolojik düşünürsek, ki indirgemek de gerekir; hukuk elbette farklı toplumsal kesimleri, ekonomik statü de dahil olmak üzere (çünkü biliyorsunuz her zaman için ekonomik statüleri ya da bireysel özgürlükleri dışarıda bırakırlar hukuktan bahsederken. Daha kolektif argümanlarla yola çıkarlar ve bireyleri ezerler ister istemez) bütün toplumsal kesimlerin varoluşsal isteklerini istedikleri biçimde gerçekleştirmelerinin önünü açan bir araçtır. Başka bir şey değildir. Bu çok soyut bir söylem ve tanımlama... Peki nasıl bir tanım yapılabilir? Bu farklı toplumsal kesimlerin bir araya gelerek oluşturacakları bir metinle oluşturulabilir.

Bunu söylemek bile çok yetersiz kalıyor kanımca, çünkü farklı toplumsal kesimler, farklı statü topluluklar, farklı cinsel azınlıklar, kadın erkek ayrımı vs... bütün bunları bir araya getirmek noktasında biz zaten pek bir şey başarabilmiş değiliz ne yazık ki. Bunları bir araya getirsek bile, bütün o algılar nasıl ortaklaşacak? Nereden taviz verilecek! Kim nasıl bir hukuk sistemi isteyecek, vs vs... Reel bir hukuktan değil, daha soyut ve ilerletici bir hukuk durumundan bahsediyorum tabi bunları söylerken. Şu anki hukuk sistemi ilerletici mi, ya da olabilir mi? Bunları daha köklü tartışmak gerekiyor.

Her ne kadar hükümet bizim istediğimiz şekilde kaale almasa da şu anda gündemde ayrımcılık karşıtı yasa tartışmaları var. Bu tartışma bizi ne kadar içeriyor ya da içerecek? Gördüğüm kadarıyla özellikle son bir yıl içerisinde bu tartışmaları dayatan sivil toplum kuruluşlarının, yani 'nefret yasası oluşturulmalıdır' diyen grupların 'LGBTT grubu olmadan biz nefret suçlarını tartışmayız' şeklinde kendini konumlandırdıklarını söyleyebilirim. Bu gruplar arasında somut tartışmaları yürüten Sosyal Değişim Derneği, Hrant Dink Vakfı ve İHD gibi daha geniş toplumsal tabanı olan dernekler var. Bu gruplar doğrudan işin içinde olmasalar da bizimle olan iletişimleri dolayısıyla, nefret cinayetlerine maruz kalmamız nedeniyle bizi bu yasal süreçlere dâhil etmek istiyorlar. Biz de tabi kapıyı sonuna kadar açık tutuyoruz.

Ayrımcılık karşıtı yasa konusunda mecliste şu anda bir yasa tasarısı var hala... O tasarıda ayrımcılığa dair daha geniş bir tanım yapılmış ve cinsiyet kimlikleri de dâhil edilmiş. Anayasa tartışmalarının nasıl sonuçlanacağını bilmiyoruz henüz. Muhtemelen seçimlere kadar tartışılacak ama bu tartışmaya ne kadar dâhil olacağımız bizim çabamıza bağlı. Her ne kadar parti ve milletvekillerine ulaşmaya çalışsak da, hükümet bizi dışarıda bırakıp görmemezlikten geliyor. Ama hükümet sıkışacak gibi... Hem AB'ye verilen sözler hem de bizim ve diğer STK'ların baskıları nedeniyle sıkışacak.

Bunları söylerken kurumsal temsilci olarak konuşuyorum tabi. Bireysel olarak bence daha ontolojik tartışmalara da girmek gerekir... Liberal bir düzen söz konusu... Bu düzen içerisinde anayasayı iyileştirmek ya da çeşitli yasa tasarılarına müdahale etmek söz konusu olsa bile, bütün bu mücadelelerimiz dikkate alınsa bile, daha iyi bir sisteme doğru mu gideceğiz? Bu tartışılır....

Ahali: Hukuk herkes için gerekli mi? Şöyle açayım, hukuk talep eden lbgtt bireylerin kazanacağı haklar lbgtt olmayanlar için de bir gereklilik midir? Heteroseksüeller için mesela?

Kemal: Öyle olması gerekir ama bu şekilde anlaşılabilmesi için bizim kendimizi daha çok anlatmamız, daha çok tanıtmamız, daha iyi bir şekilde algılatmamız gerekiyor. Çünkü cinsiyet normları ve algıları yüzünden, kendini heteroseksüel, nontrans olarak tanımlayan insanlar da aslında bizim çektiğimiz sıkıntıların başka başka versiyonlarını hayatları boyunca yaşıyorlar. Ama bunun farkına varabilmeleri için onlara olup bitenin anlatılması gerekiyor.

Bizim tabanımız henüz ciddi bir taban değil ne yazık ki, dolayısıyla biz diğer stk'larla hareket etmek durumunda kalıyoruz. Bu bir yönüyle iyi, bir yönüyle de kötü tabi. Kötü olmasının sebebi; biz insanlara doğrudan ulaşamıyoruz. Biraz daha çalışıp politik yapımızı değiştirmemiz gerekiyor belki de. Bu da belli bir süredir Lgbtt hareketi içinde tartışılan bir konu. Stk'larla çalışmanın iyi olan yönü ise lgbtt olmayan bireylerin bizi anlamasını sağlayan bir yol olması, diyalogumuzu geliştirmesi... Örneğin ayrımcılık karşıtı yasa tasarısı, meclise düşmeden önce İHD ve Helsinki Yurttaşlar Derneği gibi STK'lar bunu tartışıp, yolunu açıyor.

Ama önce de dediğim gibi bu yasal değişikliklerle süren gidişat iyi bir şey mi, yoksa daha köklü bir değişim çabası mı olmalı? Bunun tartışılması gerekiyor.

Ahali: Medeni hukukun işleyiş tarzını ve kanun uygulayıcılarının tutumunu göz önüne alırsak, lgbtt bireyin diğer cinsiyet kimliğindeki bireylerle eşit olacağı, onun özgürlüklerine güvence sağlayabilecek bir hukuğun işlevsel boyutları ne olmalıdır?

Kemal: İşin öznesi oldukları için adli kurumlardan bahsetmemiz gerekiyor öncelikle. Nefret cinayetleri sonrasında hep dert yandığımız şöyle bir sıkıntı var, adli kurumlar hep tahrik indirimine gidiyor ya da bir cinayet söz konusu değilse, bir transeksüelin karıştığı adli bir vakada trans suçsuz bile olsa, bizzat mahkeme heyetinin üyelerince yani hakim ya da savcı tarafından suçlu konuma düşürülebiliyor. Bunu bertaraf etmek için yıllardır nefret yasası çıksın ya da tanımı yapılsın, benzer konulardaki özel kanunlar değişsin diye diretiyoruz. Örneğin cinsiyet unsuru eklensin diyoruz. Bunu talep etmemizin nedeni şu: mahkeme üyeleri her ne kadar homofobik de olsa, böyle bir yasa karşısında elleri bağlanacaktır. En azından böyle varsayıyoruz. Bu ne kadar işlevsel olacak tartışmamız gerekir tabi. En başta toplumsal düzlemde bir değişikliğe ihtiyaç var. Bu uzun bir süre alacak bir transformasyon süreci.

Nefret suçu tanımı olmadığı için hâkim "canavarca bir his saikıyla adam öldürmek' diye bir tanım yapıyor. Nefret suçu tanımı olsaydı heyet dikkate almak zorunda kalacaktı. Ama şu da var tabi: yapmayabilir de, hâkim transfobikse başka türlü de yorumlayabilir. Avukatın zorlamasına rağmen yapabilir ve cezayı düşürebilir.

Ahali: Katilin de bir avukatı var tabii.

Kemal: Evet.

Ahali: Katilin ya da saldırganın savunmasını dinledikten sonra da hakim 'haksız tahrik indirimi' diyerek kararı okumaya başlayabiliyor.

Kemal: Birçok boşluk var zaten. Daha geçtiğimiz hafta duruşma vardı, orada iddia makamı, translar için; onlar zaten sürekli caddede, gelip geçenlere saldırıyorlar vb. bir mantıkla saçma sapan bir iddianame hazırlamıştı. Hâkim de eğer

öyle bakarsa, nefret suçları yasası olsa dahi bir ceza indirimi olur. Dolayısıyla toplumsal dönüşümü düşünmek gerekiyor. Hukuk zaten içtihatlar üzerine oluşuyor genelde... Her ne kadar bu yıllar veya on yıllar alsa da, bu içtihatlar biraz daha geliştirilerek metne dökülüyor.

Ahali: Hakim yasa koyucu olabiliyor yani?

Kemal: Aynen öyle. Benzer bir vaka yaşanmamışsa eğer, o hakim bir karar alır ve içtihat halinde de devam eder gider. Şu anki genel ahlak tanımı da, hukuka benzer vakalar üzerinden girmiş durumda. Bunları da ayrıca dikkate almak gerekiyor.

Ahali: Biraz genel bakmak gerekiyor yani; hakim de savcı da vb. genel yapının bir parçası, medya var, genel kabul ve gelenekler... hepsi birbirini körüklüyor. Toplumsal dönüşüm meselesi.

Kemal: Toplumsal dönüşümü biraz da bizim onlarla iletişime geçmemiz sağlayacaktır. Mesela hakim son duruşmada şöyle diyor: "Ben Hoşdere'de oturuyorum ve eve giderken zaten sizi görüyorum. Ve orada da pek hoş olmayan manzaralarla karşılaşıyorum." Seks işçiliğinden söz etmiyor. Kafasında sadece o caddedeki görüntü ve oluşturduğu anlam var. Kanaatini de çekinmeden buna dayanarak oluşturuyor. Oysa bir hakimin ya da hukukçunun bunu böyle ifade etmemesi gerekir. Bu subjektif kanaattir.

← sf.8

Objektif olması gerektiği söylenir ama pratikte böyle olmuyor. Kanaate varırken 'siz busunuz' diyor ve bu bir hakarettir aslında. Yargılanan beş transın belki de hiçbiri seks işçiliği yapmıyor ya da yapsa bile çevreyi rahatsız etmiyor. Ama hâkim kişileri dikkate almadan kafasındaki resmi aynı adı taşıyanlara uyguluyor. Ne yazık ki hukuk sistemi bu. Ne kadar işlevsel olabileceği tartışması ise dediğim gibi toplumsal dönüşümle birlikte değişkenlik gösterecektir. Devlet adlı bir mekanizma var, onun adli birimleri, adalet bakanlığı var. Bu bakanlık belli baskıları uygulayabilir. Diyelim Avrupa Komisyonu'ndan bir mektup gelir ve bakanlık da komisyondan gelen bu mektup üzerine her ne kadar tartışılır bir prosedür olsa da adli makamlara telkinde bulunur. Hâkim ya da savcı lgbtt meselesiyle, cinsiyet kimliği meselesiyle son derece içli dışlı bir insan da olabilir ve objektif kararlar da verebilir ama bugün her ne kadar Avrupa Komisyonu'nun bizzat mahkene heyetinden mektup gelse de, Adalet Bakanlığı'ndan telkin gelse de trans kimlikleri tanıdığından emin adli özneler son derece çarpık yargılamalar yapmayı sürdürüyorlar. Bu çarpıklık nasıl değişir, değişimin araçları nedir tartışılır. Çok daha uzun bir tartışma gerektiriyor.

Ahali: Nefret suçlarını nasıl tanımlıyorsunuz? Pembe Hayat LGBTT Derneği ve mücadelesi Pembe Hayat'inkiyle paralel sayılabilecek diğer örgütlenmeler nefret suçlarına karşı nasıl bir mücadele stratejisi izliyorlar?

Kemal: Son dönemde çok tartıştığımız konulardan biri bu. Sosyal Değişim Derneği'nin eylül ayında Ankara'da düzenlediği bir toplantı vardı. Bu toplantıda "Stk'ları bir araya getirip nefret suçları tanımlamasını nasıl yapmalıyız, Türkiye özelinde dışarıdan gelen bir tanımı kullanıp kullanmamak ne kadar doğrudur?" gibi tartışmalar da yürüdü. Bana kalırsa o stratejiyi çizecek farklı toplumsal kesimler birbirine çok değen gruplar değil ne yazık ki, bu yüzden stratejiyi oluşturmak çok zaman gerektiriyor buna daha sonra geleyim. Nefret suçu konusu için de çok basit bir şey söyleyeyim; örneğin Nefret saikiyle işlenmiş bütün suçlar da zaten nefret suçları kapsamına giriyor. Çok basitçe tanımlaması bu ve zaten yapılan hukuki tartışmaların içeriğini de bu oluşturuyor. Nefret suçu tanımlaması yapılıyor ama bu tanımlamanın içine transfobik nefret suçları katılmıyor ya da görünmüyor. Burada bizim de bir özeleştiride bulunmamız gerekiyor. Son dört beş yılda trans haklarını çok fazla gündeme getirdik ama stk'ların birbiriyle diyalog içine girmeleri ve hak ihlallerine ilişkin verilerin raporlanmaları sürecinde transfobik nefret suçlarının görünür hale getirilmesi konusunda çok etkin olamadığımızı görüyorum. Nefret suçuyla ilgili yapılan etkinliklerde 'cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği'nin yavaş yavaş eklenmeye başladığını görüyorum, bu da çok önemli bir gelişme. Daha önce bu yönde sistematik bir çalışma yoktu. Pembe Hayat Derneği'nin bir fonksiyonu da lgbtt bireylere yönelik nefretin dinamiklerinin ne olduğu üzerine çalışarak tartışmaları geliştirmek ve cinsiyet kimliklerine yönelik nefreti diğer stk'ların da gündemine sokmak. Nasıl bir strateji izlemek gerektiği sorusuna verilecek birkaç cevap var. İlk önce diğer stk'ları sürekli ve çok fazla dürtmek ve farklı cinsiyet kimliklerine yönelik nefreti gündemlerine almaları konusunda onları ikna etmek gerekiyor. Pembe Hayat'ın özellikle seks işçiliği alanında yaşanan hak ihlalleri ve nefret suçları konusunda bütün odalara ve bütün sendikalara ulaşarak onları bilgilendirmesi gerektiğini düşünüyorum, çünkü neler olduğunu bilmiyorlar. Eğer 2011 seçimleri sonrasında ayrımcılık karşıtı yasa taslağı gündeme gelecek olursa, o arada nefret suçlarıyla ilgili bir gündem oluşursa bizim de daha hazırlıklı olacağımızı düşünüyorum. Nefret suçlarının tanımlanmasına dönük koordinasyonu yürüten Sosyal Değişim Derneği, İnsan Hakları Gündemi Derneği, Hrant Dink Vakfı'na içerik belirleme konusunda bizim de çalışmalarımızdan faydalanmalarını söylüyoruz. Lobicilik ya da savunuculuk ağı oluşturma noktasında özellikle parlamenterlerle bizzat diyaloğa girmeye çalışıyoruz. Toplumun çeşitli kesimlerine ulaşmak derdindeymiş gibi görünmeye özen gösteren AKP hükümeti'nden ne kadar çok milletvekiline bilgi sunarak onları rahatsız edersek o baskıyı hissedecekleri zemini yaratmaya başlayabileceğimizi düşünüyorum. Bunlar arasında grup başkanvekilleri olmasa da parti meclisi üyesi olan etkili isimler var. Bu hükümette kilit görevleri yürüten ve daha önce 'bu yüzyılın meselesi değil bu' diyen ve şu anda da bu pozisyonu koruyan Cemil Çiçek, Burhan Kuzu gibi isimler var. Herhalde bir on bin, yirmi bin transeksüelin daha öldürülmesi gerekiyor ki bir baskı hissetsinler üzerlerinde. Hükümetin siyasi hesaplarıyla doğrudan ilgisi bulunmayan meselelerin gündeme gelmesi çok kolay değil. Bir politik irade değişimi olmuyorsa, kadrolar değişmiyorsa seçim sonrasında da bu meselenin gündemde tutacağı yerin genişliği konusunda çok değişiklik gözlenmeyecektir. Cinsiyet kimliği ve ayrımcılık yasası tartışmaları konusunda tepki veren iki farklı siyasi klik var hükümette. Cemil Çiçek'inkini uzun yıllardır biliyoruz. Bir de AB, liberal özgürlükler, farklı toplumsal kesimlerin kolektif hakları konusunda sürekli konuşan Egemen Bağış gibi isimler var. Tabii bu iki faklı kliğin yürüttüğü tartışmalar ancak ana akım medyanın gündeminde yer alabilecek sınırlılıkta ve derinlikte.

Ahali: Pembe Hayat Derneği sadece varlığı dolayısıyla bile hala hukuksal problemler yaşıyor mu?

Kemal: Bugün yaşamıyorsa da yarın yaşamayacağı garanti değil. Bu riski ortadan kaldıran hukuki düzenlemeler yok. Genel ahlak, teşhircilik, eşcinselliği yaymak, transeksüelliği yaymak, provake etmek gibi argümanlarla Siyah Pembe Üçgen'in ve Lambda İstanbul'un yaşadığı, daha önceden de biliyorsunuz, Pembe Hayat'ın ve Kaos GL'nin yaşadığı kapatılma süreçleri vardı. Şu an bir savcı 'pat' diye çıkıp bu derneklerin kapatılması talebiyle bir yazı gönderebilir. Genel ahlak tanımındaki muğlaklıkların ortdan kaldırılması ya da bu tanımın tümüyle ortadan kaldırılması gibi taleplerimiz var. Bundan sonra da dernekleşme sürecine girecek benzer bir oluşum da aynı süreçle büyük ihtimalle karşılaşacaktır. Kapatılma davasıyla ya da kapatılma yönünde suç duyurusuyla karşılaşmamış lgbtt derneği Türkiye'de yok. Bu da çok vahim aslında. Özellikle AB'ye girme noktasında irade gösterilmesi gereken bir süreçteyse hükümet, AB Komisyonu'ndan gelen uyarılar konusunda son derece duyarlı olabiliyor. Lambda'nın kapatılmasıyla ilgili dava sürecinin Yargıtay aşamasında bu olmuştu. Böyle anlarda hükümet anladığımız kadarıyla derneğin kapatılmaması konusunda doğrudan mahkemeye baskı yapabiliyor. Çok büyük bir baskıyla kapatılmaması yönünde karar verildiği metinlerdeki komedi nedeniyle anlaşılabiliyor. Çok istemiyorlar ama 'kapatmayalım işte, bu da bir örgütlenme özgürlüğü meselesidir' görüşüne zorla ikna oldukları gözlenebiliyor.

Ahali: Bu konuya ilişkin Pembe Hayat'la da konuştuk. Nefret suçlarını pek çok yönüyle ele almaya çalışıyoruz; medeni kanundaki karşılığı, hukuki boyutu... Nefretin tanımına yönelik konuyu deşmeye çalışıyoruz. Bu nedenle trans bireylerle de görüşmek istedik.

S: Anladığım kadarıyla sormak istediğiniz şey trans bireylerin dışarıdaki hayatta karşılaştıkları hukuksal problemler, polisin yaklaşımı nasıldır, diğer insanları bize bakışı nasıl şekilleniyor.

O zaman şöyle başlayayım. Ben bir transeksüelim, seks işçisiyim, aynı zamanda kürdüm, aynı zamanda aleviyim. Transeksüel olmadan, dış görünüşümü değiştirmeden önce, eşcinsel ve lgbtt bireylere baktığım zaman ben de korkuyordum. Çünkü insan tanımadığı, bilmediği insanlardan korkar. O yüzden ben de korkuyordum. Ne zaman ki dış görünüşümü değiştirdim, transeksüel, eşcinsel bireylerin arasına girdim, seks işçiliğine başladım, korkacak bir şey olmadığını anladım. Çünkü artık dokunmuştum, içlerindeydim, artık o gruptandım. Toplum bizden neden korkar? Dokunamadığı için, tanımadığı için ve medyanın yaptığı ikiyüzlü programlarla bizi sunuş biçimi yüzünden. Örneğin sokakta bir transeksüel arkadaşımız öldürülüyor, medya gelip onu çekmiyor, onun yerine yolu kapatan transeksüel arkadaşımızı çekiyor, neden yolu kapattığını, neden feryat ettiğini, ölen transeksüeli çek-

meden görmezlikten gelerek bizi kavgacı, insanlara saldıran, yol kapatan kişiler olarak sunuyor. Ya da örneğin bir arkadaşımız hasta ve onu hastaneye götürüyoruz, ama transeksüel olduğu için doktor onunla ilgilenmiyor. Tedavi olabilmek için ya bağırmamız ya da hastane camlarını kırmamız gerekiyor. Ve medya gelip camı kıran, yaygara koparan transeksüel olarak bizi sunuyor. İstedikleri tek şey sansasyon. Ne hasta olan arkadaşımızdan söz ediyor, ne de neden camları kırdığımızdan. Bu yüzden insanların bize bakış açısında medyanın toplum üzerinde çok etkisi var.

Ahali: Hasta arkadaşlarınızla siz mi ilgileniyorsunuz?

S: Tabii biz ilgileniyoruz. Herhangi bir yaralanmada, herhangi bir dövülmede, polis gözaltına alıp karakolda şiddet uyguladığında, biz bir araya gelip neler yapmamız gerektiğine dair konuşarak bir çözüm bulmaya çalışıyoruz.

Travesti ve transeksüellere bu toplumda eğitim, sağlık gibi hiçbir sosyal hak tanınmadığı için, herhangi bir iş alanına dahil edilmedikleri için zorunlu seks işçiliği yapmak durumunda kalıyorlar. Zorunlu seks işçiliğinin bir sürü olumsuz sonucu oluyor. Bu işi yapanlar ya uyuşturucu bağımlısı oluyor, ya içine kapanıyor ya da dışarıda doğrudan şiddete maruz kalıyor. Yani anlatmak istediğim transeksüel ve travestilere zorunlu seks işçiliği yapmak dışında bir seçenekleri olmuyor.

Ama her zaman şunu söylerim. Bir travesti veya transeksüel caddede çalışıyorken, diğer insanlar polisi arayıp şikâyet edeceklerine, "bunlar da insan, bunların da yaşamaya hakkı var, bunlar da çalışmak zorunda" diye düşünüp heteroseksüel sisteme tepki gösterselerdi, belki bir yerlerde transların da istihdam edileceği alanlar açılırdı.

Bugün transeksüel denince medyanın da etkisiyle akla ilk gelen şey, seks işçiliği, insanlara saldıran kişiler oluyor. Dolayısıyla nefret cinayetlerine en çok maruz kalanlar seks işçileri oluyor. Nefret cinayetlerinin nedenlerinden biri de hukuk sistemindeki boşluklar. Nefret cinayeti işleyenler genellikle, kolaylıkla ağır tahrik indirimi alabiliyorlar. İşlenen bütün cinayetlerde bütün katillerin verdikleri ifade şu oluyor: "Kadın sanıyordum. Penisini görünce öldürdüm." Avukatları hukuk sistemini de bildikleri için onlara bu yönde ifade vermelerini söylüyorlar. Ağır tahrik indirimi diye bir şey olmasaydı, belki bu kadar cinayet işlenmezdi. Biz bu yüzden ağır tahrik indiriminin kalkmasını, bunun yerine cinsel yönelim, cinsel tercih gibi ibarelerin konulması için mücadele veriyoruz. Bunun için birçok basın açıklaması yaptık. Ama sistem bizi görmemezlikten geliyor. Çünkü bu bir anlamda haklarımızı talep etmemizin bir yolu ve bu onların işine gelmiyor.

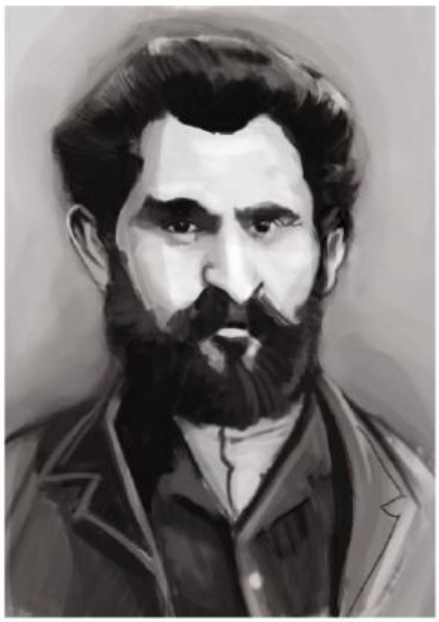
Seks işçileriyle ilişki kuranların çoğu bu toplumda kendilerini heteroseksüel olarak tanımlayan kişiler. Bu anlamda toplum bize karşı ikiyüzlü davranıyor. Bu da toplumdaki genel heteroseksüel algı yüzünden. Bizimle ilişki kuranlar, toplumdan dışlanma korkusuyla bunu ifade edemiyor. Bir de şöyle bir durum var; bizimle ilişki kuranlar çoğunlukla cinsiyet değiştirmemiş olmamızı talep ediyorlar. Bu nedenle son dönemlerde transeksüeller ameliyat olmak istemiyorlar. Ameliyat olmak hem hayati bir tehlikeye neden oluyor, hem de iş kaybı anlamına geliyor. Kısacası bize yönelen nefretin en büyük sebebi medya ve sistemdeki bu boşluklardır. Mesela bir ara İsveç'te bulundum. Orada markette çalışan transeksüeller, eşcinsel memurlar vb. bir sürü kişiyle karşılaştım. Onların orada bir yaşam alanı vardı. Haklarını elde etmişlerdi, dolayısıyla onlara yönelik bir nefret algısı yoktu ve nefret cinayetlerinin sayısı da yok denecek kadar azdı. Orada insanlar bir transeksüel gördüğünde herhangi bir insanmış gibi davranıyorlar, burada ise transeksüel görünce insanların kafasında seks işçisi, etrafa saldıran, şiddet uygulayan bir insan imajı oluşuyor.

Transeksüel olmadan, dış görünüşümü değiştirmeden önce, eşcinsel ve lgbtt bireylere baktığım zaman ben de korkuyordum. Çünkü insan tanımadığı, bilmediği insanlardan korkar. O yüzden ben de korkuyordum. Ne zaman ki dış görünüşümü değiştirdim, transeksüel, eşcinsel bireylerin arasına girdim, seks işçiliğine başladım, korkacak bir şey olmadığını anladım. Çünkü artık dokunmuştum, içlerindeydim,

Errico MALATESTA:

Evet, biz devrimciyiz; ama her şeyden önce anarşistiz!

Her şey insanların neyi isteyebileceklerine bağlıdır. Geçmiş isyanlarda insanlar sefaletlerinin gerçek nedenlerinin farkında değillerdi, daima çok az şey istediler ve çok az şey elde ettiler. İnsanlar gelecek isyandan neler isteyecekler? Bunun yanıtı, kısmen bizim propagandamıza ve göstereceğimiz çabalara bağlıdır.

Errico MALATESTA

BÖLÜM V

22. ANARŞİST DEVRİM

Devrim yeni grupların, yeni toplumsal kurumların, yeni sosyal ilişkilerin yaratılmasıdır; ayrıcalıkların ve tekellerin or-tadan kaldırılmasıdır; halkın, kendi geleceği için doğrudan ve bilinçli eylemlerde bulunarak maddi koşullarını ve moral düzeyini yükseltmesi ve toplumsal yaşamı yenilemesi için ihtiyaç duyulan yeni bir özgürlük, adalet ve kardeşlik ruhudur. Devrim, tüm kamu hizmetlerinin, buralarda çalışanlarca, kendilerinin ve halkın yararına yeniden düzenlenmesidir; Devrim, tüm zorlayıcı bağların ortadan kaldırılması; bölge, komün ve grupların özerkliğidir; Devrim, bireysel ve kolektif çıkar ve kardeşlik isteğinden, üretim ve savunma ihtiyacından doğan özgür federasyondur; Devrim, insanlar arasında var olan tüm farklı düşünce, istek ve beğenilere dayanan sayısız özgür grubun oluşumudur; Devrim, herhangi bir yasa mağ ücüne sahip olmaksızın, uzaktaki ve yakındaki tüm insanların ilgi ve isteklerini öğrenerek koordine eden, insanları bilgilendirerek, onlara önerilerde bulunarak ve örnek olarak hareket eden binlerce bölgesel, komünal, yöresel ve ulusal temsil grubunun oluşması ve ayrışmasıdır. Devrim, olguların potasında kanıtlanan özgürlüktür - ve özgürlük devam ettiği sürece devrim de devam eder; yani başkaları, halkın yorgunluğundan, abartılmış umutlarını izleyen hayal kırıklığından, olası yanlışlardan ve insani hatalardan faydalanarak askerlerce ya da paralı askerlerce desteklenen bir güç oluşturmada başarılı olup kanunlar yaparak hareketi ulaştığı yerde durdurana kadar ve ardından gericilik başlar

Öncelikle bilinçli bir azınlık tarafından yapılan bir devrimle özgürlük ve mutluluk için gerekli çevre yaratılmazsa, birkaç bin yıl içinde dahi insanın mükemmelliğine ve anarşiye ulaşılamayacağı görüşünü, yanılmıyorsam anarşistlerin büyük çoğunluğu paylaşmaktadır. Bu nedenle devrimi mümkün olduğunca kısa süre içinde yapmak istiyoruz ve bunu başarmak için önümüze çıkan her elverişli durumu değerlendirerek tüm olumlu güçlerden yararlanmamız gerekiyor

Bilinçli azınlığın görevi; insanların ruhsal gelişimini sağlayacak ve eğitimini olanaklı kılacak bir şekilde çevreyi değiştirmek için her durumdan yararlanmaktır; yoksa gerçek bir çıkış yolu olmaz.

Ve bugün halkı sefalet içinde yaşamak zorunda bırakan koşullar şiddet yoluyla sağlandığı için, şiddeti savunuyor ve buna hazırlanıyoruz. Biz bu nedenle devrimciyiz, biz "nefretle dolu, intikama susamış, gözü dönmüş insanlar" değiliz.

Biz devrimciyiz, çünkü sosyal sorunları sadece devrimin, şiddete dayalı bir devrimin çözeceğine inanıyoruz. Ayrıca devrimin iradi bir eylem olduğuna -bireylerin ve halkın iradesine bağlı olduğuna-; ve başarıya ulaşması için bazı nesnel koşullara ihtiyaç duyduğuna; yalnızca ekonomik ve politik güçlerin eylemi yoluyla yapılmasının zorunlu ya da kaçınılmaz olmadığına inanıyoruz

Milano'da jüriye [duruşmam sırasında] sadece felsefi anlamda değil, genel anlamda, isyancı anlamda da devrimci olduğumu söyledim; bunu söylememin nedeni, kendilerini devrimci olarak adlandıran fakat dünyayı -aslında devrimci başarılar için yolu açan- isyan ve şiddetin hiçbir şey kazandıranı ayacağı derecede büyük görenlerin düşünceleriyle kendi düşüncelerim arasındaki farkı açık bir şekilde belirtmek istememdi. Devrimi kışkırtmaya çalışmadığımı, çünkü böyle bir provokasyonu gerektiren bir durum olmadığını; öncelikle yapılması gerekenin, genel olarak arzulanan devrimi başarıyla sonuçlandırmak ve yeni Uranlıkların ortaya çıkmasına engel olmak için çabaların birleştirilmesi olduğunu ifade ettim; ama şartlar bir provokasyonu gerektirdiğinde bunu yapacağımı, gelecekte benzer bir durumla karşılaştığımda da provokasyon yapmaktan çekinmeyeceğimi söyledim.

"Devrimi mümkün olduğunca kısa zaman içinde yapmak istiyoruz," dediğimde, Colomer "Anarşiye mümkün olduğunca kısa zamanda ulaşmak istiyoruz" demenin daha akıllıca olacağını söyledi. Polemik açıdan güçsüz bir fikir! Biz, anarşinin ancak maddi engelleri ortadan kaldıracak bir devrimden sonra başarılabileceğine inandığımız için çabalarımızın öncelikle bir devrim yapma yönünde ve böylece anarşi yönünde olması gerektiği gayet açıktır... Mümkün olan tüm yollarla devrimi provoke etmemiz gerektiğini ve bir devrim sürecinde de birer anarşist gibi davranmamız, yani otorite yanlısı tüm rejimlere karşı çıkarak mümkün olduğunca programımıza sadık kalmamız gerektiğini binlerce kez tekrar ettim. Ve anarşistlerin, sayısal güçleri çerçevesinde, kazanılan özgürlüğün artan avantajlarından yararlanarak, geleceğin yolunu açmak için en iyi ve en uygun olduğunu düşündükleri işbirliğini ve sosyal yaşam biçimlerini gerçekleştirmek üzere moral ve teknik olarak hazır olacaklarını umuyorum.

Biz, "devrim yapmadan önce halkın anarşist olmasını beklemek" istemiyoruz; çünkü öncelikle onları birer köle durumunda tutan kurumlar ortadan kaldırılmadıkça asla anarşist olamayacaklarına inanıyoruz. Etkili bir güç kazanmak ve sosyal organizmalarda köklü değişiklikler yapma görevimizi halkın doğrudan eylemiyle başarmak için onların desteğine ihtiyaç duyduğumuzdan, onlarla yakınlaşmak, onları oldukları gibi kabul etmeli ve içinde bulundukları konumdan "mümkün olduğunca öteye gitmeleri için onları teşvik etmeliyiz". Tabii eğer ideallerimizi başarmak için çalışmayı gerçekten istiyorsak ve sadece entelektüel gururumuzun tatmini için çölde vaaz vermekten rahatsızlık duyuyorsak.

Ama biz devrimden söz ettiğimizde, kitleler devrimden söz ettiğinde, tarih içinde devrime gönderme yapıldığında sadece isyanın zaferi anlaşılır. Kitleleri itaate zorlamak için fiziksel güç kullanan iktidar grupları var olduğu sürece isyan zorunlu olacaktır. Ve halk özgür ve barışçıl gelişmeler sağlamak için gereken bu zorunlu koşulların asgarisini elde edip, zalimce mücadeleler ve boş yere çekilen ıstıraplar olmaksızın en asil amaçlarına doğru ilerlemeyi başarana kadar daha pek çok isyan olacağı açıktır.

Biz devrimle sadece isyana dayanan eylemleri kastetmiyoruz; isyan zorunlu olmakla birlikte (mevcut rejimin bir dış güce ihtiyaç duymaksızın yıkıldığı en umulmadık durumlar hariç), zorba bir devletin yerine bir başkasını getirmeye hizmet ettiğinde verimsiz olacaktır

Eski rejimi elinden geldiğince ortadan kaldırarak yerine yeni kurumlar koyan devrimci eylemle, devrimi durduracak ve olabildiğince çok devrimci başarıyı engelleyecek bir yönetim arasındaki ayrım açık bir şekilde belirlenmelidir.

Devrimin sonucu olan tüm gelişmelerin, -yasal kabul edilen bir yönetimin olmadığı ya da devrime karşı koyamayacak kadar zayıf olduğu- halkın coşkunluk dönemlerinde sağlandığını tarih bize öğretti. Ama yönetim oluşturulduğunda gericilik başlar, eski ve yeni ayrıcalıklı sınıfların çıkarlarına hizmet eder ve kitlenin elde etmeyi başardığı her şeyi elinden geri alır.

O halde bizim görevimiz, her fırsattan ve tüm uygun güçlerden yararlanarak devrim yapmak ve başkalarının devrim yapmasına yardım etmektir; devrimi yapıcı ve yıkıcı rolleriyle mümkün olduğunca geliştirmek ve herhangi bir yönetimin oluşumuna, onu görmezden gelerek ya da kapasitemizin sınırlarını zorlayarak onunla savaşma yoluyla karşı koymaktır. Cumhuriyetçi bir Anayasayı da şu anda reddettiğimiz parlamenter monarşi gibi reddedeceğiz. Ama insanların istediği buysa, biz onu engelleyemeyiz; hatta [monarşinin] restorasyon çabalarına karşı verdikleri mücadelelerde bazen onların yanında olabiliriz; fakat bizim gibi düşünen ve düşüncelerini sözle ya da eylemle yaymak için devletin baskı ve himayesinden uzakta yaşamak isteyenler için tam özgürlük isteyecek ve bunu talep edeceğiz. Evet, biz devrimciyiz; ama her şeyden önce anarşistiz

1.Tüm politik güçlerin yok edilmesi, proletaryanın ilk görevidir.

2.Sözde bu güçlerin yok edilmesi için kurulan ve geçici bir devrimci politik güç olduğu iddia edilen herhangi bir örgütlenme bir kandırmacadan başka bir şey olamaz; ve böyle bir örgütlenme proletarya için, tüm mevcut yönetimler kadar tehlikeli olacaktır.

3.Sosyal devrimin başarıya ulaşması için tavizde bulunmayı reddederken, dünya emekçileri burjuvazinin siyaset çatısı dışındaki devrimci hareket içinde güçlü bir dayanışma sağlamalıdır.

Ayrıcalıkları savunmak ve tüm gerçek sosyal gelişimleri önlemek üzere var olan fiziksel güçleri yok etmek için dev-rime ihtiyaç duyulduğunu düşünenlerin -bu düşünceyi ben de paylaşıyorum- çoğu tek önemli şeyin isyan olduğuna inandılar ve karşılığında, muhtemel yanıt olarak gerici şiddeti bulacak kısır bir şiddet eylemi olarak kalmasını engellemek için yapılması gerekenleri görmezden geldiler. Bu yoldaşlar, örgütlenmenin tüm pratik sorunlarının, gıda dağıtımı için alınacak önlemler sorununun, günümüzde bir önemi olmadığını düşünmektedirler; bu yoldaşlara göre bunlar, kendi kendine ya da bizden sonrakiler tarafından çözülecek sorunlardır... Bununla birlikte vardığımız sonuç şudur: Sosyal yeniden örgütlenme, düşündüğümüz her şeyi bugünden gerçek-leştirmemizi gerektiren bir şeydir ve eski örgütlenme yıkıldığına göre, daha insanca ve gelecekteki gelişimlere daha kolay uyarlanabilecek bir sosyal örgütlenme kurulmalıdır. Bir başka tercih de bu sorunları "liderler"in düşünmesidir ki, bu durumda tıpkı önceki yönetimler gibi insanların özgürlüğünü elinden alarak ve onların çeşitli asalak ve sömürücüler tarafından baskı altında tutulmasına izin vererek, halka, sağladığı yetersiz ve kötü hizmetleri ödettiren bir devlet yaratmış oluruz.

"Jandarma"yı ve tüm zararlı sosyal kurumları ortadan kaldırmak için onların yerine neler koyacağımızı bilmeliyiz; hem de yakın ya da uzak gelecekte değil, derhal, yıkıma başladığımız gün. Kimi bu kurumları fiilen ve sürekli olarak ortadan kaldırırken, kimisi de onların yerine başkasını koyar; kısa zamanda çözülmesi gereken problemin çözümünü ileri bir tarihe ertelemek, ortadan kaldırılması amaçlanan kurumlara geçirdikleri şoku atlatacak zaman vererek muhtemelen başka isimlerle, ama kesinlikle aynı yapıda yeniden teşkilatlanmalarına göz yummaktır.

Bizim çözümlerimiz yeterince geniş bir insan kitlesi tarafından kabul edilebilir ve biz anarşiye ulaşabiliriz ya da anarşiye doğru bir adım atmış oluruz; ya da çözümlerimiz anlaşılamayabilir veya kabul edilmeyebilir ve o zaman da çabalarımız propaganda işlevini yerine getirmiş olur ve tüm halkın önüne yakın gelecekte işlerliği olan bir program uygulamaya koymuş oluruz. Fakat ne olursa olsun kendi çözümlerimiz olmalıdır: Geçici de olsa, deneyimler ışığında gözden geçirilmesi ve düzeltilmesi gerekse de, başkalarının çö-

zümlerine pasif bir şekilde boyun eğmek ve kendimizi işe yaramaz ve güçsüz olup da halinden şikâyet edenlerin yararsız rolüyle sınırlandırmak istemiyorsak, kendi çözümlerimiz olmalıdır.

Programımızın geçerli olduğuna inanan biz anarşistlerin, hareketi, ideallerimizin gerçekleştirilmesi yönünde yürüte-bilmek amacıyla dikkate değer bir etkiye sahip olmak için özel çaba göstermemiz gerektiğine inanıyorum; ama bu etkiyi başkalarından daha aktif ve daha etkili olarak edinmeliyiz. Bu etki, ancak bu yolla elde edildiğinde değerli olacaktır. Bugün çok iyi incelemeler yapmalı, çabalarımızı ortak amaç için birleştirmeli, düşüncelerimizi geliştirmeli ve yay-malıyız. İşçi hareketine katılarak, bu hareketin kapitalist sistemde mümkün olan küçük gelişmelere yönelik özel taleplerle sınırlanmasını ve bozulmasını engellemeli, hareketin tam bir sosyal değişim hazırlığına yardım etmesi için gerekenleri yapmalıyız. Örgütlenmemiş ve muhtemelen örgütlenemeyecekemekçi kitleler arasında çalışarak, içlerinde is-yan ruhu, özgür ve mutlu bir var oluş için umut ve istek uyandırmalıyız. Devletin ve kapitalistlerin gücünü azaltmayı ve emekçilerin moral düzeyini yükselterek maddi koşullarını düzeltmeyi amaçlayan tüm hareketlerin başlamasına ön-ayak olarak bu hareketleri desteklemeliyiz. Kısacası geleceğe ulaşmamızı olanaklı kılacak devrimci eylem için maddi ve manevi hazırlıklar yapmak ve harekete hazır bulunmalıyız.

Ve yarın; devrimde, zorunlu fiziksel mücadelede aktif rol almalıyız (eğer mümkünse başkalarından daha önce ve daha etkili bir şekilde); devletin tüm baskıcı güçlerini yok etmek ve emekçileri üretim araçlarını (toprak, madenler, fabrikalar, nakliyat vb.) ve tüm mevcut metayı ele geçirmeye, gıda ürünlerinin adil dağıtımını yapmak üzere örgütlenmeye teşvik etmeli ve mümkün olduğunca köklü değişiklikler yapmaya çalışmalıyız. Ayrıca bölgeler ve komünler arasında meta mübadelesini düzenlemeli, hem üretimi hem de halk için yararlı olan tüm hizmetleri yaygınlaştırmaya devam etmeliyiz.

Yeni otorite yanlısı grupların, yeni yönetimlerin ortaya çıkmasını -gerekiyorsa şiddete başvurup onlarla savaşarak-engellemek ve daha da önemlisi onları güçsüz kılmak için, mümkün olan her yola

başvurarak, yerel koşul ve olanaklara uygun bir şekilde, işçi birliklerini, kooperatifleri, gönüllü grupları, eylemde bulunmaya teşvik etmeliyiz.

Eğer devletin ve otorite yanlısı kurumlarının baskı organlarının yeniden oluşmasını önlemek için halktan yeterli destek yoksa devleti tanımayı ve onunla işbirliği yapmayı reddetmeli, taleplerini reddederek isyan etmeli, kendimiz ve tüm muhalif azınlıklar için tam otonomi ilan etmeliyiz. Kısacası, mümkünse açık isyan durumunda kalmalı ve mevcut yenilgiyi geleceğin başarısına dönüştürmek için hazırlıklar yapmalıyız...

Önemli olan şeyin plan, proje ve ütopyalarımızın zaferi olduğunu sanmıyorum; ne olursa olsun tüm bunların dene-melerle doğrulanması gerekecek ve belki de sonuçta değiştirilmesi, geliştirilmesi ya da içinde bulunulan zaman ve mekânın maddi ve manevi koşullarına uyacak şekilde düzenlenmesi gerekecektir. Önemli olan, insanların, bütün insanların, ebedi köleliğin beyinlerine aşıladığı sürü eğilimlerini, sürü alışkanlıklarını bırakarak özgürce düşünüp özgürce hareket etmeyi öğrenmesidir. Bu, anarşistlerin özellikle dikkat etmeleri gereken manevi özgürlük görevidir

İktidara gelme isteği duyan herkese ve çoğunluğun olası zorba yönetimine karşı özgürlüğün tedbirli muhafızları olmak anarşistlerin özel misyonu olacaktır . Rakiplerin fiziksel güçlerine karşı zafer kazanma problemi dışında, kazanılan zaferden sonra devrime hayat verme problemi olduğu konusunda hemfikiriz

Olası her problem için Burada ve şimdi, mükemmel bir çözüm bulmamız gerektiği ya da bulabileceğimiz düşünülmemelidir. Fazlasıyla sezinleme ve tespit etme gücünün olması istenmemelidir, çünkü anarşi için hazırlanmak yerine kendimizi ulaşılmaz rüyalara kaptırabilir, hatta belki de otorite yanlısı durumuna gelerek, bilinçli ya da bilinçsiz olarak Özgürlük adına, insanları hâkimiyetine boyun eğmeye zorlayan bir yönetim gibi davranmayı tasarlayabiliriz...

Doğrusu, eğer kitleler kendileri için hareket edecek durumda değilse, ya da şartların zorlamasıyla böyle bir durumda olamıyorsa kitleleri kimse eğitemez ve emekçilerin devrimci örgütlenmesi, yararlı ve zorunlu olsa da sınırsız bir alana yayılamaz: Eğer devrimci eylemin içinde ortaya çıkmıyorsa, ya hükümet tarafından boğulur ya da örgüt kendi kendini yozlaştırarak dağılır - ve her şeye yeniden başlanması gerekir. Eski devrimlerin anarşist devrimler olmadığı için işe yaramadığı ya da gelecekteki anarşist olmayan devrimlerin de işe yaramayacağı görüşünü kabul edemem. Aslında ben, anarşinin kesin zaferinin şiddetle değil; yani, erken gelen bir ya da birkaç devrim, insanların manevi gelişimine, üretimin istek ve ihtiyaçlar düzeyine çıkarılmasına ve çelişen ilgilerin bağdaştırılmasına karşı çıkan askeri ve ekonomik engelleri ortadan kaldırdığında yavaş yavaş gelişerek geleceği görüşünü makul buluyorum.

Ne olursa olsun, eğer sayımızın azlığını ve halk arasındaki konumumuzu dikkate alırsak ve arzularımızı hakikatle karıştırmak istemiyorsak, gelecek devrimin bir anarşist devrim olmayacağını tahmin etmemiz gerekir. Bu nedenle, öncelikle düşünülmesi gereken şey, nispeten küçük ve yeterince hazırlanmamış bir azınlık olarak yer alacağımız bir devrimde neler yapmamız gerektiği ve neler yapabileceğimizdir... Fakat bununla birlikte, halk anarşiye hazır olmadığı için, anarşist özelliğimizden bir şey kaybetmemeye de özen göstermemiz gerekmektedir. Eğer onlar bir yönetim isterse, yeni bir yönetimin oluşturulmasını engellememiz pek olası bir durum değil; ama bu, insanları yönetimin işe yaramaz ve zararlı olduğuna ikna etmeye çalışmaktan vazgeçmemiz için bir neden değildir; ayrıca bu, yönetimin bizim ve bizim gibi onu istemeyenler üzerinde baskı kurmasını engellemeye çalışmayacağımız anlamına da gelmez. Sosyal yaşamın ve özellikle ekonomik standartların yönetimin müdahalesi olmaksızın gelişmesini güvence altına almak için çaba göstermemiz gerekecektir. Bu nedenle, üretim ve dağıtımın pratik problemleriyle meşgul olmak için mümkün olduğunca hazır olmalı ve bu arada işi örgütlemeye en uygun kişilerin, işi yapanlar (herkes kendi mesleğinde) olduğunu da hatırlamalıyız. Eğer yeni bir yönetimin oluşumunu engelleyemiyorsak ya da onu hemen ortadan kaldıramıyorsak, onu herhangi bir biçimde desteklemeyi reddetmeliyiz. Zorunlu askerliği ve vergi ödemeyi reddetmeliyiz. İlke olarak itaatsizlik, otoritelerin her baskısına karşı sonuna kadar direniş ve herhangi bir emre karşı kesin ret.

Eğer kapitalizmi yıkamıyorsak, bağımsız bir var oluş için gerekli olan üretim araçlarını Özgürce kullanma hakkını kendimiz ve tüm isteyenler için talep etmemiz gerekecektir. Önerimiz olduğunda insanlara bu öneriyi sunmalı, eğer başkalarından daha fazla şey biliyorsak bunu onlara öğretmeli; bireyler arası anlaşmaya dayanan bir yaşam için örnek olmalı; herhangi bir yönetimin provokasyonuna karşı özerkliğimizi gerektiğinde ve olanaklı olduğunda şiddetle savunmalıyız... Ama emir - asla. Bu şekilde anarşiyi başaramayız, anarşiyi insanlara zorla kabul ettiremeyiz; ama en azından anarşinin başarılması yönünde hazırlanabiliriz

23. İSYAN

O halde bu devrim nasıl başarılacak?

Doğal olarak, yönetimin tüm sosyal değişimlere karşı olan silahlı güçlerini ve fiziksel engelleri ortadan kaldıran isyan Eylemiyle başlanmalıdır.

Monarşik bir rejim altında yaşadığımız için, tüm anti-monarşik güçlerin isyan için birleşmesi istenir ve bu belki de kaçınılmaz olacaktır. Maddi ve manevi olarak mümkün olduğunca hazırlanmak; daha da önemlisi tüm ajitasyonlardan yararlanmak ve bunları yayarak kararlı hareketlere dönüştürmek ve örgütler hazırlanırken halkın, gücünü tek tek hareketlerde tüketmesi tehlikesinden kaçınmak gerekmektedir...

Halk isyan edebilir ama bu isyanı teknik olarak hazırlayamaz. Genel bir halk hareketini teşvik etmek için, ilgili olan herkesi olaylardan haberdar etmek üzere hızlı iletişim şebekesi yaratmayı sağlayacak tüm gerekli araç gerece sahip olan ve gizlilik andıyla özgür anlaşmaya katılan insan, parti ve gruplara ihtiyaç vardır.

Örgütlenme görevinin resmi partiler dışında yürütülmesi gerektiğini söylememizin nedeni, bu partilerin illegal eylemlerin hazırlığı için gereken gizliliğe yer vermeyen görevleri olması; daha da önemlisi, günümüz partilerinde devrim tutkusu olduğuna inanmamamızdır.

Her yeni fikir ve kurum, tüm gelişmeler ve her devrim, daima azınlıkların işi olmuştur. Bizim amacımız ve isteğimiz, herkesin sosyal olarak bilinçli ve aktif olmasıdır; ama bu amacın başarılması için üretim araçlarından ve gelişim için gerekli tüm araçlardan herkesin yararlanabilmesi gerekir, bu nedenle, emekçileri tüm bu araçlardan yoksun bırakan şiddetin, başka türlü davranılamayacağı için, şiddet yoluyla etkisiz hale getirilmesi zorunludur.

Doğal olarak "cüzi rakamlar", azınlık yeterli olmalıdır; bizim, karşımızdakilerin gücünü ya da koşulların lehimizde veya aleyhimizde olduğunu hesaba katmaksızın bir isyan başlatmak istediğimizi düşünenler yanlış hükümde bulunuyorlar. Geçmişte bunu yapabilirdik, yaptık da; başarıya ulaşma ihtimali hiç olmayan, önemsiz de olsa birkaç başkaldırı eyleminde bulunduk. Ama o günlerde gerçekten de bir avuç kadardık ve halkın bizden bahsetmesini istedik; çabalarımız sadece propaganda amaçlıydı.

Şimdi artık propaganda için isyan edilmez; şimdi kazanabiliriz, bu nedenle kazanmak istiyoruz ve sadece kazanabileceğimizi düşündüğümüz zaman bu tür eylemler yapıyoruz Elbette yanılıyor olabiliriz; yaratılışımız yüzünden, meyve hâlâ yeşilken olgun olduğuna inanabiliriz; ama sürekli bekleme taktiği izleyen ve yeşil bir meyveyi koparmaktan korkarak tüm ürünün çürüyüp gitmesine izin vericesine en iyi fırsatların parmaklarının arasından kayıp gitmesine seyirci kalanlar karşısında daima aceleci davrananları tercih ettiğimizi de itiraf etmeliyiz

İsyan eyleminde aktif bir rol ya da mümkünse baskın bir rol oynamaya çalışmalıyız. İnsanları köle durumunda tutan baskı güçleri bozguna uğratılmalı; ordu, polis, yargıçlar, vb. dağıtılmalı; gericiliğin kendini yeniden oluşturmak için kalkışacağı silahlı eylemlere karşı koyabilmek için insanlar silahlandırılmalı; kamu hizmetlerinin örgütlenmesi istekli ellere teslim edilmeli ve çeşitli bölgelerdeki mevcut stoklar dikkatle kullanılarak en acil ihtiyaçlar karşılanmalıdır - tüm bunlar yapılırken boşuna çaba harcamamak, tüm kuruluşlardan, tüm gelenek ve alışkanlıklardan, üretim ve takas metotlarından, tüm desteklerden yararlanılmalıdır. Tüm bunlar yetersiz ya da kötü bir şekilde de olsa yerine getirildiğinde, ayrıcalıkların ortadan kaldırılması için tüm yollara başvurulacaktır; ama bu arada ortadan kaldırılanın yerine, herkesin iyiliğine daha etkili bir şekilde hizmet edecek bir başkası gelmeyecekse yıkmadan sakınılmalıdır. İşçileri fabrikaları ele geçirmeye, federasyon oluşturarak topluluk için çalışmaya teşvik etmeliyiz; aynı şekilde, köylüler de toprakları mal sahiplerinin elinden alarak üretimde bulunmalı ve endüstri işçileriyle meta mübadelesi konusunda bir anlaşmaya varmalıdırlar

Başını sokacak bir damı olmayan kimsenin kalmaması için tüm boş ve dolu evleri kullanacağız. Bankaların, tapu senetlerinin, devletin gücünü ve kapitalist sınıfın ayrıcalıklarını temsil eden, garanti altına alan her şeyin ortadan kaldırılmasına hız vereceğiz.

Başını sokacak bir damı olmayan kimsenin kalmaması için tüm boş ve dolu evleri kullanacağız. Bankaların, tapu senetlerinin, devletin gücünü ve kapitalist sınıfın ayrıcalıklarını temsil eden, garanti altına alan her şeyin ortadan kaldırılmasına hız vereceğiz. Burjuva toplumun yeniden inşasını imkânsız kılacak şekilde koşulları yeniden düzenlemeye çalışacağız. Tüm bunlar ve halkın ihtiyaçlarını karşılamak için gereken her şey ve devrimin gelişimi; sosyal faaliyetin koordinasyonuna katılacak, gereken kararları alacak, yararlı gördükleri önerilerde bulunacak fakat kendi isteğini hiçbir şekilde başkalarına zorla kabul ettirme hakkı olmayacak gönüllülerin, her türden komitelerin, yerel, komünler arası, bölgesel ve ulusal kongrelerin görevi olacak; ayrıca onay için ilgili herkesin kabul ettiği şartlardaki taleplere ve verilen hizmete bel bağlanacaktır. Ne şekilde adlandırılacak olursa olsun hiçbir kolluk gücüne başvurulmayacaktır. Gönüllü milisler olacak ama bunların topluluk yaşamına milis gücü olarak bir müdahalesi olmayacaktır; milisler sadece yeniden oluşturulmak istenen gerici güçlerin silahlı saldırılarıyla meşgul olacak ya da henüz bir devrim durumunda olmayan ülkelerin dış müdahalesine karşı koyma görevini yerine getireceklerdir

Başarılı bir isyan, insanların özgürlüğe kavuşmalarındaki en etkili faktördür, esaretten kurtulan insanlar, en iyi olduğunu düşündükleri kurumlarla birlikte kendi ihtiyaçlarını karşılama özgürlüğüne sahip olacaklardır ve halk kitleleri, kanunlara boyun eğdiği dönemden medeniyet düzeyine bir hamlede ulaşacaktır. İsyan, devrimi tayin eder, yani "evrim" dönemi süresince oluşan gizli kuvvetlerin ortaya çıkış hızını belirler. Her şey insanların neyi isteyebileceklerine bağlıdır. Geçmiş isyanlarda insanlar sefaletlerinin gerçek nedenlerinin farkında değillerdi, daima çok az şey istediler ve çok az şey elde ettiler. İnsanlar gelecek isyandan neler isteyecekler?

Bunun yanıtı, kısmen bizim propagandamıza ve göstereceğimiz çabalara bağlıdır.

TÜRKİYE'DE KÜRTLERİN ZORUNLU GÖÇLERİ ÜZERİNDEN KÜRT SORUNUNA BİR BAKIŞ

Köyleri yakılan, kültürel faaliyetleri ve kimlikleri yasaklanan, irdenen ve ötelenen Kürtler, "yeryüzünün diğer lanetlileri" gibi sorunlarını üreten ve varlıklarını tehdit eden dünyanın ve zamanın zeminini, kurumlarını, ruhunu toplumunu ve ekonomisini yani varlığını, diğer hakların ve ezilenlerin serhıldan ya da intifada ateşiyle birleşerek alt üst edip herkes için özgürlük ve eşitlikten menkul yeni bir dünya kurulmasına katkı sunabilecekler mi?

Türkiye'deki Kürtlerin ve Kürt siyasal çevrelerinin çoğunluğu tarafından Kürtlerin son isyanın ifadesi olarak görülen PKK'nin Türk devleti ile girdiği çatışmaların yoğunlaştığı 1990'lı yıllarda, Türkiye'deki Kürt bölgelerinde yüzlerce köyün devlet ve ordu tarafından boşaltılması ya da yakılması nedeniyle, yüzbinlerce insan zorunlu göçe tabi tutuldular. Mahsun Kırmızıgül'ün resmi ideolojiye paralel olarak yaptığı piyasa filmi, Güneşi Gördüm'de, senaryo gereği Kürtlükleri budanmış -yani kırık Türkçe konuşan doğudaki bir köydenbir ailenin zorunlu göçe tabi tutulmasıyla hikaye başlar. Artık gerçekleştiğinden kimsenin şüphe etmediği bu zorunlu göçün nedenine ilişkin Kırmızıgül'ün ürettiği argüman gayet açıktır: Kötü ve acımasız üst rütbeli bir komutan, iyi niyetli alt düzeydeki komutan ve erlerin -Kürtlükleri neredeyse göz ardı edilecek bir düzeye indirgenen- bu "Doğulu" köylülere acıyan ve yardım etmek isteyen tutumlarına karşın, köylülerin yaşadıkları yeri terk etmelerine neden olur. Reis Çelik'in 1996 yapımlı Işıklar Sönmesin adlı filminin sonlarında ise, boşalmış bir köy vardır. Bu filmde ise, PKK ile T.C'nin savaşma hırsı nedeniyle orada yaşayanlar tarafından bir köyün boşaltılmasından bahsedilir. Her iki film de resmi ideolojiyle paralel bir biçimde 1990'lı yıllardaki köy boşaltmalarının nedenini ya kötü karakterlere ya da T.C ve PKK arasındaki savaşa indirgeyerek bir savaş aygıtı olan orduyu ve bir tahakküm aracı olan devletin eylemlerini temize çıkarma işlevini görmektedir. Bu yolla Kürtlerin yaşadığı köylerin boşlatılması ya da yakılmasının Kürt sorunu ile ilişkisi ortadan kaldırılmaktadır.

Tersinden söylenecek olunursa, büyük ölçüde devletin Kürtlere yönelik politikasının bölgedeki yürütücüsü olan TSK'nın tehdidi ya da köyleri yakması sonucu ortaya çıkan zorunlu göç, Kürt Sorunundan ayrı olarak ele alınamaz. Bazı yazarların gösterdiği gibi –kimileri tarafından emperyalizmin Birinci Dünya Savaşı sonucunda bölgedeki çıkarlarıyla paralel olarak İran, Irak, Türkiye ve Irak'taki Kürtleri yok saymasının bir ürünü olarak (özellikle bkz. İsmail Beşikçi, Devletlerarası Sömürge Kürdistan); kimileri tarafından bir ulus devlet ve modernleşme projesi olan T.C'nin Türklük dışındaki unsurları anayasal olarak tanımamasının ve onları asimilasyonist bir politikayla Türklük içinde eritme isteğinin bir uzantısı olarak görülsün (özellikle bkz. Mesut Yeğen'in eserleri)- tarihsel bir kökeni olan Kürt Sorunu, çeşitli evrelerden geçerek günümüze kadar sürmüştür. Kürt sorunu, tarihsel olarak ortaya nasıl çıkmış olursa olsun, bir yandan 2000'li yıllara kadar Kürtlerin Türklerden ayrı bir ulus ya da etnisite olduğunun reddi üzerinden, diğer yandan da örtük bir biçimde Kürtlüğün anayasal düzeyde değil de, devlet ideolojisi tarafından örtük bir biçimde varlığının kabul edilmesi üzerinden ekonomik ve siyasal ayrımcılığa maruz kalmışlardır. (Mesut Yeğen'in "sözde yurttaşlar" tabiri bunu çok iyi açıklar.) Konunun anlaşılması açısından bir benzetme yapmak gerekirse; 1990'ların başlarında İsrail'e göç eden Siyonist Yahudiler bir yandan Filistin'de kimsenin yaşamadığını söylemsel düzeyde ifade ederken, yani onların varlığını yok sayarken, bir yandan da Filistinlilerin buralarda yaşadıklarını zihinsel arka planlarında kabul ederek, Filistinlilerin varlığı sorunu ile ilgilendiler. 2000'li yıllarda Kürt denilen şeyin varlığı kabul edilse de, Kürt Özgürlük Hareketi tarafından talep edilen, anayasal güvence altına alınmış ya da farklı siyasal etnisitelerin kurulması yoluyla varlık bulması hedeflenen politikalar hala gerçekleşmediği için, Kürtlük ideolojik düzeyde kalmıştır.

Yukarıda film örneklerinde vurgulanmak istenen nokta yeniden tekrarlanırsa, -Kürt Sorununun çözümsüzlüğünde ısrar eden ve tarihsel olarak farklı şekiller alan- resmi ideolojinin söylemsel düzeyleriyle paralel bir şekilde, 1990'lı yıllarda bu toprakların burjuva ve egemen medyasının Kürt sorunu ve PKK ile ilgili yaptığı haberlere bakıldığında, sorun sadece "teröre" indirgenmiştir. "Gece karanlığından yararlanan teröristler", "şehit olan Mehmetçiklerimiz" şeklinde bir bilgi bombardımanına tutulan Kürt olmayan diğer Anadolu ve Rumeli haklarının mensupları, Kürt bölgelerinde yaşananlardan neredeyse bihaberdi. Bihaber olmak zorundaydılar, çünkü genel olarak insanın bilgisi sadece öğrendiklerinden, kendi deneyimlerinden ibarettir. Bölgede köyü yakılan ve röportaj yapılan biri şu ifadeleri kullanmaktadır: "İnsanlar evlerinde rahat yataklarında uyurlarken bizim köylerimizi yaktılar... İnsanlar bizim başımıza gelenlerden bihaberler, çünkü onlar da bildiklerini sadece medyadan öğreniyorlar. "

Her ne kadar, "Kürt" kelimesi artık dağda yürüyen Türkler anlamına gelmiyorsa da, bugün Kürtlerin Türkiye toplumunun ötekiliği hali pekişmektedir: Sinemadan yazılı metinlere kadar popüler kültürde Kürtlere ilişkin üretilen aşağılayıcı imgelerle, kimlik taleplerinin gerçeğe dönüşmemesiyle ve lınçten sözlü saldırılara kadar etnik ayrımcılığa uğramakla

Hem yukarıda bahsedilen filmler hem de burjuva ve hakim medya ya Kürt sorununa ilişkin fotoğrafı eksik göstermekte ya da hiç göstermemekte ve Kürt sorununu resmi ideoloji açısından ele almaktadır. Burada ise, gördüğünüz fotoğraflar ve ismini veremeyeceğimiz bazı kişilerle yapılan bazı röportajlara bağlı olarak, Kürt sorununun önemli bir veçhesini oluşturan 1990'lı yıllardan itibaren yakılarak ya da halk tehdit edilerek boşlatılan köylerin hikayesi anlatılarak resmin eksik yanları tamamlanacak ya da resimlere farklı gözlerle bakılacaktır.

Görülen birinci fotoğraf yakılan bir köy aittir. Fotoğrafta da görüleceği üzere, nehrin kıyısında bulunan köy, 1992'de, eskiden orada yaşayanların anlatımına göre, Bingöl-Batma yöresinin ana karargahlarından birisi olan ve sağda tepede bulunan karakolun hemen altından itibaren ateşe verilmiştir. Etraftaki diğer yerlerin beyazlığı ile karşılaştırıldığında hala yanık izleri görülebilen köyün ve çevresinin yakılma hikayesini yaşayanların söyledikleri şöyle özetlenebilir: "Eskiden köyümüzde, fıstık ağaçları vardı, sandalla Dicle'den karşıya insan taşırdık. Köyde ürettiğimiz ürünleri satardık ve gayet iyi bir şekilde yaşardık her şeye karşın. Herşeye karşın çünkü 1990'lı yıllarda il ve ilçe merkezlerinden sadece yiyeyebileceğimiz kadar miktarı köye sokabilirdik. Çünkü, Ordu PKK'ye yardım ettiğimizi düşündüğü için, mesela bir çuval un getiremezdik köye. Ölçüyle sokabilirdik her şeyi. Köyün yanmasına gelince askerler bize ya korucu olun ya da köyü boşaltın dedi. Biz de köyü boşaltmayınca- bazılarımızı evden kaçırdılar öncesinde. Kimimiz vurulup öldük, kimimiz yaralı kurtulduk- bir gece, karakolun altından itibaren yangın başladığını gördük. Ve sonuçta köyümüz Dicle'nin kıyısına kadar yandı."

Fotoğraf 2: Nehrin Diğer Tarafında Yer Alan ve Sonradan Boşaltılan Bir Köy

İkinci fotoğrafın hikayesi ise şundan ibarettir. Yakılan köydekilerin akrabalarının bulunduğu bu köyde askerler tarafından aynı şekilde boşaltılmış, fakat son yıllarda bazı aileler yazları oturmak için bu köye geliyorlar. Her iki fotoğrafın anlattığı hikayenin tamamlayıcısı ise, fotoğrafta görülmeyenlerdir. Her iki köyde de, insanlar tarımsal yaşamlarından koparılıp göçmek zorunda kalmışlar. Bugün aynı köylerin yakınında bulunan ve koruculuğu kabul eden köylerde, gayet verimli topraklar üstünde meyve ağaçları görünmektedir. Bu durum, köylülerin kaybettiği yaşamın adeta hatırlatıcısı niteliğindedir. Uzun yıllar yakılan köyüne gitmeyen ve röportaj yapılan kişiye, köye yaklaşıldığında neler hissettiği sorulduğunda verdiği cevap her şeyi özetlemektedir: "Kahroluyorum. Ağaçlarımız, havyalarımız yakıldı. Nasıl kahrolmayayım, görmüyor musunuz manzarayı."

Köy boşaltmaların insanları yaşam alanlarından koparması ya da onları yok etmesinde görülüyor ki, (Kürtlerin anadil hakkı ve Kürtlüğün T.C anayasası tarafından tanınmasından sosyalist ya da kapitalist bir bağımsız bir Kürt devleti ya da özyönetimsel-anarşizan başka türlü bir siyasal yapı kurma isteğini de içeren taleplerinin –Kürt sorununun ne olduğuna ilişkin çok farklı yaklaşımlar öne sürülebilir. Kimileri bu sorunu kimlik temelinde kimisi sınıfsal temelde ele alınabilir- devlet tarafından kabul edilmemesinin sonucunda ortaya çıktığı varsayılabilecek olan) Kürt Sorunu, sadece köylerin değil köyün etrafındaki ağaçların yakılması ve insanların hikayelerini içeren yaşam alanlarını terketmesiyle ekonomik ve kültürel sonuçlarının yanında ekolojik bir krize yol açmıştır ya da bahsedilen etkenlerin ta kendisidir.

Ancak, bu gerçeklik karşısında Türkiye'de çevre hareketlerinin ses çıkarmaması anlaşılabilir bir durum değil. Greenpeace gibi dünyanın hemen her yerindeki çevre ve hayvan katliamlarına müdahale etmeye çabalayan liberal bir çevre örgütü, 1990'lı yıllardan günümüze kadar Kürdistan'da yakılan köyler ve ormanlar konusunda suskun kalmaktadır. Bu örgüt, Türkiye'de de, karetta karettaların korunması ve nükleer, hidroelektrik santrallerin yapımının engellemesinden boğazlardan geçen zehirli atıklar taşıyan gemilere müdahaleye kadar doğrudan eylemler ve kampanyalar düzenlemektedir. Greenpeace'in yanı sıra bu topraklardaki diğer çevre örgütleri de, bu konuya ilişkin bir göz ardı etme tavrıyla ne güçlü bir ses çıkardı ne de herhangi bir örgütlenme yaptı. Fotoğraflarda köyü yakılan birinin çok iyi bir şekilde özetlediği gibi: "Batı'da orman yangınları çıktığında ciğerlerimiz yanıyor diyorlar. Burası, buradaki ormanlar, bu köyler sizin ciğeriniz değil mi?"

Hikayesi anlatılan köylerde yaşayan ve sağ kurtulan insanlar, aileleriyle birlikte Kürt bölgesindeki ya da Batı'daki kent merkezlerine göç ettiler. Bölgedeki, diğer zorunlu göçler de göz alına alındığında, köy yakmalar ve boşaltmalar sonucunda Kürtler, bölgedeki Diyarbakır, Batman ve Van gibi kent merkezlerine ya da Batı'daki Mersin, Bursa, İstanbul ve İzmir gibi metropollere yerleştiler. Göç eden Kürtleri göç ettikleri yerlerde yeni problemlerle karşı karşıya kaldılar. Bu problemlere geçmeden önce, Kürtlerin zorunlu göçünü ya da ilticasını, bir başka deyişle göçmenlik ya da mültecilik durumunu başka örneklerle karşılaştırmak yerinde olacaktır.

← sf.12

Kürtlerin zorunlu göçü, küreselleşme süreciyle, eskinin sömürgeci düzeninin miras bıraktığı yoksulluk, iç savaşlar ve doğal kaynaklarının tükenmesinin etkisiyle Batı ülkelerine göçen dünyanın ezilen halkalarının mensuplarının göçlerinden bazı farklılıkları vardır. İsrail'de yasal ya da yasadışı olarak çalışan onbinlerce göçmen işçi vardır. Bunların bir bölümü, Afrika'dan ve özellikle Güneydoğu Asya'dan yoksulluk ve iç savaş nedeniyle iltica etmiştir. Doğrudan küreselleşmenin yarattığı insan trafiğinin sonucunda mülteci haline gelen bu insanların eski Sovyet ülkelerinden gelenlerin bir bölümü karınlarını doyurmak için ve tehdit veya kaçırma yoluyla zorla fahişeliğe sürüklenirken; Latin Amerika ve Türkiye'den göç eden bazıları ekonomik nedenlerle bazı şirketlerin ya da tanındıkların aracılığıyla İsrail'e çalışma için gelmişlerdir. Türkiye'de de özellikle İran'dan rejim karşıtlığı nedeniyle ya da Avrupa'ya göç etmek için gelen binlerce yasal ve yasadışı göçmen veya mülteci vardır. Elbette ki, dünya genelinde etnik çatışmalar ya da -ulusal, dinsel, sınıfsal ya da cinsel aidiyetler- kimlik sorunları nedeniyle bireyler ve topluluklar mülteci haline gelmişlerdir. Bu açıdan, Kürtlerin durumu eşsiz ya da benzersiz değildir. Fakat, Kürtlerin zorunlu göçü, temelde hala sürmekte olan Kürt sorunun yani kimlik sorununun bir uzantısı olarak ortaya çıkmıştır. Ve diğer göç eden halklar genellikle ülke dışına göç etmişlerdir. Bu sorun, farklı perspektiflerin zorlamasıyla sınıfsal ve toplumsal açıdan ele alınabilir olmasına karşın, çoğu Türkiye işçi sınıfının yedek gücü haline gelen Kürtlerin zorunlu göçü, Kürt bölgelerinde bir kapitalistleşme sürecinin mekanik bir sonucu olarak köylerdeki eski ekonomik ve toplumsal yapıların ortadan kalkması sonucunda ortaya çıkmadı.

Zorunlu göçün Kürt halkı üzerindeki sonuçları ve etkilerine bakıldığında, göç edenlerin bir çoğu ya yoksulluk ve açlık koşullarında yaşamakta ya da inşaat, tekstil ya da mevsimlik tarım işçiliği gibi güvencesiz işlerde çalışmaktadırlar. Batman kenti örnek olarak ele alındığında, çok azını bölgedeki kırsal yaşamın devletin tarım politikaları sonucu geçim sağlayamaması sonucunda ve çoğunluğunu zorunlu göç edenlerin oluşturduğu Petrol Mahallesi'nde, işsizlik oranı oldukça yüksek olup, lise ve üniversite öğrencileri de içinde olmak üzere gençinden yaşlısına insanların birçoğu ya Karadeniz'e ya da başka yerlere mevsimlik işçi olarak gitmektedir. Bu mahallede yaşayan birisinin çalışma şartlarıyla ilgili olarak söyledikleri işin vehametini çok iyi açıklar: "Ben asgari ücret alıyorum. Ooo benim durumum çok iyi". Diyarbakır'da da zorunlu göçe tabi olanların yaşamları oldukça vahimdir. Diyarbakır'da Kürt hareketince kurulan Sarmaşık Derneği, yaklaşık olarak çoğu işsiz olan ve açlık koşullarında yaşayan elli bin kişiye her gün gıda yardımı yapmaktadır ve yardım yapılan kişi sayısının yoksulların çok azına denk düştüğü ifade edilmektedir. Batı'daki şehirlere göç eden Kürtler ise, Türkiye işçi sınıfının inşaat, tekstil, garsonluk v.b işlerinde çalışarak Türkiye işçi sınıfının en alt tabakalarını doldurmak ya da İstanbul'daki Mardinliler örneğinde olduğu gibi midyecilik gibi güvencesiz işporta işlerinde çalışmak zorunda kaldılar. Kısacası, Kürtler zorunlu göçle yaşamlarından koparılıp, devlet ve sermaye şiddetiyle tramvatik bir yaşama sürüklendiler. Sadece ekonomik olarak değil, dillerini ve kültürlerini sürdürmek istedikleri için etnik ayrımcılığa da uğradılar. "Köyümüz yakıldığında ailemle Aydın'a göç ettim, orada yaşamayı düşünüyordum. İnşaat işlerinde çalıştım. Fakat, bir keresinde Kürtçe konuştuğum için dayak yedim. Sonra, geldiğimiz şehrin merkezine yerleştim". Bir başka kişi: "Köyümüz yakıldıktan sonra İzmir'e gittim. Antalya'ya gittim. Mevsimlik işçi olarak çalıştım. Bir keresinde, fındık toplamak için, 2007 senesi yazında Giresun'a gittim. Bahçede patron Kürtçe konuştuğumuzda bize kızıyordu. Oraya gittiğimde herkes bize yabancı gözüyle bakıyordu. Bizim vekillerin yemin töreni (eski DTP yeni BDP milletvekilleri) vardı. Vekillerimize küfrettiler ses çıkaramadım."

Özetle köy boşaltmalar binlerce Kürdün yaşamını etkiledi. Bunun sonucunda, Kürtlerin büyük çoğunluğu hem büyük şehirlerde en kötü yaşam koşullarına sahip semtlerde yaşıyorlar ve Batman'daki mahallelerde olduğu gibi her sene yeni bir parçası yapılan (bi sene kaba inşaat, bir sene sıva, bir sene badana) ve asla tamamlanamayan evlerde oturuyorlar; hem de sınıfsal ve etnik açıdan toplumun en alt kesimlerinde yer alıyorlar. Hem bölgede Kürt özgürlük hareketinin sosyal bir belediyecilik anlayışı doğrultusunda halk meclisleri yoluyla yoksulluğa, halkın tramvatik sorunlarına devlet engeli yüzünden çözüm geliştirmesinin engellenmesi, hem de Batı'da Kürtlerin etnik ve ekonomik sorunlarının devam etmesi nedeniyle, Kürtlerin sorunları sürmektedir. Her ne kadar, "Kürt" kelimesi artık dağda yürüyen Türkler anlamına gelmiyorsa da, bugün Kürtlerin Türkiye toplumunun ötekiliği hali pekişmektedir: Sinemadan yazılı metinlere kadar popüler kültürde Kürtlere ilişkin üretilen aşağılayıcı imgelerle, kimlik taleplerinin gerçeğe dönüşmemesiyle ve linçten sözlü saldırılara kadar etnik ayrımcılığa uğramakla. –tabii bu durum sadece Kürtlere has bir durum değil. Ermeniler, Rumlar v.b de böyle durumlarla karşı karşıya kaldılar-

Fotoğraf 1: Yakılan köylerden birinden bir evin duvarı... Bixici pek çılgın...

Sonuç olarak, bir zamanlar, Martin Luther King, "...Bir hayalim var; eski kölelerin çocukları ve onların sahiplerinin çocuklarının, Georgia'nın kızıl tepelerinde kardeşlik masasında birlikte oturabileceği." Bugün beyazlar ve siyahlar - eski ahite gönderme yapılacak olunursa kurtla kuzu- yan yana oturabiliyorlar, fakat, bugün ABD'de siyahların çoğunluğu hala beyazlarca aşağılanmakta ve kapitalist hiyerarşinin her alanında en alt kesimlerde yaşamaktalar. Kürtlerin birçoğu da, tarihsel olarak sırtlarında taşıdıkları dışlanmayı, küresel kapitalizmin ve yüzyıllardır farklı biçimlerde süren devlet ve iktidarın tahakküm geleneğinin sömürü ve baskısı altında bir çağa taşıdılar: Bir yandan ekonomik ve toplumsal sorunlar, bir yandan kültürel sorunların zamanın sorunlarıyla birleşmesi. Bir soruyla bitirelim: Köyleri yakılan, kültürel faaliyetleri ve kimlikleri yasaklanan, irdenen ve ötelenen Kürtler, "yeryüzünün diğer lanetlileri" gibi sorunlarını üreten ve varlıklarını tehdit eden dünyanın ve zamanın zeminini, kurumlarını, ruhunu toplumunu ve ekonomisini yani varlığını, diğer hakların ve ezilenlerin serhıldan ya da intifada ateşiyle birleşerek alt üst edip herkes için özgürlük ve eşitlikten menkul yeni bir dünya kurulmasına katkı sunabilecekler mi?

Kemal
KOM

Ne Bombası!!

Büyük bir inançla rüyaları inşaa etmeye çalışan insanlara, nefes aldırmamaya and içmiştir efendiler. 13 yıldır Pınar Selek'e ve atölyesinde umut bulan nicesine yaşatılanlar bunun örneklerinden sadece birisi.

1998'den önceki sürece bakıldığında çözümlenmesi çok kolay şimdinin. Pınar Selek toplumsal cinsiyet üzerine çalışan az sayıdaki sosyologlardan biriydi Türkiye'de o zamanlar. Bunu yanında; şehrin arka sokaklarında gözden kaybedilmeye çalışılan sokak çocuklarıyla, gözaltı ve tutuklamalarla sindirilmeye çalışılan vicdani retçilerle, ötelenmeye çalışılan travesti ve transeksüellerle birlikteydi. Bireyleri birer denek olarak görmeyip uzmanlık alanını yaşamla cesurca harmanlayan Selek, çaresizleştirilen birçok insana çare oldu. Karanlık içine hapsolmak yerine üretmeyi, varetmeyi, binbir zorlukla kurulan bir atölyeyle gerçekleştirdi. Ancak belli ki onun hayat verdiği "öteki"leri her alanda yok etmekle yükümlü olanlar, pek hoşnutsuzdu bu durumdan. Ve bir senaryo yazdılar. Mısır çarşısında yedi kişinin ölümüne yol açan patlamanın nedeni güya, anti-militarist Pınar Selek'in koyduğu bombaydı. Yalanlarla örülmüş bir hücuma maruz kaldı Pınar Selek ve atölyesindekiler. Ondan fazla bilirkişinin raporları patlamaya lpg kaynaklı gaz sıkışmasının sebep olduğu yönündeydi. Buna rağmen polis nerden bulduğunu kimsenin bilmediği anahtarla atölyeye girip delilleri sunmuştu bizlere. Bir sokak çocuğu, daha sonra bu oyunu en masum haliyle deşifre edecekti: "Ne bombası, Pınar abla oraya tiner bile sokmazdı"...

Lehine olan bütün bilirkişi ve kriminal raporlarına, atölyedekilerin ifadelerine rağmen 2 yıl hapsedildi Selek. Kendi tanımlamasıyla "çok yoğun ve dayanılmaz" işkenceler gördü. Sokak çocukları ve travestilerin can güvenliği üzerinden tehdit edildi. Ölümle her an yüzleşebilecek bu insanların yuvası, yaşam kaynağı haline gelen atölye dağı(tı)ldı. İki yılın sonunda unutamayacağı ağırlıklarla ama inandıklarından vazgeçmeden çıktı dışarı. Bu davadaki ilk beraatinin ardından Yargıtay kararı bozarak yeniden yargılanmasını sağladı. İkinci yargılanma sonrasında Selek'i tutsak eden ve işkenceye maruz bırakanların hukuku bile beraat etmesine engel bir gerekçe bulamadılar. Ancak Yargıtay ikinci defada da bu kararı bozarak aynı davanın iki beraatten sonra üçüncü kez görülmesini sağladı. Sonrasında ise devletin kirli oyunu boyut değiştirmişti. Pınar Selek bir şekilde Mısır Çarşısı Bombacısı olarak gündemde tutulmaya çalışılırken beri yandan ana akım medya, Selek'i Abdullah Öcalan'ın nişanlısı olarak lanse etmeye başladı. Türlü arsızlıklarına rağmen devlet, içerde tutamayacağını anlayınca bir yem gibi atıvermişti Selek'i ortaya. Son kertede Hrant'ı öldüren zihniyete sığındı ve sığınmaya da devam ediyor. 9 Şubat'ta üçüncü kez beraat kararı alan mahkemeye, iki gün sonra savcı itirazını sundu. Yargıtay Ceza Genel Kurulu beraat kararını üçüncü kez onaylamaz ise Pınar Selek ve Abdülmecit Öztürk yeniden yargılanacak ve bu dava gündemde olmaya devam edecek.

Pınar Selek bu gün Almanya'da. Üçüncü beraat kararından sonra televizyonlarda gülen yüzüyle umutlu olduğunu söylemeye ve çalışmalarına devam ediyor. Toplumsal cinsiyet, militarizm gibi iktidarın kendini var ettiği alanlara çomak sokuyor. Direnenler tarafından iktidarların bünyelerinde açılan delikler yaşamlarımızı doldurmaya devam edecek.

EV-EKSENLİ KADINLARLA SENDİKALAŞMA ÜZERİNE

Ekmeğin Fethi Haber Birimi

Kapitalist düzen içerisinde en fazla sömürülenler kadınlardır. Erkek egemen yapı, toplumsal baskı, ev içi kölelik derken neo liberal politikalarla birlikte işin içine bir de evde çalışma zorunluluğu girdi. Kadın bedeninin ev içi ve dışında tüketim nesnesine dönüştürülme süreci yeni değildir. Aynı şekilde kadınlar için örgütlenme ve direniş kavramlarının da tarihi vardır kuşkusuz…
Son yıllarda ev eksenli çalışma olarak adlandırılan yeni sömürü biçimi hızla yaygınlaştı. Toplumsal cinsiyet rollerinin ağırlığı kanıksandıkça, sınırları zorlayacak yeni sömürü biçimleri bulunuyor bir şekilde…
1990'ların başından beri görünür olmaya çalışan ev eksenli çalışanlar, 2008'de EV-EKSENLİ ÇALIŞANLAR SENDİKASI GİRİŞİMİ adı altında birleştiler. Mevcut yasal düzenlemelerde iş kolu olarak tanınmayan ev emeği, yasal olarak sendikalaşma hakkına da sahip değildir. Bütün yasal kısıtlamalara rağmen örgütlenen ve çoğunlukla 'yasal sendikalar' tarafından görmezden gelinen ev emekçileri örgütlü mücadelelerini sürdürüyorlar. 2008'de yayımladıkları deklarasyonlarında ".bizler işçiyiz. Ama çalışması görünmeyen, emeği yok sayılan, işçi olduğu tanınmayan işçileriz…" diyen Ev-eksenli çalışan kadınlarla görüştük…

Ahali: Çalışan ve işçilikten kaynaklanan haklarınızı elde etmek için verdiğiniz mücadele 17 yıl gibi bir zamanı kapsıyor. EV-EKSEN'i kurma sürecini nasıl başardığınızı soracağım. Bir araya gelmeyi, sendika kurmayı nasıl başardınız?
Fatma: Kendi aramızda toplantılar yaparak. Daha sonra bu toplantıları büyüttük, pazarlardaki aynı durumda olan arkadaşlarımıza anlattık. Onlarında kafasına yattı ve neden olmasın deyince hepimiz birlik olduk. Ve diğer pazarlardaki hanımlara ulaşıldı. Buradan Aydın'a duyuldu, Aydın'dan Kayseri'ye duyuldu, Kayseri'den Malatya'ya duyuldu.
Biz sonra toplanıp Malatya'ya gittik, oradaki kadınlara projelerimizi anlattık ardından Adana'ya gidildi orada da kadınlara projeler anlatıldı. Hepsi destek verince İstanbul'da toplanma kararı aldık ve tamam artık biz artık hep beraberiz ve sendika olalım dedik. Öyle deyince de İstanbul'da sendikamızın temelleri atıldı.

Ahali: Bahsettiğiniz sendikalaşma süreci hangi tarihlere denk geliyor peki?
Fatma: 2004 de ilk ülke konferansı gerçekleştirildi ama biz orada yoktuk. O zaman daha ufak çaplı yapılmıştı. 10 yıldan fazladır var tabi. 2008 de ise ülke ölçeğinde dayanışma ağı oluşturuldu. Tabi bu süreçte HomeNet'in büyük desteğini gördük. HomeNet sayesinde daha fazla kadına ulaşıldı, yurtdışından; İngiltere'den, Hindistan'dan 5-6 ülkeden gelenler oldu ve o vesileyle sendika girişiminin temelleri atıldı. Son birkaç yıl toplayıcı oldu bizim için.

Ahali: Peki, ne tür işlerle uğraştığınızdan biraz bahseder misiniz? Türkiye genelinde kimlere ulaştınız?
Fatma: Türkiye genelinde dokuma yapan arkadaşlara ulaşıldı, süt sağan, peynir yapan hanımlara ulaştık. Çocukları sakat olup çalışmak zorunda kalan anneler var mesela. Çocuk Esirgeme Kurumu'nun katkılarıyla bu annelere ulaşıldı. Daha sonra bize destek veren belediyeler bu annelere Pazar açtı biz de kendi aramızda bir ağ oluşturduk.

Ahali: Ev kadınlarının farklı bir durumu da var sipariş alıp evde yapıyorlar…
Fatma: Mağazalarla çalışan; elbiselere, gelinliklere boncuk dokuyan arkadaşlarımız var. Metresine 25 kuruş alıyorlar ama mağazalar onun metresini 20-25 liraya satıyorlar. Sigara param çıksın diye yapıyorlar ama şimdi vazgeçtiler. Ben şu an bir mağazaya şapka örüyorum tanesi beş liradan mağaza bu şapkayı 20 liraya satıyor. Benim üzerimden çok iyi para kazanıyorlar. Sadece el emeğimin karşılığı 5 liramıdır? Değildir ama napayım mecburum günde iki şapka örüyorsam 10 lira bu da benim için hiç olmazsa haçlığım diyorum.
Ahali: Çok yönlü firmalar var ve bu firmalar altında sizin gibi çok fazla işçi çalışıyor. Doğal olarak bu insanlar sosyal güvenceye ihtiyaç duyuyorlar ve neredeyse bu konuya dair bir düzenleme yok.
Fatma: Evet yok.
Ahali: Buna dair bir düzenleme torba yasanın içinde var gibiydi. Bugüne kadar haklarını arayıp almış insanlar gibi sizi de haklarınıza ulaştıracak bir düzenleme; ama daha sonra bu geri çekildi.
Fatma: Ben aslında o düzenlemenin tam metnini okumadım ama şimdi benim bildiğim girişimci kadın projesi çıkardılar ortaya. Dediler ki ev hanımlarına bir şey yapalım işyeri açsınlar yaptıkları işleri evde değil de kendi işyerlerinde yapsınlar. O işyerleri için cüzi miktar kredi veriyorlar. İşte bu krediyle de ev hanımları evde ürettiklerini bu dükkânlar da satsınlar. Onlarda belki kayıt altına almak istiyorlar ama yine bizim lehimize bir şey değil. Ben o dükkânı açacağım o dükkânın kirası var vergisi var belediyeden onun tabelasıydı şunuydu bunuydu onu ödeyeceğim. Zaten verdikleri kredi ona gidecek. Satış yapabilecek miyim hangi bölgede olacak hiç kimsenin duymadığı bir yerde yer veriyorlar. Bu şekilde göz boyama gibi görüyorum ben bunu.

Ahali: Görüşmelerden çıkarılan maddelerden bir tanesi sizin için çok önemliydi çünkü sizin durumunuz 4857 sayılı iş kanuna göre düzenlenecekti. Tabi bu düzenleme varolan yasaya göre daha iyi bir yerde duruyor. Peki, siz ne düşünüyorsunuz bu konuda? İptal olmalımıydı olmamalımıydı?
Fatma: İptal olmamalıydı elbette. Tekstil firması diyelim bluzlara boncuk diktirecek bunu yaptırmak için ekstradan işçi alacak o işçilerin sigortası, maaşı olacak ulaşım ücreti var belki de gidip gelecek servisi olacak. Onlara ekstradan külfet olacak. Neden fazla para ödesin ki evdeki ev hanımlarına duyuruyor bunu evinde yapar mısın diye. Veriyor ev hanımlarına 50 tane 100 tane bluzu bunların tanesine 10 kuruştan boncuk döşetiyor. Yine bir tavuk firmasının yeni tozları çıktı paketin içinden bir poşet çıkıyor o poşetleri de ev hanımları katlıyor. 10.000 tanesini 10 liraya yapıyorlar o poşeti katlaya katlaya küçücük bir hale getiriyorlar. Mesela Avrupa'dan gelen arkadaşlarla görüştük. Ukrayna'da Avusturya'da fabrikalar buradaki gibi evde çalışanlara ulaşıyor iş yaptırıyor ama onların sosyal güvencesini de sağlıyor. Onlarla görüştükten sonra burada da artık kadınlar kolay kolay çok az paraya çalışmıyorlar.

Ahali: Bahsettiğiniz bu durumun böyle olmasında örgütlü yapınızın bir etkisi var mı?
Fatma: Tabi; etkisi olmaz mı? Karşılıklı fikir alışverişlerimiz kadınların durumlarında çok şeyi değiştirdi.

Ahali: Peki genel bir mücadele alanı oluştu mu?
Fatma: Türkiye'nin birçok yerinde toplandık, çok yol kat ettik ama buranın başkent oluşu ve İstanbul diğer yerlere göre daha etkili tabii ki de. Bir de HomeNet var. Türkiye'nin Avrupa Birliğine girme aşamasında ki projelerden birisi, bu yüzden dünya bankasının da desteklediği bir proje. Yoksa Türkiye'nin her yerine kendi imkânlarımızla ulaşamazdık. HomeNet masraflarımızı karşılamasa birçok ev hanımı gelemezdi. Memleketimize dahi senede bir giderken Batman'a kadar gidildi oradaki kadınlarla konuşuldu. Daha sonra onlar biz de başvuralım belediye ye biz de bir kermes açalım dediler. Şimdi onlar Pazar girişimine başladılar, dışarıya hiç iş yapmıyorlardı şimdi dükkân açtılar.

Ahali: Bu iletişim ağını geliştirmek için neler yapıyorsunuz?
Fatma: Şimdi bir liste oluşturduk Türkiye genelinde kimler var ilk onlara ulaşıldı. Daha sonra bir üyelik formu hazırladık ve bunları arkadaşlarımıza dağıtıyor, onları üye yapıyoruz. Onlardan sendika ücreti alıyoruz ama yıllık 1 lira gibi sembolik bir ücret. Tabi şimdi daha rahat hanımlara ulaşacağız, toplanacağız. HomeNet'in katkısı burada çok fazla tabi ki.

Ahali: Şimdi kira gibi giderleriniz olacak bunları peki aidatla mı karşılayacaksınız?
Fatma: Sendikamızın genel merkezi bir arkadaşımızın evinin odası kapısında da tabelası var. Burada da şube olacak biz evimizin bir köşesini açacağız. Yani biz bu şekilde oluştuk. İmkânımız elverdiğince mücadelemizi sürdürüyoruz.

Ahali: Belediyeler destek veriyor dediniz. Belediyeler sendika olduğunuzu bilerek mi destek veriyorlar?
Fatma: Tabi ki biliyorlar. Yani bazı yerlerde problemler yaşadık. Mesela Malatya Belediyesi ile görüştüğümüzde bize destek vereceğini söyledi ama sendika olduğumuzu öğrendiklerinde desteklerini geri çektiler. Sendika olmasaydınız tamamda sendika olduğunuz için veremeyiz dediler. O zamanda biz başka bir belediyeye gittik. Arguvan belediyesine. Oranın belediye başkanı sağ olsun bize belediyenin bir salonunu verdi. Hatta çevre kasabalara duyurusunu yaptı. Aydın Belediyesi Aydın'da ki hanımların Malatya'ya gidebilmeleri için yol ücretlerini ödedi. Yani bazı belediyeler destek veriyor ama bazıları siz sendika oldunuz artık diyorlar. Siyasi bakıyorlar olaya.

Ahali: Sizin sormak istediğiniz bir şey var mı? Ya da eklemek istediğiniz bir şey?
Fatma: Bir şekilde amacımıza ulaşmayı istiyoruz. Ama bu hükümetten bir ümidimiz yok çünkü daha hala Ostim' de ki patlamada ölenlerin çoğu sigortasızdı. Bunlar varken ev hanımlarına sıra gelecek mi bilmiyorum. Kayıt dışı Türkiye de o kadar çok ki. Ama biz mücadelemizi vereceğiz ve alacağız. Ben ümitliyim.

Ahali: Görünür bir işyeri var, içinde de görünmez çalışanlar var. Sizin zaten işyeriniz yok böylece iyice görünmezleşiyorsunuz…
Fatma: Siyasi partilerin gündeminde bir şeyler var ama tüm bunlar seçim için bir göz boyama mı değimli onu da seçimden sonra göreceğiz.

Ahali: Kendinizi görünür kılmak için bundan sonra ne yapmayı düşünüyorsunuz?
Fatma: Şimdi bazı arkadaşlarımızla bir çalışmamız olacak. Ne yapabiliriz nasıl sesimizi duyurabiliriz diye oturup bir konuşacağız. 8 Mart dünya kadınlar günü için ses getirecek bir eylem düşünüyoruz.

Ahali: Çok sağ olun, teşekkürler.
Fatma: Biz teşekkür ederiz.

BORÇ REJİMLERİ VE TUFAN

Nizam MÜESSES

İsyan, kralın bedenine karşı işlenmiş bir suçtur. Toplumsal üretimin ufkunu iki beden belirler: kralın bedeni ve isyancının bedeni. İsyancının bedeni gözler önünde parçalanır, idam edilir. Kralın bedeni tüm akışları, zenginlikleri ve bedenleri kendinde toplar; onu yağmalamaya kalkan isyancıdır artık.

Kumsallar kaldırım taşlarının altındadır

İntro

Olmak ve sahip olmak. Bu iğrenç zincir içerisinde yasasını her yerde dayatan, daha güçlü bir yasaya boyun eğen… kapitalizmin devşirdiği psikanalitik ya da pornografik bir hata: reaktif arzu. Kitleler sahip olmadığı şeye, borçlu olduğunu hissettiği şeye, iktidara(babanın yasasına boyun eğmiş fallik özne, sürü ahlakı) sermayeye(ancak satın alarak toplumsallaşılabilen kapitalist dönemde para ve meta fetişizmi, tüketim ve teknoloji aksiyomatiği,) vatana(vatana hizmet borcu) nasıl olur da aşık olur; kitleler kendilerini baskılayan şeyi nasıl olur da arzularlar: Reich'ın sorusu.

1.Borç bir oyundur, toplumsal bir oyun; kuralları zulümle kabul ettirilmiş sessizlik içinde sürdürülen bir oyun.

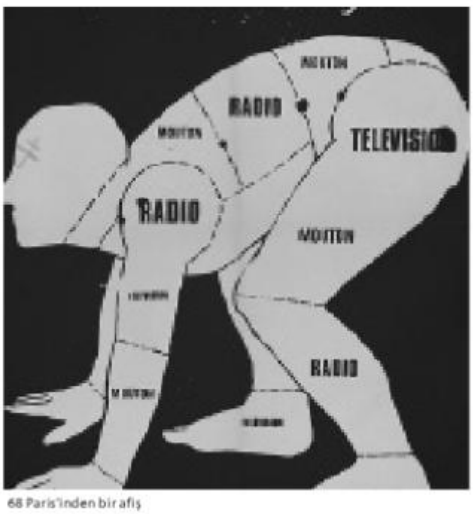
2.Tunus halkı "game over" diyor. Mısırlılar, kravatlı diktatörlere hiçbir şey borçlu olmadıklarını uzun süreden beri biliyorlar.

3. Bir toplum neden korkar diye sormuştu Deleuze ve yanıtlamıştı: "tufandan". Bugün tufanı arzulamaktan başka yolu yok kimsenin. Tufanla birlikte iktidarla oynanan oyunlar, borç oyunları da sona eriyor.

Toplumsal-üretim

Peki, nasıl başlar borç oyunları? İlkel toplumsal üretimde borç mümkün müdür? Gerçekten de ilkel toplumsal üretimde her şey dolaşımdadır; kadınlar, erkekler, eşyalar, avlar, çocuklar… Avcının avı üzerinde bir mülkiyeti hatta tüketimi nasıl imkânsızsa, çocuğun bir anne baba tarafından sahiplenilmesi de imkânsızdır. Her şey akış halindedir; hiçbir şey ne şefin, ne de herhangi bir ailenin elinde birikmez. Zerzan'ın söylediğine bakılırsa, ilkel toplumsal üretim herhangi bir işbölümünün-cinsiyete, yaşa dayalı…- oluşmasına izin vermez; hep sanıldığı gibi kadınların toplayıcılık yaptığı ve erkeklerin avlandığı bir imge, modern toplumun bir kurgusu olarak okunabilir. Toplayıcı-avcı toplumlarda avlara kadınların ve erkeklerin birlikte katıldıklarına ve topladıkları binlerce çeşit bitkiyle beslendiklerine ilişkin güçlü argümanlar sunar Zerzan.

Pierre Clastres'in Guarani yerlilerinde şefin konumuyla ilgili gözlemleri de iktidara duyulan borcun toplumsal bir ritüel içinde nasıl yok edildiğini gösterir. Şef sürekli belli bir alanda hareket eder; aslında o, evine, tahtına veya tapınağına kapatılmıştır. Göçebe ve iktidarın oluşmasına direnen toplumsal bir güç tarafından iktidarın cehennemine dönüştürülür. Yılın belli dönemlerinde, şefin mallarını yağmalamak için törenler düzenlenir; artı-değer üretmek için değil yok etmek üzere biriktirir ilkel toplumsal üretim. Şefin yerlilere hikâyelerle seslendiği törenler, kahkaha ve alaylarla kesilir. Göçebe toplumsal güç, Orta Amerika'nın ormanlarında yaşayan insanların deneyim dünyasını bizim hiç bilmediğimiz bir yeryüzüyle ilişkilendirir- gücün hiçbir olumsuz iktidar yapısıyla temsil edilmediği pür bir deneyim olarak yeryüzü.

68 Paris'inden bir afiş

İlkel toplumsal üretimde nasıl ki şefin elinde biriken şeyler yağmalanarak tüketilirse, bu toplumsallık içerisinde elinde bir şeyler biriktiren bir aile yapısına da olanak tanınmaz. Mülkiyetleştiren, sahiplenen her şey ilkel toplumsal üretim tarafından aşındırılır. Ensest yasağı bugün anladığımız gibi olumsuz bir yasaklama olarak işlemez örneğin. Deleuze ve Guattari'nin Anti-Oedipus'taki bakış açılarına göre ensest, ilkel toplumsal üretim içinde başlangıçta akrabalık bağlarının çoğalarak daha çok şeyin dolaşıma girmesini sağlamak amacıyla dışarıdan evlenmeyi öngören bir ilkeydi. Ancak daha sonra olumsuz bir yasaya dönüştü despotizmle beraber.

Filistin Duvarından...

İlkel toplumsal üretimde kolektif bir hafıza olarak çalışan bedeni işaretleme, yaralama, damgalama ritüelleri bir tür toplumsal kod oluşturuyordu ve anlamını simgesel bir düzenden alıyordu. Bu kolektif simgesel düzenle bedenler, kadınlar, erkeler, avlar dolaşıma katılıyordu. Bedenler ancak bu işaret ve damgalama ritüelleriyle ilkel toplumsal üretimin yeryüzüne giriyorlardı; aslında herkes ve her şey bu simgesel düzene borçluydu anlamını.

Despotizmle birlikte tüm borç rejimleri değişir. Artık tebaanın, kölenin, serfin yaşamı ve ölümü despotun tekeline geçmiştir. Borç, bir yaşam ve varoluş borcuna dönüşmüştür. Dolaşımdaki her şey despot içindir. Despot, tüm yaşam ürünlerini tebaadan haraç olarak alır. Kadınlar onun 'ilk gece hakkı' içinde yerli yurtlulaştırılır. Despotizm, üst-kodlayıcı bir makinedir ve tüm maddi şeyleri tekeline geçirdiği gibi akrabalık bağları ve ensest de onun egemenlik alanına hizmet eden bir borç rejiminin içerisinde üst-kodlanır. Herkes despotun çocuğu, kardeşi, karısıdır; tüm akrabalık bağlarını kendi toprak parçası üzerinde ayrıştırıp sahiplenir, despot ve tebaasıyla ensestini böylelikle gerçekleştirir. Despotizmle birlikte ilkelliğin bütün olan yeryüzü, egemenlik alanları olarak parçalanır.

İsyan, kralın bedenine karşı işlenmiş bir suçtur. Toplumsal üretimin ufkunu iki beden belirler: kralın bedeni ve isyancının bedeni. İsyancının bedeni gözler önünde parçalanır, idam edilir. Kralın bedeni tüm akışları, zenginlikleri ve bedenleri kendinde toplar; onu yağmalamaya kalkan isyancıdır artık.

Borç rejimleri ve iktidar ilişkileri iç içedir. Tebaa, imparatora ve sultana hayatını borçludur; yağmalama ritüellerinden isyanlara geçer borç rejimindeki tufan.

Borç rejimleri kapitalizmde nasıl işler? Gerçekten de herkes sermayeye borçludur kapitalizmde. Tüm akışlar sermayenin bedeninde hapsedilir. Borç despota olan borç gibi bir yaşam ve varoluş borcu olmasa da yaşam araçları sermayeye dahil edildiğinde sermayeye daha çok borçlanmaksızın yaşamak mümkün değildir, özellikle de yoksullar için. İşini kaybeden parasız biri kendini ölüme yakın hissedebilir; bir kurgudan öte bir gerçekliği olmayan bir ölüm içgüdüsü icat eder kapitalizm. Yaşam araçları üzerindeki bu mülkiyet tarzında yaşamak için sermayeye borçlanmak zorundadır insanlar.

Reklamlarla harekete geçirilen arzular, tüketici ihtiyacına dönüştürüldüğünde; herkes yeni ihtiyaçları karşısında borçludur sermayeye ama nasıl olur da kitlelerin arzusu bir borç rejiminde köleleştirilebilir:

"Reklamcılar her zaman nasıl mit yaratacaklarını, insanları bu mitlere nasıl bağımlı kılacaklarını ve insanlara nasıl bir şeyden yoksun olduklarını ve elbette bir şeyleri arzuladıklarını hissettireceklerini bildiler. Aslında onlar her zaman arzunun üretken olduğunu biliyorlardı. Bu yüzden hayatları düzenlemede bu kadar başarılı oldular."(Rolando Perez)

Bankalara, şirketlere, devletlere, tüm bir toplumsal üretim makinesine borçludur insan kapitalizmde. Artı-değer üretimi sermaye birikimine bağlanır; arzunun üretkenliği ise sermayeye olan borcu temsil eden ihtiyaç kategorilerine. Belki de 19. Yüzyılın makine-kırıcılığını kapitalist makineye karşı girişilmiş en büyük ayaklanmalardan biri olarak düşünmek gerekir bu yüzden; makinelerden, emek-gücünden, sermayeden ve iktidar ilişkilerinden örülü bir borç rejimine karşı kendiliğinden bir itiraz; göçebe toplumsal güçlerin yarattığı bir tufan, bir arzu olarak.

Sermayeye olan borç giderek devlete olan borçla iç içe geçer kapitalist toplumsal üretimde: despotun haracı, devletin vergisi. Hukuk, "kişi"yi haklarıyla tanımlarken aynı zamanda "ödev"leriyle de tanımlar. Her yurttaşın ödevleri vardır ve hakları ödevlerinin gölgesindedir. Hukuk dışı bırakılan, hukuki özne olamayan delilerse hem mülkiyet ilişkilerinden hem de borç rejiminden dışlanmışlardır. Bu, bir bakıma kapitalizmin deliliği kapatan bir bilgi-iktidar olarak psikiyatriyle olan suç ortaklığını açığa çıkarır.

Kapitalizmin borç rejimi, sermaye ve devlete olan borçla kurulur ve vatan borcu da bunlara eklendiğinde militarist bir makinenin karşısındayızdır artık.

Vatana olan borç, insanlara zulümle kabul ettirildi. Savaşa gitmek istemeyen binlerce insan devletlerin politikası doğrultusunda yurtlarından sürüldü, mahkemelerde yargılandı ve yargılanmaya devam ediyor.

Göçebe toplumlarsa askere gitmiyor, vergi vermiyorlardı, homojen ve disipline edilmiş bir ulus projesine sahip devletler tarafından yerleşik yaşama zorla geçirildiler. Militarizm, savaş aygıtlarıyla tüm toplumsal güçleri itaatkâr kılmaya çalışan bir makine olarak örgütlendi. Ancak şimdi soru, bu makinenin nasıl doğduğu değil nasıl çalıştığı ve kitleler tarafından bir borç rejimi içerisinde nasıl arzulandığıdır.

Final

1.Ben bunları yazarken Cezayir'deki isyan da büyüdü ve Yemen' de kitleler bir dönüşüm arzusuyla sokaklardalar.

2.Tunus'tan kaçan binlerce kişi İtalyan adalarında tutuklanıp mülteci kamplarına gönderiliyor.

3.Mısırlılar diktatörlerini devirdiler ama ordu yönetime el koydu ve demokrasi yalanları atıyor, oysa direnişçiler ordu ya da herhangi başka bir iktidar talebiyle sokaklara çıkmadılar; tüm bir adaletsizliğe karşı ayaklanmışlardı.

4.Kumsallar kaldırım taşlarının altındadır diyordu bir situasyonist slogan; iktidar bedenlerin üzerindedir diyoruz ve kumsallarda koşabilmek için kaldırım taşlarını kırmakla soyunmanın eş anlamlı olabileceğini düşünüyoruz.

5.Bir tufanı düşlüyoruz; çünkü 21. Yüzyıl her yerde tufanlarla başladı ve sürüyor; arzularımızı iktidar ilişkilerine ve sermayeye değil hepimizi dönüştürecek olan gündelik hayatlarımızdaki tufanlara bağlıyoruz. Kimseye borçlu olmadığımız bir yeryüzünü düşleyecek hayal gücü makinesini yeniden icat etmek üzere bütün "alet çantalarını" okura bırakıyoruz.

ÜSTÜMDE PARLAYAN GÖKYÜZÜ VE İÇİMDEKİ PROSPEKTÜS

Antikapitalist, antifaşist, antipsikanaliz, antipsikiyatri, antichrist, antioedipus… anti olmanın baştan çıkarıcılığı. Belki karşıtına mahkum bir başkaldırı deneyi, uzlaşmaz ama sınırları dışarıdan çekilmiş bir olumsuzlama uzayı. Daha fazlası mı?

Arıza Keçiler Haber Birimi

AKIL OYUNLARI

'Akıl nedir?' diye değil 'Aklı kim ister?' diye soruyoruz, 'delilik nedir?' i değil deliliği üreten nedir, onu kapatan kimdir?' i soruyoruz. Akıl, yegâne epistemolojik zamazingomuz, yaşamı emrine verdiğimiz bürokratımız, isyancı Titanlara karşı çürümüş Zeusçuluğumuz, " doğru bilgiye ulaşmak için yöntem esastır"- esas duruşa geç!- Descartesçi zagon üzerine öttürmemiz, Akıl bizim şiddetimiz, deliliğe işkencemizdir. Deliliği kutsayamayız tersine onu çırılçıplak soyarsak Aklın kodladığı deli' den ayrı bir şey buluruz, Aklı soyarsak giysilerinden belki de deli diye kodladığı şeyi buluruz. Bu ucuz diyalektik yine de gizleyemez Aklın mümkün olmadığını, akılların olabilirliğini…

Akıl bir olumlama ilkesi değil, soyut ve dışsal, devinimsiz ve aşkın bir düzlemdir sadece. Kendi devinimini kurmak için bir zıtlık gereksinir. Bu zıtlığı delilikte bulacaktır. Bir soru: siyah ve beyaz arasında gerçekten bir zıtlık var mıdır? Ya da gerçekten de siyah ve beyaz arasındaki temel ilişki zıtlık mıdır? Böyle düşünmeye alışkınız. Ying ve Yang hareketlerini aralarındaki zıtlıktan alır peki siyah ve beyaz simgesel anlamlarının dışında iki renk olarak niye karşıttır? Siyahla mavi, beyazla kırmızı niye karşıt değil? Paletimdeki siyaha bulaşan fırçam diğer renklerden hangisine değerse değsin onu kapatır, kendine boyar. Akıl deliliğe zıtlık kurarak hareket kazanır ama bu; negatif, tepkisel bir başlangıç noktasıdır. Deliliği olumsuzlamak, ötelemek bir yandan da itaatkâr kılmak, terbiye etmek, eğitmek, tedavi etmek, kapatmak için normlar inşa eder. Bu yüzden Akılla örgütlendiği iddia edilen, pozitif bilimlere uygun bir deney alanı olarak konservelenmiş bir toplumda delilik iki kez itaatkar kılınmak ister(kodlama- kapatma), iki kez terbiye edilir(ilaç, elektroşok, işkence-rehabilitasyon).

Her toplumun bir delilik politikası var: köyün delisi, aşkından delirmiş karasevdalı, tanrı aşkından çileden deliren, meczup, çılgın, ruh hastası, düşünen adam, deha, sistem düşmanı kaçık, klinikteki şizofren, paranoyak kentli…her çağın bilgisi deliliğince sınanıyor.

Aklın kölelik rejimi, Nietzsche'nin betimlediği kölenin sözlerini tekrarlar: Sen kötü olduğun için ben iyiyim! Bunu karşısında efendi ilişkiyi tersine çevirir: Ben iyi olduğum için sen kötüsün! Efendi işe kendini olumlayarak başlar, köle ise kendi değerini karşıtından türetir. Ne yazık ki büyük harfle hiyerarşik ve tahakkümcü Akıl bir köledir köleleştirmedir. İçsel bir yaratımdan türemez o soyuttur, zorlamadır, deliliğe şöyle seslenir: Sen deli olduğun için ben akıllıyım, Akıl'ım. Oysa delilik onun karşısında efendi değildir. Aklın kurduğu haliyle delilik Deli değildir.

Üretim dizgesinin dışında kalan aylakların, delilerin, serserilerin bir araya toplanarak kapatıldığı 17. Yy Paris'inin Büyük Kapatılması. Sonra insan bilimlerinin gelişerek kendi nesnelerini bir bir ayıklayıp tımarhaneleri, cezaevlerini, ıslahevlerini meydana getiriş hikayesi. Peki, bugün nasıl soracağız bu kapatılma sorusunu? Bugün kapatılanlar kimlerdir, yoksa kapatma sona mı erdi, artık Büyük Kapatılmalara ihtiyacı yok mu sistemlerin, bir gözetleme ve denetleme şebekesi kurmuş ve böylece şebekenin içindeki her şeyi kapatmış olmasın sistemin mantığı? Bu kapalı devreye benzeyen bir şebeke mi yoksa bizleri kapatıldığımız yerlerden açarak, açmak suretiyle yeniden kapatan bir süreç mi? Evinden çık, sosyalleş, tüket, eğlen ama bizim oyuncaklarımızla, tabii ki kendini geliştir geliştir! Rekabet et, geç herkesi- zaten bir geç kalmışlık hissine batmış- haz al sonra at çöpe, erken boşalma kültürü, vazgeççççç. Entegre dünya kapitalizmi ya da başka tanımlarıyla kapitalizm bugün delilik figürlerini ve onu kodlayan- kapatan aygıtları nerede üretiyor? Terörizm ve AIDS korkusuna karşı sterilize edilen hayat, kendi kendini denetlemenin, gözetlemenin pornografik hazzına kapılmış 21. Yy insanının delilik algısına dair bir ipucu olabilir mi?

ANTİ PSİKİYATRİNİN İPUÇLARI

1960'ların başında anti psikiyatri akımı ilk nüvelerini verdiğinde, Artaud'un 'Toplumun İntihar Ettirdiği Van Gogh' isimli kitabı çoktan yayımlanmıştı. Artaud kitabın girişinde psikiyatrları sapkın olarak tanımlıyor ve psikiyatri için şu tespiti yapıyordu: '…çürümüş toplum, kâhinlik yeteneklerinden rahatsız olduğu kimi üstün açık görürlüklerin araştırmalarından kendini sakınmak için psikiyatriyi keşfetmiştir.' Rivayete göre anti psikiyatri akımının en önemli kuramcılarından R.D. Laing'in, 1948'de bu kitabı okuduktan sonra psikiyatriye, delilik söylemine ve tımarhanelere karşı olan sorgulamaları pekişmiş, ve olgunlaşmaya başlamıştı. Laing ayrıca büyük bir Sartre hayranı ve takipçisiydi. Sonradan geliştireceği fenomenolojik yaklaşımın temellerini Sartre'da bulmuştu….

Anti psikiyatri hareketi başlangıçta akıl hastanelerine, ilaçlara ve kapatılmaya karşı bir söylem geliştirmekle birlikte, sonraları kendini başta psikiyatri kurumu olmak üzere iktidarı, kapitalist söylemi ve 'aklı' sorgulayan bir harekete dönüşmüş olarak buldu: psikiyatri bir mikro iktidar alanı olarak mevcut ideolojinin ve kapitalist üretim biçiminin normlarına göre hareket ediyor, normal-anormal, akıllı-deli gibi rasyonel aklın ürünü karşıtlıklar üzerinden toplumun genel ahlaki standartlarına uymayan, evrensel yasaya dönüşen üretim-tüketim döngüsüne dahil olmayan herkesi tanımlayıp kapatıyordu…

Anti psikiyatri kavramının mucidi David Cooper'ın psikiyatrik şiddet olarak tanımladığı bu süreç, tanı ve tedavi uygulamalarının hepsini kapsar. Cooper'a göre kişiyi tanımladığınız andan itibaren, varoluş amacını, iradesini elinden alıp, onu psikiyatrik söylem ve uygulamalarının nesnesine dönüştürürsünüz. Şizofren tanısı alan kişi kavramın gerektirdiği tedavi sürecine mahkûm olup, toplum tarafından, insan olarak değil, şizofren olarak yargılanır. Etiket yapışmıştır artık…dolayısıyla karşısında durulması gereken önemli noktalardan bir tanesi de psikiyatrın bu tanı koyma ve etiketlendirme yetkisidir. Şimdi de geçerli olan ve psikiyatra sonsuz bir iktidar alanı bahşeden bu yetki kuşkusuz bilinçli ve sistemin bekası için gereklidir. Sistemin yasalar ve baskıyla çözemediği durumlarda psikiyatri devreye girer ve sorunu çözer. Ne de olsa psikiyatrın hukuk üstü bir yetkisi vardır. Türkiye de vicdani retçilere verilen çürük raporları buna iyi bir örnek teşkil eder. Hatırlarsanız geçen yıl devletin hapsederek ve işkence yaparak, vicdani ret tutumlarından vazgeçiremediği Halil Savda ve Mehmet Bal'a zorla yapılan psikiyatrik muayene sonucu 'antisosyal kişilik bozukluğu' tanısı konup, 'askerliğe elverişli değildir' raporu verilmişti. Yapıştırılan etiketle politik ve vicdani edimleri boşa çıkarılmaya çalışılmıştı.

Bir dizi psikiyatri eleştirisi, deney (Villa 21, Kingsley Hall) ve reformla (İtalya'da demokratik psikiyatri hareketi ve yapılan yasa değişiklikleri) başlayan anti psikiyatri hareketi zamanla bir sistem eleştirisi ve deliliğe güzelleme alanına dönüştü. Laing için şizofrenik yaşantı; yeni bir egoya ve varoluşsal bir yeniden doğuma geçit veren bir keşif yolculuğu, Cooper'a göre politik muhaliflik, Deleuze ve Guattari'ye göre kapitalizminin kodsuzlaştırdığı bir akıştır. Daha sonra Cooper'ın öne sürdüğü non-psikiyatri(hiç psikiyatri) kavramı, anti psikiyatriyi sisteme karşı bir direniş cephesine dönüştürme girişimiydi. Cooper kavramı şöyle açıklıyordu: '…bariz bir şekilde rahatsız edici, anlaşılmaz, 'delice' davranışlar hastalığın değil, yaratıcılığın kendiliğindenliğin bozguncu bir kaynağı olarak toplum tarafından korunmalı, ona katılmalı ve yayılmalıdır. Kapitalizm koşullarında bu açık bir şekilde olanaksızdır. Yapmamız gereken bu olanaksızlığı bir meydan okuma olarak kabul etmektir. Psikiyatrinin olmayışına sadece dönüşmüş bir toplumda ulaşılabilir. Fakat depsikiyatrizasyon işlemine şimdiden başlamak yaşamsaldır.' Cooper delilik kavramını toplumsal ve politik bağlamıyla ele alıyordu. Şizofreninin asıl nedeni aile kurumu ve onu var eden kapitalizmdi. Dolayısıyla 1970'lerde SPK(Sozialistisches Patienten Kollektiv)nın'da vurgulayacağı gibi hastalık kavramının kaynağı sistemdi ve yıkılması gerekiyordu. Delilik bir anlamda politik muhaliflikti. İtalya'da Franco Basaglia'nın önerdiği şey ise delilerle normal insanları kaynaştırarak, şizofrenik algıyı dolayısıyla kendiliğinden aracısız yaratıcılığı diğerlerine bulaştırarak aklın egemenliğine son vermek olarak okunabilir. Ona göre bunu yapmanın tek yolu da tımarhaneleri kapatmaktır. Basaglia bu fikirlerle Trieste'deki bir tımarhaneyi aşamalı olarak reformize ederek kapattı. Tımarhaneyi yaşlılar ve bakıma muhtaç kişilerin barınabileceği ve ihtiyaçlarını giderebileceği bir sosyal merkeze dönüştürdü.

Bu fikirler yayımlandığında 1960'ların ortalarıydı ve heyecanla karşılandılar. Konuya ilişkin kitaplar geniş kitlelerce okunup, tartışıldı. Anti psikiyatri akımı 68 ruhuyla karşılıklı bir etkileşim içindeydi. Bir taraftan manifestolar yayınlanıyor, bir taraftan akıl hastanelerinde reform yapılması için baskı oluşturuluyordu. Sürecin sonunda bir yığın psikiyatrik reform yapıldı. Akıl hastanelerinde düzenlemeler yapıldı. İtalya'da bazı akıl hastaneleri kapatılıp sosyal merkezlere dönüştürüldü. İlaçlara karşı şüpheci bir algı oluşturuldu.

SPK(Sosyalist Hastalar Kolektifi)

1970 yılında asistan doktor Wolfrang Huber'in işten atılması üzerine Heidelberg psikiyatri kliniğindeki hastaların toplanıp örgütlenmesiyle SPK kuruldu. Yayımladıkları Patient İnfo'nun ilk sayısında şu çağrıda bulunuyorlardı:'Yoldaşlar! Sistem bizi 'hasta' etti, hasta sisteme öldürücü darbeyi vuralım!' SPK'nın kadrolarının çoğunluğunu 'hastalar' oluşturuyordu. Üniversiteden bazı haklar talep etmekle işe başlayan kolektif, kısa süre sonra silahlanıp yer altına çekildi. Kurulduktan bir yıl sonra SPK üyelerinin evlerine baskınlar düzenlendi. Birçok üye tutuklandı. Huber'in yakalanıp hapse atılmasıyla kalan üyelerin çoğu RAF'a katıldığını duyurdu.

SPK yapı itibariyle anti psikiyatri hareketinden farklılık gösterse de 'hastalık' tanımından hareketle örgütlenip sistem eleştirisi yapması ve üyelerinin çoğunun hastalardan oluşuyor olması onu hareketin en somut sonuçlarından biri yapıyordu. SPK kurulduğunda Huber'in yanı sıra birkaç psikiyatrist ve 40 hastadan oluşuyordu. Birçok kişi SPK'nın varlığını bu fikirlerin kötüye kullanımı olarak okudu. Hastaların ve hasta kişilerin bazı ideolojik amaçlar doğrultusunda istismar edildiği söylemi en yaygın eleştirilerdendi. Bu yaklaşım tam da anti psikiyatrinin dediği yere gidiyordu. Sistem SPK'yı ve üyelerini hala etiketleriyle yargılıyordu. Bir grup delinin yaptığı eylemler bütünü…

Psikiyatrinin iktidarla olan işbirliğine iyi bir örnek de Ted

← sf.16

Kaczynski'ye yapıştırılan etikettir. Kaczynski yakalandığında ilk yapılan şey zorla psikiyatrik muayeneye alınıp paranoid şizofreni tanımının konmasıydı. Kaczynski'ye uygun görülen diğer bir tanım ise onun için icat edilmişti: 'ideolojik saplantı'. 'Zor bir çocukluk geçiren küçük Ted, sürekli yalnızdı... Üniversite yıllarında da asosyal olan Ted her şeyden ve herkesten nefret ediyordu. Genç yaşında ideolojik bir saplantıya kapılıp delirmişti.' Yaptıklarının ve yazdıklarının başka bir açıklaması olamazdı. Anti-endüstriyalizm delilikten başka bir şey değildir!!! Sistem politik bir hamlenin içini nasıl mı boşaltır. Tanımla ve kodla ardından National Geographic'te seri katiller belgesel dizisinde yayımla... Zavallı küçük Ted'in neye dönüştüğünü ibretle izlesin herkes... Oysa Kaczynski yayımladığı manifestonun girişinde psikolojik sorunların asıl kaynağına işaret ediyordu: 'Sanayi Devrimi ve sonuçları insan soyu için bir felaket oldu. Bu sonuçlar, "gelişmiş" ülkelerde yaşayan bizlerin yaşamdan beklentilerimizi oldukça arttırırken toplumun denge¬sini bozdu, yaşamı anlamsızlaştırdı, insanları aşağılamalara maruz bıraktı, yaygın psikolojik acılara (Üçüncü Dünya'da fiziksel acılara da) yol açtı ve doğal dünyayı şiddetli zararlara uğrattı. Teknolojik ilerleyişin devamı durumu daha da kötüleştirecek; insanları daha büyük aşağılamalara maruz bırakıp, doğal yaşamda daha fazla zarara sebep olacak; büyük olasılıkla daha fazla sosyal bozulmaya ve psikolojik acılara yol açacak; belki de "gelişmiş" ülkelerde bile fiziksel acıların artmasına neden olacak.'

Anti psikiyatri hareketi 1960lar ve 70ler boyunca etkiliydi. Başlangıçta psikiyatri tarihi kitaplarında bile geniş yer veriliyordu. Ancak 1980lerin sonlarına doğru. Bu kitaplardan tamamen çıkarıldılar. Bu gün ise bazı ders kitaplarında isimleri geçmekle birlikte, şizofreni konusunda radikal çıkışlar yapan marjinal bir grup olarak, yaptıkları sistem eleştirisi bertaraf edilerek anlatılıyor. Ne de olsa şizofreninin asıl kaynağı ve asıl tedavisi bulundu: şizofreni kalıtsaldır, tek tedavisi de ilaçlar...

KİMYASAL DELİ GÖMLEKLERİNDEN SOSYALLEŞME ARACINA: İLAÇLAR

Antidepresanlar, antipsikotikler, kaygı gidericiler, mizaç dalgalanmalarını önleyiciler vb. ilaçlar günlük yaşamın doğal bir parçasına dönüşmeden, günlük yaşam bu kadar tıbbileştirilmeden, insanlar psikiyatrik ilaçlar kullandıklarını henüz gizliyor ve deşifre olmasından utanıyorken, anti psikiyatrisler şu sloganı kullanıyorlardı: 'ilaçlar kimyasal deli gömlekleridir.' Gerek Cooper ve Laing'in açtıkları alternatif klinikler Villa 21, Kingsley Hall ve Basaglia'nın kapattırdığı tımarhanede, gerekse 1970 sonrası Loren Mosher'in başlattığı ve halen varlığını sürdüren Soteria Evi projesinde yapılan

ilk değişikliklerden biri ilaç tedavisinin kesilmesiydi. Bu alternatif klinikler(evler)de doktor-hatbakıcı-hasta hiyerarşisi ortadan kaldırılıyor, kapılar açık tutuluyor ve kişi talep etmediği sürece ilaç verilmiyordu. Onlara göre, bugün devasa bir endüstriye dönüşen ilaçlar tıpkı tanımlama ve kapatma gibi kişinin iradesini elinden alıyor, tek tipleştiriyordu.

İlaçlar kapatılma tarihinin son uğrağıdır. Foucault 17.yy'daki topyekün kapatılmadan, uzmanlaşmış kapatılmaya ve oradan genel hastanelerdeki rehabilitasyona varan süreçten söz eder. İlaçlar başlangıçta rehabilitasyonun, kapitalist sistem içinde üretken olmayanları üretebilir hale getirmenin, toplumun genel algı, ahlak ve yaşam biçimine uymayanları uysallaştırmanın bir aracıyken, bu gün günlük yaşama devam etmenin ve diğer insanlarla iletişim kurabilmenin arcına dönüştü. Modern kent yaşamının karmaşası, korku kültürü ve politikaları ve kapitalist yaşam içinde tüketerek doyurulmaya çalışılan dürtüler, duygular. Birer nesneye ve izleyiciye dönüştürülen modern insan ve yeni trendler... Herkese ve her koşula uygun ilaçlar...

VE OEDIPUS

Soyadı:

Adı:

Baba Adı:

Anne Adı:

Anne- baba- çocuk teslisi... şimdi yolda kimlik soran polis oedipus, kral oedipusun hakikatine ihanet ediyor. Freud' un ensest korkusunu ve oedipal kompleksi betimlemek için kullandığı tragedya, yunanlıların içkin toplumsallığında bir hakikat araştırmasının, kör kahinin kişiliğinde kozmik bir kader anlayışının ifadesiydi. Oysa psikanalitik anlamıyla oedipus erkek çocuğunun anneye olan aşkını bastırmasına sebep olan güçlü bir rakiple karşılaşarak(Baba), arzusunu bastırma sürecini tanımlar. Kız çocuğu ise döngüye başka bir yerden sokulur. Kız çocuğu önce kendinde bir yoksunluk fark eder, erkekte olan ama kendisinde olmayan bir şeydir bu: Penis. Freud bu andan itibaren kız çocuğunun arzulama yapısını hep bu yoksunlukla betimleyecektir: bir eksiklik olarak Arzu. Kız çocuğu ne yaparsa yapsın kendinde olmayan Penisi arzulamaktan kurtulamayacaktır.

Lanetli psikanaliz. Uzan ve düşünü anlat, sen anlattıkça dinleyecektir o koca kulak ve özgürleşmeden de bahsetsen,

kaostan da, o bunun bir kompleksten, anneye ya da babaya karşı duyduğun ensest korkusundan özgürleşmek olduğuna ikna edecektir seni. Rüyanda gördüğün her şey bir cinsellik biliminin konusu yapılacaktır Freud' un psikanalizinde, sen cinselliğe kapatılmış bir nesnesin, penise mahkumsun, her defasında dünyan aile imajlarıyla çatılmış bir hapishane ve karşında polis oedipus sana kimsin diye soruyor. Adını söylemen yeterli değil. Anne- baba- çocuk teslisindeki yerini söylemelisin, göstermelisin kimliğini, oedipusçu iktidar kendini bastırmanı istiyor. Yine Wilhelm Reich'ın sorusu: niçin kendi bastırılışımızı arzuluyoruz? Ya da kitleler niçin köleliği kendi kurtuluşlarıymışçasına arzuluyorlar? Faşizme boyun mu eğdik hep beraber yoksa arzularımız mı baştan çıkarılmıştı faşizmle? Muhtaç olduğun faşizm damarlarındaki asil kanda mevcut mudur?

Belki de psikanalizin yarattığı en büyük tahribat arzuyu reaktif bir güç olarak, kadınlarda bir penis kıskançlığı olarak karşımıza çıkan bir yapıda kavraması ve uygulamasında gizlidir. Bu resimde insan kendi bastırılışını arzulayandır, yaşamı kendi yoksunluğuna tutsaktır, hep yoksunluk duyduğu şeyi arzular. Arzusu yaratıcı ve içsel değildir, oedipusun arzusu ölüm arzusudur. Libidinal makine, bilinçdışı mucidi Freud için tarih, insanı üç kez yerinden etmiştir. Birincisi Kopernik'in devrimidir. Böylece insan evrenin merkezinden atılır. İkincisi Darwin'in insanın ayrıcalıklı bir tür olarak merkezde durduğu bir biyolojiyi paramparça ettiği evrimle birlikte gelen biyolojik aşağılamadır. Üçüncüsü de insanın akıl varlığı olduğunu yadsıyan bilinçdışı, içgüdüsel bir şeyi ortaya koyan Freud'un kendisinin kuramıdır, psikolojik aşağılama. Üçün gizemi ikinin tumturaklı bilimciliğini hep gölgede bırakır: baba-oğul-kutsal ruh, anne-baba-çocuk, Kopernik- Darwin-Freud. Bu üç yerinden etmeyi ifade ederken bile teslisi sürdürür Freud. Öte taraftan bilinçdışının icadı Nietzsche'ye, ortaçağın aykırı düşünürlerine, antik yunanın sofistlerine kadar gider.

Çok gevezelik yaptım, belki de bunun anlamı oral aşamadaki travmalarımdır. Hepimiz travmayız... hepimiz tramvayız... akılla deliliğin kesiştiği Deha bir sınırda.....rahmetli oedipus için sancak yarıya...

ANTİ.....

Antikapitalist, antifaşist, antipsikanaliz, antipsikiyatri, antichrist, antioedipus... anti olmanın baştan çıkarıcılığı. Belki karşıtına mahkum bir başkaldırı deneyi, uzlaşmaz ama sınırları dışarıdan çekilmiş bir olumsuzlama uzayı. Daha fazlası mı? Tüm bu anticiliklerimiz yıkıcı mıdır, geçebilir mi zıttının ötesine, bu oyunun dışına taşabilir mi hiç? Yoksa karşıtıyla birlikte yok olmaya mı programlanmıştır? Ama anticiliklerimize karşı sistemler işbaşındadır, onların baştan çıkarıcılıklarını devşirir: antipsikotik, antidepresan... bir mücadele hattını içselleştirir, hiçbir mümkün dışarının onun olmayan oyuncaklarla düşlenmesini istemez sistemler. Antipsikotik karşısında antipsikiyatrinin ellerini bağlar, onu çürütmeyi dener, cepheyi kendi oyuncaklarıyla oynanan bir oyuna dönüştürmek ister(özellikle şizofreninin DNA'lara dayandırılarak açıklandığı doksanlardan itibaren hastalıkların toplumsal kaynaklarıyla bağı kesilmiş, ucuz bir bilimsellikle bu argümanlar desteklenmiştir... DNA'mdaki şizofren çık dışarıya...Şunu söyler gibiler: gün gelecek genetik ilerleyecek ve tüm genler rehabilite edilebilecektir!... İliklerine kadar tıbbileştirilmiş bir hayat...hiçbir mucizeye yer yok...DNA' mdaki şizofren gir içeri). Antipsikiyatri, toplumun delilik algısını, normal-anormal oyununun kuruluşunu, kapatmayı, şiddeti ve uyumlulaştırmayı sorgulayan birbirinden farklı pratiklerden oluşmuştu. Birbirinden farklı bu deneyimleri içerdeki bir alternatife dönüştürmek için onu karşıtına mahkum hale sokma stratejisi işbaşındaydı, onu psikiyatri içi bir reform hareketi, sadece ilaç kullanımına karşı bir tepki olarak kodlamak yoluyla bu süreç işliyordu. Oysa ortada çok daha açık seçik görülen bir durum vardı: toplumun tıbbileştirilmesi.

Artık hayatlarımız tıbbileşmiştir, duygularımız da öyle. Hüzün içsel, bir duygu olarak bize bırakılmaz, bir depresyon türünü ya da duygu durum bozukluğunu tanımlamak için kullanılır. Duyguları, dünyaya açılmanın, değiştirmenin yolları olarak düşünmemiz engellenir. Korku fabrikaları tam da odamızın ortasında dünyanın ne kadar tehlikeli olduğunu bağırır durur, daha çok güvenlik, daha steril ve izole hayatlar... Kapılar içeriden de kilitlenir, ki kapatılan ve kapatan diye bir ayrım gülünçleşir... Küresel sıkıntıdan alınan pay bir yaşam tarzıyla örtbas edilir...Bir yaşama tarzı isteriz bir yaşam değil!(eyvallah hakim bey)

Bir şeyin karşısında bir' yer' çizmek, göçebeliğinden vazgeçmek olabilir. Kodlardan kurtulmak için görünmezlik mi gerekir yoksa bir 'yüz'(bir maske) parçalayacak güçte midir kodları? Psikiyatrinin ve antipsikiyatrinin olmadığı bir dünya, normalin de anormalin de olmadığı bir dünyadır ama bu, Aklın oyunundan kaçmış bir delilik olmadan düşünülemez... Ben dünyayım demenin başka başka yolları üzerine düşünmek...

YENİ DÜNYA DÜZENİNİN LANETLİLERİ:

MÜLTECİLER

Avrupa'nın, Refah Toplumunun geleceğini tehdit eden mültecilere karşı acımasız silahı: FRONTEX

Göçmen yasalarının sertleştirilmesi, yabancı düşmanlığı ve faşizmin yükselmesi Avrupa'nın yeni yüzünü gösterecek işaretler oldu. Yasalar halk nezdinde meşru bir hale getirildi.

Geçtiğimiz aylarda İngiltere eski başbakanı Gordon Brown bir 'yeniden yapılanma' sürecinden söz etti.

İtalya'da Berlusconi neredeyse Mussolini'yle aynı politikaları izliyor. Yeniden yapılanma daha kapalı ve faşizan bir Avrupa'yı öngörüyor. Bu süreçten en çok etkilenen ise göçmenler...

Neredeyse bütün Avrupa ülkelerinde mülteci yasaları sertleştirildi. Yasa dışı yollarla Avrupa topraklarına ayak basmak dahi artık bir suç teşkil ediyor. Mültecilerin kamplarda kalma süreleri uzatıldı. İltica talebinde bulunan birçok mültecinin talebi reddedildi. Mültecilere herhangi bir şekilde yardım etmenin, yetkililere haber vermeden tedavi etmenin, yani en basit şekliyle konuya dair vicdani her edimin bedeli ağırlaştırıldı. Aşağıda yeni yasalarını ayrıntılı inceleyeceğimiz İtalya'da, kaçak bir göçmeni barındıran kişi 3 yıla kadar hapis istemiyle yargılanacak. Sözün özü Avrupanın kapalı, sarışın, beyaz ve ari yüzü, daha da görünür hale geldi.

Yeni "barbar"lar sonuçta kapitalizmin vaad ettiği refah, huzur ve güvenin peşindeler. Kapitalizmin sunduklarını elinde tutan ari Avrupa ise sarı, besili ve tok olmasını bu barbarların açlığına borçlu. Bugünlerde isyan halinde olan 3. Dünya'nın kalkışması ise tam da bu noktada anlamlı. Dikta rejimlerini sonlandıran Tunus ve Mısır halkları Avrupaya mülteci olarak kaçmaya çalışan halklar istatistiklerinde hep en başlarda. Bu 'devrimler'

için nesnel bir neden olur mu bilinmez ama Tunus'ta dikta rejiminin yıkılmasından hemen sonra şubat ayı başında 4 bin kadar Tunuslu İtalya'nın Lampedusa kentinde karaya çıktı. İtalyan hükümeti olağanüstü hal ilan etti ve Avrupanın geri kalanının İtalya'yı bu krizde yalnız bıraktığını söyleyerek sızlanmaya başladı. Avrupa'nın korktuğu başına geldi, yüzlerce yıl "refah devleti" ve "demokrasi" diye diye halkların boğazındaki ekmeği çalan Avrupa şimdi o ekmeği ve huzuru geri isteyen mültecileri ne yapacağını düşünüyor.

Elbette Avrupa mültecilerin oluşturduğu tehdide epeyi zamandır hazırlanıyor. Geniş erimde, birlik projesinin bu ve bu gibi tehditleri devre dışı bıraktığını öngörebiliriz. Ancak hukuki bir birlik olan Avrupa, esas dayanak noktasını yasalardan alıyor. Gayrı resmi ve psikolojik unsurları saymazsak Avrupa'nın çıkardığı, göçmenleri dışarda tutmaya yönelik yasaların en somut sonucu FRONTEX...

Tam burada FRONTEX'in nasıl bir tehdide karşı örgütlendiğini kavrayabilmek için 2009 istatistiklerini yazalım:

2008 yılı sonunda dünyada 42 milyon insan yer değiştirmek durumunda kaldı. Bunun 15,2 milyonu mülteci, 827 bini sığınmacı ve 26 milyonu savaş ve baskı nedeniyle ülkesi içinde yerinden edilmiş kişi konumunda...

FRONTEX

Dış Sınırlarda Avrupa İşbirliği Ajansı, 2004 yılında yasa dışı göçle mücadele, Avrupa ülkelerine göçmen akışını durdurmak için bir sınır kontrol birimi olarak kuruldu. 2007 yılından beri aktif olan, bu göçle mücadele aygıtının sermayesi Avrupa Birliği ülkelerinden sağlanıyor. 15 milyon euro bütçeyle kurulan FRONTEX'in şimdiki bütçesi 100 milyon euroyu aşmış durumda... Türkiye-Yunanistan sınırına gerilen tel örgülerin onaylanmasından sonra, bu güne değin denizlerde göçmen avlayan FRONTEX, artık karada da faaliyette. Dolayısıyla Avrupa'ya göç eden mültecilerin ilk karşılaştıkları birim oluyor. Yunan karasularından geri gönderilen, ve batırılan gemilerin baş sorumlusu yine FRONTEXtir.

Birim, göçmenler üzerinde bir nevi NATO görevi yapıyor. Nato gibi çok uluslu bütçesiyle, konusunda uzman özel güvenlik görevlileri barındırıyor. Irak'ı kan gölü haline getiren Blackwater adlı özel ordunun sınır versiyonu gibi. Blackwater nasıl Irak'ta tüm kara para, uyuşturucu ve insan ticareti alanlarını ele geçirdiyse, bu örgütte sınırlarda aynını yapıp uzamanı olduğu alanın ticaretini yapıyor. Kaçak insan Avrupa'nın refah sistemi için kritik bir düzeyde. Bir miktar (ama o miktarı belirleyen FRONTEX değil onların efendileri) işçi, avrupa için çalışmak zorunda. Bu işi de güvenilmez insan tüccarları değil FRONTEX yapıyor. Yani, göçmenlik ve kaçak iş gücü ticaretinin hepsini elinde tutmayı hedefliyor. Görevi net: Avrupa'ya mülteci girmeyecek. Bu görevi yerine getirmek için araçları da elbette gelen, üçüncü dünyalıların yabancısı olmadığı silah, ölüm ve acı. Yasalar ya da mülteci kampları değil. Bu bakımdan FRONTEX'in üzerine kurulduğu sistem Avrupa Birliği'nin göçmen yasalarından bağımsız işliyor... Hanau İnsiyatifi temsilcisi Hagen Kopp'a göre FRONTEX'le amaçlanan kaçak ve göçmenleri kontrol altında tutarak, büyük firmaların talebi doğrultusunda kaçak işçi geçişini sağlamaktır. Bir insan kıyımı ve köle ticareti. Avrupa birliği ülkelerinin refahı için harcanan milyonlarca mülteci...

FRONTEX'e üye ülkeler: Avusturya, Belçika, Kıbrıs, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Estonya, Finlandiya, Fransa, Almanya, Yunanistan, Macaristan, İzlanda, İrlanda, İtalya, Litvanya, Letonya, Lüksemburg, Malta, Hollanda, Norveç, Polonya, Portekiz, Slovakya

(Türkiye ile üzerinde teknik olarak mutabakata varılan Ortak Çalışma Anlaşması resmen onaylanmayı bekliyor.)

TÜRKİYE'DE DURUM

Resmi verilere göre 50 ülkeden 143 farklı etnik gruba mensup 18 bin kayıtlı mülteci bulunuyor. Türkiye mülteciler için geçiş ve köprü konumunda. Fakat Türkiye`de mülteciler başta hukuki olmak üzere, barınma, sağlık, eğitim, polis şiddeti gibi birçok sorunla karşı karşıya.

Türkiye`de mültecilerin en büyük sorunu kanunların yetersizliği. Türkiye mülteci haklarıyla ilgili 1951 Cenevre Sözleşmesi`ni imzalayan ülkeler arasında yer alıyor, fakat diğer ülkelerden farklı olarak coğrafi sınır kısıtlaması uyguluyor. Bu kısıtlamaya göre Türkiye, sığınan kişileri mülteci olarak kabul etmiyor ve gereken haklardan yararlandırmıyor. Türkiye bu kişilerin sadece geçici olarak ülkede ikametine izin veriyor. Fakat ironik bir şekilde Avrupa'dan gelenlere mülteci statüsü verebiliyor.

Geçen yıldan beri, Türkiye Avrupa Birliğne geçiş kriterleri uyarınca, Avrupa Birliğiyle bir geri kabul anlaşması imzalamayı planlıyor. Bu anlaşmayla Ortadoğu, Asya ve Afrika'dan Türkiye'ye gelip Avrupa'ya geçmeyi başaran mültecileri, sınır dışı edilmeleri durumunda, kabul edecek. Bunun karşılığında Avrupa'dan istediği, Türk vatandaşlarının Avrupa Birliğine vizesiz geçişi ve kabul ettiği mülteci başına ödenek...

Son günlerde ardı ardına gelen Türk vatandaşlarına vizesiz Avrupa müjdesinin arkasındaki mesele de yine mülteciler. Şayet Türkiye "Vizesiz Avrupa" hakkını alırsa haliyle bir göçmen sorunu olacak. Dolayısıyla bir de göçmen yasası. Sınırlarını Ortadoğuya genişletme konusunda ayak direyen Avrupa'nın en büyük çekincesini de Türkiye devralmış oluyor. Tabi parasıyla. Kaz gelen yerden tavuk esirgenmez.

Meriç Nehri, bir nehir olarak değil Türkiye Yunanistan sınırını belirleyen bir çizgi olarak bilinir. Bu nehir bir kan nehridir aslında. Mültecilerin daha iyi bir yaşam hayallerini boğdukları yerdir. Yakın zamanda kendisi de İranlı olan, bir insan tüccarının 16 mülteciyi, kendisi sınırı geçip Yunanistan'a ayak bastıktan sonra döve döve nehre attığı haberini okuduk. Türkiye sınırları ve konjonktürel durumuna ilişkin, insan ticaretinin en vahşi duraklarından biridir.

Genellikle Afganistan, Somali, İran ve Irak gibi ülkelerden gelen mülteciler, yasaların yetersizliğinden uzun yıllar sağlıksız koşullarda Türkiye`de kalmak zorunda kalıyor. Şimdiki yasal düzenlemeye göre bir kişinin Türkiye'de kalabilmesi için Birleşmiş Milletler Mülteci Yüksek Komiserliği'ne kayıt yaptırması gerekiyor. Ancak Türkiye'ye Asya ve Afrika'dan gelen çoğu mültecinin böyle bir uygulamadan haberi bile yok. Daha kayıt yaptıramadan sınır dışı ediliyorlar. Kayıt yaptırabilenler ise yıllarca BMMYK'den randevu almayı bekliyor. Başka bir ülkeden kabul görenlerse, Türkiye'nin Harçlar Kanunu'na göre belirlediği geçici ikamet bedelini ödemeden Türkiye'den çıkamıyor. Bu bedel kalınan her altı ay için 306.30 TL. Yani Türkiye'de bir yıl kalmak zorunda kalmış 4 kişilik bir ailenin ödemesi gereken bedel, çıkış defteri parası da eklenirse, 3000 TL'ye denk geliyor.

Bir örnek: İtalya

Öncelikle şunu belirtelim; Berlusconi partisini Mussolini'nin devamı niteliğindeki Forza İtalya Partisiyle birleştirdi. Ulusal ittifak partisi ve sağcı çoğu neofaşist 8 parti daha birleşip adını Özgürlükçü Halk Partisi koydu. İlk kurultayda Berlusconi başkan oldu. Güvenlik yasası paketi 124 redde karşılık 157 evet oyuyla kabul edildi.

2 Temmuz 2009'da İtalya'da kabul edilen güvenlik yasası paketi:

Çok yoruma gerek yok, yasanın kendisi faşist doğasını deşifre eder nitelikte.

← sf.18

1-İtalya sınırları içine kaçak olarak giren ve yakalanan her kişi 5 ile 10 bin euro para cezasına çarptırılacak.

2-Kaçak olduğu bilinen bir göçmeni evinde barındırmak veya evini kiraya vermek 3 yıla kadar hapis istemiyle yargılanacak.

3-Evsizler kayıt altına alınacak.

4-Sivil vatandaş birlikleri (mavi bereliler) olarak adlandırılan ekiplere kimlik sorma hakkı verildi. Bu Mussolini'nin faşistler ekibine benziyor. Ekiplerin çoğu Casa Pound (Mussolini'nin devamı niteliğindeki sivil ekiplerden oluşan parti birliği) ve faşist Leganord partisinin gençliğinden oluşmakta. Armaları faşist Mussolini'nin armasıyla aynı, yani siyah güneş, kartal, Nazi arması... Bu ekiplerin, genellikle kuzeyde güçlenerek büyüyüp, alanları genişliyor. Bu yasayla hükümet göçmen sorununu sivil faşistlere devretmiş oldu. Yasadan hemen sonra bu birlikler faaliyete geçti: Roma'da 5 İtalyan genç, Kongolu bir göçmeni döverek hastanelik etti. Olaydan sonra yakalanan faşistlerin yaptığı açıklama "biz devletin çıkardığı yasayı kullanıp, devletin istediği şeyi yaptık" oldu. Milano'da yaşlı bir Mısırlı sopalarla dövüldü. Parma'da sivil faşist bir ekip Afrikalı siyahi birine kimlik sordu, siyahinin buna uymaması sonucu dövüldü. Bunlar gibi onlarca olay cereyan etti,etmeye devam ediyor...

5-Kaçak bir kadın, İtalya sınırları içinde doğum yaparsa, çocuğu emzirme suresince (yaklaşık 6 ay) İtalya'da çocukla beraber kalabiliyor. Ancak daha sonra anne sınır dışı edilirken, çocuk bir daha geri verilmemek üzere devlette kalıyor. Sonrada büyük ihtimalle İtalyan bir aileye verilip, bir İtalyan olarak büyüyor.

6-Kaçak göçmenlerin kamplardaki gözaltı suresi 2 aydan 6 aya uzatıldı. Kamplardaki yaşam koşulları Türkiye'dekinden farksız. İtalya'nın Guantanamo'su olarak bilinen ve bugünlerde 4 bin Tunusluyu "ağırlayan" Lampedusa'daki isyanı hatırlarsınız. 700 kişilik bir kampa çoğunluğu Kuzey Afrikalı 1500 göçmen yerleştirilince, göçmenler kampın kapılarını kırıp halkla beraber isyan etmişti.

Bu yasaların en faşizanı ise ispiyonculuk yasası. Bu yasa, hastaneye başvuran hastaların doktor ve hemşireler tarafından ihbar edilmesini gerektiriyor. Yasa hâlihazırda var olan; hastaneye başvuran kaçak bir göçmenin ihbar edilmeksizin tedavi edilebileceğini öngören yasayı işlevsiz kılıyor. Bu yasayla göçmenler ölüme mahkûm ediliyor. Yasaya Berlusconi'nin rakibi sol cephedeki Demokrat Parti'den meclis grup başkan vekili Livia Turco'nun tepkisi ise şöyle: "Bu yasa tedavi imkânı bulamayan pek çok kişinin, hastalık halinde hastaneye başvurmasını ve tedavi olmasını engelleyerek, yoksulluktan kaynaklanan bulaşıcı hastalıklara bizi de açık hale getiriyor."

Sol cephenin tepkisi adeta burjuva vicdanının bir suretidir. Sorun göçmenin hastalanması ya da ölmesi değil, sorun bunun İtalyanları etkileyip etkilemeyeceğidir.

İtalyadaki bu durum daha önce de tekrarlandı. Her kriz döneminde faşizm yükselip alçalıyor. Neofaşist ve neonazilerin bütün derdi göçmenlerleydi. Genellikle yoksul kenar mahallelerde yükseliyordu bu hareket. İşsizliğin ve yoksulluğun nedeni ülkelerini istila eden yabancılardı. Bu süreç kapitalizmin doğal bir süreci ve sonucudur. Çağla beraber şekil ve boyut değiştiriyor sadece. Şimdiki faşizan yükseliş ırk temelli değil Avrupalı ve Avrupalı olmayan ayrımının bir sonucudur. Batı medeniyetinin ve ekonomisinin korunması buna bağlıdır. Günah keçisi ve tehdidin kaynağı belirlendi, göçmenler.

Oysa esas tehdit, yani, bir yerden kalkıp bir diğer yere gitmek kadar basit bir şeyi bile, suç haline getiren, kurumsal şiddet aygıtı olan devletlerdir.

Yeryüzü bir bütündür bölünemez!

Mottomuzda ısrarla vurguladık. Sınırlar, sınıflar, yoksulluk ve yoksunluk devletlerin ve kapitalizmin ürünüdür. Yeryüzü bir bütündür bölünemez dedik; sınırı, vatanı, dini, bayrağı yüceltenlere inat ve hayalimizi bir kez daha eyleme dönüştürmek için.

Kan dökerek sınırlar çizip, o sınırlar içinde doğanlara kurallar, yasalar dayatmak katil devletlerin işidir, bizim değil. Biz içine doğduğumuzun bütün bir dünya olduğunu biliyoruz. Bir devlet varsa bir sınır olduğunu, sınırın sadece toprak parçasına değil, özgürlüğümüze, düşlerimize, irademize ve davranışlarımıza çizildiğini biliyoruz. Doğayı bir bütün olarak algılayıp, yeryüzündeki bütün sınırları yıkmadan özgür olamayacağımızın farkındayız.

Bu farkındalık, bizim belirli bir ironiye gönderme yapan ifademizle barbarların akın ettiği her sınırda farklı ifade ediyor kendini. Yakın zamanda Yunanistan'da açlık grevi yapan 300 mülteci, anarşistlerin gösterdiği dayanışmayla grevlerine polisin giremediği üniversitelerde devam ettiler. Yunan hükümeti, demokrasi için girilmez kıldığı üniversitelerin özerkliğini bile kaldırmayı düşündü. Yunanistan'dan başlayarak tüm Avrupa yeni koşullarını terazinin bir kefesine bu barbarları diğerine demokrasiyi koyarak örgütlüyor. Ve Avrupa'nın yeni koşulları söyledikleri demokrasi ve huzur yalanından çok ama çok farklı. Çünkü Avrupa'nın da kapitalizminde bir sınırı var.

Ve sınır varsa mülteci vardır. Sınır varsa savaş, ölüm, ırkçılık, gasp ve şiddet vardır. Mülteci bunların sonucunda hayatı elinden alınan, mağdur olandır. Aynı zamanda sınırları ihlal ederek devletlerin o en çok korktuğu şeyi yapandır. Kültürünü, dilini ve dinini yanında taşıyarak, devletin "kendi vatandaşları" için yarattığı ekonomik sistemin yanı sıra; tek bayrak, tek dil ya da tek kültürle sterilize edilerek yaratılan kontrol mekanizmasını tehdit edendir. Çünkü mülteci, varoluşu itibariyle, kontrol dışında, başka bir sınırdan aşıp gelmiş olandır ve "oraya ait olan" müreffeh vatandaş için, kötü görüntüdür.

Mülteci, aynı zamanda, burjuva kapitalist dünyasının tarihinin bir parçasıdır. Kapitalizmin bekası ve Avrupa refah devlet anlayışının sürmesi, mülteci yaratan, Ortadoğu, Asya ve Afrika'daki savaşların sürmesine bağlıdır. Sınırlar bu durumun ve bir bakıma kapitalizmin sürdürülebilir kılınmasına hizmet eder. İşte tam da bu yüzden mültecinin orada kalıp savaşması, silah satın alıp ölmesi, Avrupalının da Avrupa'da kalıp tüketmesi gerekir.

No Border! Sınırlara hayır!

No Border kampı ilk defa 1998 yılında Almanya-Polonya sınırında anarşistler ve anti otoriterler tarafından düzenlendi. O zamandan beri eylemliliklerine devam ediyor. Genellikle göçmen ve sığınmacıların sorunlarına yönelik eylemler yapıyorlar. Ancak sınırsız bir dünya gibi hedeflerinden dolayı bütün devletleri ve yasaları karşılarına almış durumdalar. Kamplarda göçmen sorunlarını gündemde tutup, yaşam alanlarını iyileştirmenin yanı sıra zaman zaman kitlesel sınır ihlalleri gibi eylemler de yapıyorlar. Kaçak göçmenleri işgal evlerinde tutmak, alternatif yaşam alanları kurmak faaliyetleri arasında yer alıyor.

Geçen yıl No Border kampı 25-31 Ağustos tarihleri arasında, Yunanistan'ın Lesvos(Midilli) adasında yapıldı. Kampın Lesvos'ta yapılmasının nedeni, Avrupa ülkelerine ulaşmaya çalışan göçmenler için adanın ilk durak olması. Lesvos'ta iki kamp var: 18 yaş altı gençlerin kaldığı Agiasos ve Pagani. Pagani mültecilerin ilk kapatıldıkları yer. Burada genelde Afganistan, Filistin ve Afrika ülkelerinden gelen mülteciler, aylarca insanlık dışı koşullarda, gelecekleri belirsiz bir şekilde tutuluyorlar.

Pagani'de kamp boyunca aktivistlerle, mülteciler bir çok eylem yaptı. Mülteci sorunlarıyla ilgili söyleşiler, fikir alış verişleri ve toplantılar düzenlendi, yeni eylem programları hazırlandı. Eylemler sırasından zaman zaman polis sert müdahalelerde bulundu. Bir ara kamp işgal edildi ve bazı göçmenlerin kaçmasına yardım edildi. Yapılan kampın ve eylemlerin en somut sonucu, bir sonraki duraklarına gitmek için, yaklaşık 300 kişinin bir aylık izin kağıdı almasıydı. Son No Border kampı 27 Eylül 2010 tarihinde Brüksel'de yapıldı. Ayrıntılı haber yanda...

İLLEGAL DEĞİLDİR

HİÇ KİMSE

Belçika No-Border Kampı

İzlenim

*"Hangi ülkeden, nereden gelirseniz gelin (palyaçolar ülkesine)Hoş geldiniz. Kâğıtlı ya da (özellikle) kağıtsız, clownistan size hemen vatandaşlık verecektir, kimlik ve pasaportlarınız varsa hiç durmayın, yakın. Vatandaşlık haklarınız ve sorumluluklarınız, ırk, dil, din, cinsiyet ayrımı yapılmadan tanınacaktır. Hemen kendinize bir iş bulun ve Clownistan sakinleri arasında yerinizi alın" cümleleriyle başlıyor meraklılarının Couleur Cafe festivali ve çeşitli fuarlarla hatırlayacağı Brüksel Tour et Taxis'te "No Border Camp".

Esin kaynağını kağıtsız ve sınırsız bir dünya özleminden alan ve çeşitli renk ve eğilimlerden anarşist gruplar tarafından 90'lı yıllardan bu yana değişik Avrupa ülkelerinde düzenlenen kamp daha başlamadan Belçika Medya'sı salvo atışlara başladı. Le Demier Heure'de yayınlanan bir haber Brüksel'in kamp süresince diken üstünde duracağını ve kampa katılanların şehre anarşi ve huzursuzluk getireceği haberiyle başlattı saldırıyı. Şehrin sokakları ve özellikle garlar da sayıları belirgin bir şekilde artan üniformalı-üniformasız(!) polisler de "huzursuzluk ve kargaşaya karşı" hazırlıklıydılar. Bu olup bitenleri umursamadıkları her hallerinden belli olan Avrupanın dört bir yanından karavan, kamyonet, araba, otostop ve bisikletleriyle gelen katılımcılar no border kampına katılmaya devam ediyor. Türkiyeli anarşistlerde Belçika, Almanya, İsviçre (Karakök otonomu) ve Danimarka'dan katılarak kampta yerlerini aldılar.

Belçika da Uluslar arası Sınırlara Hayır Kampı 27 Eylül Cumartesi günü yoğun yağmura rağmen başladı. Bu sene ki sınırlara hayır kampı Avrupa'da ki kağıtsızlara adandı. Değişik ülkelerden gelen yüzlerce

anarşist ve anti-otoriterler Brüksel'de işgal edilmiş çok büyük bir alanda çadırları kurup, etkinliklere başladı. İlk eylemin başlangıcı olan Pazar günü Brüksel havaalanın yanında bulunan STEENOKKERZEEL Mülteci

hapishanesinin önünde yapılacak protesto, polisin vahşice saldırısıyla zorda olsa gerçekleştirildi. Yapılacak bu eylem ise Nijeryalı Semira Adamu (20)ya adandı.(Siyasi sığınma talebi reddedilen Nijeryalı Semira

Adamu, 22 Eylül 1988 tarihinde, Belçika'dan zorla sınır dışı edilirken, bindirildiği uçak içinde jandarmalar tarafından boğularak öldürülmüştü.) Saat 13:00 civarı Brüksel'de ki bütün tren istasyonları polis tarafından abluka altına alındı. İstasyondan gidilecek yere kadar polis sürekli taciz edip, gözaltına almaya çalıştı. Eylemin yapılacağı bölgede ki tren istasyonuna gelindiğinde polisin provokasyon'u burada da devam etti, kimlik kontrolü ve üst aramasından sonra "Hiçbir insan illegal değildir" pankartıyla 100 kadar aktivist

hapishaneye doğru yürüyüşe geçti. Polis saldırarak grubu bölmeye çalıştı; ama bunu başaramadı.100 metrede bir polis saldırısı oldu, atlı polislerle insanların üzerlerine tehlikeli saldırılarda bulundular. . Bu sırada 2 anarşist yaralandı ve gözaltılar oldu, kampa yaklaştırmıyordu polis ve defalarca zorlamalarına rağmen kampın demirlerine kadar ulaşıldı. Burada, sınırlar kaldırılsın, hiçbir insan illegal değildir, yaşasın dayanışma sloganları atıldı. Hapishane de bulunan mülteci tutuklularda sloganlara eşlik ederek beyaz çarşaflarla destek verdiler. Federal polisler devamlı olarak tacizlerine devam etti, yüzleri maskeli diye yoldaşlarımızı gözaltına aldılar. Eylem bitene kadar toplamda 19 kişi gözaltına alındı. Egemen güçlerin korkuları, vahşice saldırmalarıyla bir kere daha açığa çıkmış oldu.

BRÜKSEL

28.09.2010

Sınırlara hayır kampının ikinci gününde yoğun yağmurun devam etmesine rağmen değişik ülkelerden gelen anarşist ve anti-otoriterlerin katılımıyla devam etti. günboyu film gösterimleri, work shoplar ve toplantılar yapıldı. Değişik ülkelerdeki anarşist grupların aktiviteleri konusunda görüş alışverişleri yapıldı. bir gün sonra

yapılacak büyük eylem için planlar yapılarak, eylem sırasında oluşacak sorunlarla ilgili bilgilendirmeler yapıldı.

29.09.2010

Avrupa İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ETUC)'ün çağrısı ile Brüksel'e akan on binlerce emekçi ekonomik krizin faturasını ödemeyeceklerini haykırmak için Brüksel e akın ettiler. No Border kampı bileşenleri olarak da eyleme katılım sağlandı. Fakat sabah saatlerinden itibaren polis anarşistlere karşı insan avına çıktı. Kampın çevresinde yoğun önlem alarak anarşistlerin eyleme katılmaması için büyük çaba harcadılar. Saat 13:00 da başlayacak eyleme saat 11:00 civarında anarşistler gruplar halinde kamptan çıkarak ulaşmaya

çalıştılar. Metro ve otobüs duraklarında anarşistlere saldırarak 150 kişiyi zorla gözaltına aldılar. Bu sırada direnenler polis tarafından darp edilerek yaralandı. Polis blokajını yaran 300 kadar anarşist Brüksel midi, istasyonunda toplanmaya başladı. Eylem başlamasıyla polisin yollara barikat kurarak eylem alanına sokmamaya çalışması üzerine anarşist ve anti-otoriterler polis barikatını yararak eylem alanına doğru yürüyüşe geçtiler. Yürüyüş güzergâhı üzerinde iki kere saldırıya uğramalarına rağmen kararlılıkla yürüyüşe devam ettiler. Sendikaların ve sosyalist geçinen partilerin tecridi polisi baskısıyla gün yüzüne çıktığı dakikalar yaşanmaya başladı. Anarşistlerin inadı polisi çıldırtmaya yetmişti ve 100 bin kişilik katılıma rağmen polis saldırısı başladı. Acımasızca demir çubuk ve coplarla, binlerce polis 300 anarşisti ablukaya almıştı. iki kere polis kordonunu yaran anarşistler 200 gözaltı, onlarca yaralıyla kendine ilerici muhalif diye

geçinen sendikalar, insan hakları örgütleri ve partilerin bakışları altında polis terörüne maruz kaldılar. Yoğun olarak biber gazı kullanan polis terörü saatlerce devam etti. Eylem sonrasında anarşistler kampa

geri döndüler. Akşam 10 civarı gözaltına alınanlar da 5erli gruplar halinde serbest bırakıldıktan sonra kampa geri döndüler.

30.09.2010

Bugün kamptakiler 1 Ekim de anarşistlerin eylemi için hazırlıklara başladı. Gün boyu toplantılar, polis saldırısına karşı savunma amaçlı gruplar halinde antrenmanlar yaptılar. 1 Ekimde ki büyük eylem için

farklı ülkelerden aktivistler gelmeye devam ettiler. Akşamüstü işgal evinde konserler yapıldı.

01.10.2010

1 Ekim günü saat 19:00 da Brüksel Midi İstasyonda yapılması gereken anarşistlerin eylemi başlamadan, toplanmaya çalışan Aktivistlere polisin saldırısıyla gözaltı terörüne dönüştü. Yoğun güvenlik önleminin alındığı eylemde bütün sokaklar abluka altına alındı.150 kişi zor kullanılarak polis otobüslerine bindirildi. Alternatif olarak belirlenmiş ikinci eylem bölgesi de polisin yoğun ablukasına maruz kaldığı için eylem yapılamadı. Daha sonra gruplara ayrılan anarşistler Polis merkezine saldırarak polisten rövanşı almış oldu.

Brüksel merkezde bulunan polis merkezine saldıran anarşistler camları kırarak, protestolarını sürdürdüler. Bu sırada 5 kişi gözaltına alındı. Başka bir grupta bankalara saldırarak makineleri tahrip etti. İtalya

konsolosluğu ve birçok banka anarşistler tarafından bütün gece boyunca tahrip edildi. Sokaklara sloganlar yazıldı.

02.10.2010

Bugün kâğıtsızların organize ettiği eyleme yüzlerce anarşist destek verdi. Yoğun polis önlemlerine rağmen gerçekleştirilen eylemde her hangi bir gözaltı yaşanmadı. Saat 13:00da toplanan aktivistler hiç kimse illegal değildir pankartının arkasında 500 kişinin katılımıyla yürüyüşe geçtiler. Yürüyüşün başlamasıyla kitle 1000e yakın bir katılımla 5 saatlik Brüksel turuyla devam etti. Palyaçoların tiyatroları, atılan sloganlarla Brüksel'in merkezine kadar gelinerek açıklamalar yapıldı. Daha önce polisin saldırıları yoğun tepkilere maruz kalmasından dolayı, polis yoğun güvenliğe rağmen müdahalede bulunmadı. No Border kampının son eylemi başarıyla gerçekleşmiş oldu. Akşam saatlerinde de 1 yıl önce anarşistler tarafından işgal edilip, kâğıtsızların yerleştirildiği bir kilise de kâğıtsızlarla dayanışma amaçlı konser yapıldı. Yoğun katılım gerçekleştirilerek dayanışma sloganlarıyla bir gün daha bitmiş oldu.

03.10.2010

Kampın sonu gelmişti, eksiklere rağmen kamp başarılı bir şekilde bitmiş oldu. Karşılıklı deneyimlerin ve dayanışma şiarının sürekli tekrarlandığı kamp boyunca binlerce insan 1 hafta boyunca yapılan etkiliklere katıldılar. Son gün değerlendirmeleri yapılarak, kampı bitirmiş oldu. Kamp sonunda 1 haftalık bilanço 700 e yakın gözaltı, 30 yaralı ve tutuklanarak cezaevine yollanan 5 anarşist. 1 hafta sonra mahkemeye çıkartılan 5 anarşistten 3 kişi serbest bırakıldı. Hala 2 anarşist Brüksel de bulunan hapishanede tutsak edilmekte. Anarşistler kefalet paraları için etkinlikler yapmaya başladılar. Yarın hapishane önünde anarşist tutsaklar için protesto gösterisi gerçekleştirecekler.

İyi ve kötünün, doğru ve yanlışın, normal ve anormalin mevcut tanımları dışında bir varlık durumu mevcuttur.

Düzensizlik uyumsuzluk değil uyumun ta kendisidir

Çingeneler Fala İnanmaz Haber Birimi

Nonlineer bir sistemde, oluşum aşamasındaki küçük bir değişim sonuçta devasa değişiklikler sağlayabilir. Bir nicelik birikimi "kendiliğinden" niteliğe dönüşebilir. Evrendeki en kaotik oluşumlardan biri olan insan varlığının değişimi, değişimin yönü asla tam olarak saptanamaz. Planların işleyişine müdahil olan küçük etkiler, yeni, farklı bir oluşum meydana getirebilirler.

Korku zincirleriyle örülen, kanunlarla kontrol altına alınan toplu durum, önümüze sunulan tasarım kabaca bundan ibarettir. Yaşam biçimi diye bizlere ezberletilen şey. Doğduğunda başkaları tarafından sana verilmiş kimliği benimseyip, yüceltmeye çalışmak. Para kazanıp kendimize bir hücre satın almak sonra o hücreyi güzelleştirmek, genişletmek için para kazanmaya devam etmek daha sonra hücreyi bizim gibi güdülenmiş düşmanlarımızdan korumak için etrafını parmaklıklarla örüp kendimizi içine hapsetmek. ''Sahip olduklarımızı'' elimizden almasın diye yukarıdaki pis, koca ele itaatimizi sunmak. Liberal terminolojinin düşünce sistemimize lütufları ve devletin öğretici yanı sayesinde tutsaklığın ta kendisi algımıza "huzur'' olarak yansır. Böyle bir yerden bakarsak dünya koca bir hapishaneye benzer. Bugünümüzün ve geleceğimizin zincirlenmesi için sürekli ve düzenli tarsımlar yapılmaktadır. Ancak önceden planlanmış hayatlarımızda rollerimizin dışına çıkma fırsatımız vardır. Dünya dediğimiz alanda bu tasarımların ektiklerini kusursuz biçmesini engelleyecek gördüğümüz, göremediğimiz belki de hiç göremeyeceğimiz milyarlarca etki vardır.

Geleceğe dair söz söyleme, karmaşık yapılar arasında doğrusal sistemler kurmak, yansıtmak, kanıtlamaya çalışmak, bunların bütünü tahminden öteye geçemez. Gelecek teorilerin çizgisel veya dairesel, bir noktadan çıkıp bedelli bir aşamadan sonra başka bir noktaya ulaşması beklenen tasarılardır. Bütün sistemler arasında neredeyse en kaotik olanı insan varlığı hesaba katılmayan milyarlarca küçük ya da büyük etki sonucunda evirilebilir, yön değiştirebilir. Göz önündeki gerçeklikler düşünüldüğünde geleceğe dair söz söylemek kolaymış gibi gözükse hiç görünmeyecekler üzerinden bir gelecek tahmin etmek ilki kadar anlamlı olabilir. İnsan varlığı söz konusu oluğunda doğrusal yöntemler kullanarak geleceğe dair kesin bir yargıda bulunmak imkânsızdır.

Evrende var olagelmiş milyarlarca küçük etki, madde, form, olay, toplum üzerinde kimi zaman bir pertürbasyon kimi zaman devasa yeni bir desen yaratabilir. Teori bu küçük etkiler üzerine kurulmuştur.

Fransız matematikçi Henri Poincare'nin üç cisim problemi üzerine çalışırken temelini attığı kaos teorisi 20. yüzyıla gelindiğinde matematik, biyoloji, kimya, ekonomi, fizik gibi birçok alanda kullanılmaya başlamıştır. Meteorolog Edward Norton Lorenz 1963 yılında bir hava tahmininde bilgisayarına 0,249117 gibi bir veri yerine, 0,249 gibi bir veri girdiğinde ilkinden çok alakasız bir sonucun ortaya çıktığını görmüştür. 10000/1 gibi çok küçük bir etkinin hesapta inanılmaz bir değişiklik oluşturmasını Lorenz kelebek etkisiyle açıklamıştır. Bu durumu örneklendirmek için ''Çin'de bir kelebeğin kanat çırpması, ABD'de bir tayfuna neden olabilir'' ifadesini kullanmıştır.

Kaos denilince akıllara ilk gelen düzensizlik, karmaşa vb. kavramlardır. Bu ön kabul yunan mitolojisine dayanmaktadır. Yunan mitolojisinde "khaos", kozmosun var olmasını sağlayan düzensizlik hali olarak tanımlanmıştır. Bu bağlamdan yola çıkarsak kaosun bir başlangıcı çağrıştırdığını düşünebiliriz. Modern insana ezberletilen mülkiyet algısı düzen isteği ve sürekli düşman arayışı yüzünden ortaya çıkan toplumsal paranoya, otorite isteğine dolayısıyla kurallar labirentine dönüşmektedir. Kurallar bütünüyle yoğrulup yaratılan modern insancık bu kuralların yıkımı yani kendinden bir düzensizlik halinde olası bir kıyametin geleceğine inanır. Bu yüzden kaos günümüz dünyasında apokaliptik bir sonu çağrıştırır.

Dünyada var olan hemen her şey dinamik bir sistemin parçasıdır. Doğanın plansız, düzenlendirilmemiş durumu kendinden bir devinim içindedir. Bu devinim algılayabildiğimiz her alanda sürekli ve çoğu zaman küçük etkilere dayalı, düzensizdir. Çok küçük etkiler sonucunda ortaya çıkan, rasgelelik olarak tabir edilen durumlar, kendiliğinden örgütlenen dinamik sistemlerin lineer yöntemlerle açıklanmasını engeller, öngörülebilirliğini kısıtlar. Toplum üzerinde uygulanan doğrusal yöntemler çoğu zaman kabacadır ve küçük etkileri görmezden gelir. Ancak bu dinamik sistemler boşlukta değildir. Etkilenebilir ya da etkileyebilir. Değişebilir ya da değiştirebilir.

Toplum tüm dinamik sistemler arasında neredeyse en kaotik olanıdır. Kendinden örgütlenme yetisine sahip olmasına rağmen en çok plana ve tasarıma maruz kalanıdır. Bu tasarımlar kimi zaman toplumsal dinamiğin sekteye uğramasını sağlar. Toplum üzerinde bir yapı olarak 'devlet' baskıcı, engelleyici bir düzen tasarımını rota alan muazzam bir yüktür. Devlet basit anlamda bir mafya yapılanmasına benzer. Kendisi gibi örgütlenmiş düşmanlardan korumak için kişilerden vergi alır. (belirli sınırlar içinde yaşamak, askere gitmek, başkaları tarafından belirlenmiş anlamsız kurallara uymak vb. durumlarda vergi kapsamına girer.)

Ancak devlet çok daha sistemli bir yapıdır. Varlığını sürdürebilmek için tahakkümünü meşrulaştırmaya, bunu içinde gönüllü itaat edenlerin inançlarına ihtiyacı vardır. Bu yüzden çeşitli yöntemler kullanarak toplumun içinde ki devinimi bozar. İnsan itaatini ''doğal olan'' diye tanımlamaya çalışır.

Toplumun ona atfedilmiş başat dili ve kültürü her zaman egemenin (devlet) fikirlerini yansıtma eğilimi gösterir. Bilimin ve bilimin muazzam doğrulama gücünün de işin içine girmesiyle koşullu kimliklendirilmiş insanın ikna edilmesi iyiden iyiye kolaylaşır.

''Eğitim sistemi'' adı verilen tek tipleştirme metodu, otoritenin (devlet) insanları tahakkümü altına almasının bir aracıdır. Bu sistem sayesinde otorite dizginleri daha sıkı elinde tutmaya, gelecek kuşakların kayıtsız şartsız itaatlerini sağlamaya çalışmaktadır. Bireyi altı yaşından sonra tehlikeli kabul eden devlet altı yaşını doldurmuş her çocuğu ehlileştirmeye başlar. Okullarda ilk olarak öğretmene itaat etmek öğrenilir. Sonra okuma yazma. Daha sonra bu yetiyi kullanarak yapılması istenen şeyleri yapmak öğretilir. Konum kazanma veya konum korumaya yönelik öğretiler insanı, üzerinde ya da altında birileri olduğuna ikna eder. Bu doğrusal sistem içinde itaat "erdem" sayılır. İnsan emredilenleri yapabildiği ölçüde saygınlık kazanır. Böylece sürünün bir üyesi olma şerefine erişir.

Eğitim sayesinde devlet "topluma yararlı vatandaş" yani hayal gücü kanser olmuş, düşünmeyen, sorgulamayan, emirlere uymasını bilen, istenildiği kadar üreten ve sürekli tüketen homo-ekonomikuslar üretmeye çalışmaktadır.

Şartın sözlük anlamını (olması başka durumların gerçekleşmesini gerektiren şey, koşul.) göz önünde bulundurursak "Eğitim şart" sloganının devlet tarafından neden bu kadar çok sevildiğini anlamakta güçlük çekmeyiz.

İnsan düşüncesinin karmaşıklığını yok sayan devlet doğrusal metotlarıyla özgürlük dediği şeyi kendi düzeniyle ördüğü bir kafatasının içine sıkıştırmaya çalışır. Ahlak ve din gibi kurumları kullanarak insanlardan oluşturmaya kalktığı sığır sürüsünün davranışlarını kafatasının içine iliştirir. Devlet, iki ayaklı düşünebilme yetisi bastırılmış, dünyayı yiyip bitiren milyarlarca hayvan yetiştirme uğraşındadır.

Devlet tüm gücüyle toplumun düzensizliğini, işlerliğin bozulmamış halini yıkmaya çalışır. Ancak karmaşıklık o kadar büyüktür ki kimi zaman zor kullanarak ya da zor kullanma tehdidiyle insanları dizginlemek amacında ki iktidarın doğrusal hesapların kendine dönebilir.

Kitle iletişim araçlarının devletin çıkarına yönelik çalışmaları sonucunda insan önce kitle iletişim araçlarının verdiklerine bağımlı sonra da onların sahiplerine yürekten bağlı duruma getirilmeye çalışılır. Haberler sayesinde istenilen enformasyon verilir insana. Çocukların hayal gücünün gelişmemesi için hazır hayal satılır.

Devlet tüm gücüyle toplumun düzensizliğini, işlerliğin bozulmamış halini yıkmaya çalışır. Ancak karmaşıklık o kadar büyüktür ki kimi zaman zor kullanarak ya da zor kullanma tehdidiyle insanları dizginlemek amacında ki iktidarın doğrusal hesapların kendine dönebilir. Yüzyıllar boyu milyonlarca insanın kanını semirip büyüyen devletler 6 Aralık 2008 den sonra hiç ummadıkları bir süreçte karşı karşıya geldiler. 16 yaşındaki anarşist Aleksandros Grigoropulos'un kalbine isabet eden 1 santimetrekarelik kurşun parçası Aleksi'nin bedeniyle birlikte yere düştüğü anda Yunanistan'ı yakmaya başladı. Dumanlar bütün dünyadan görüldü. Devletin kendi bekasını sağlamak için kullandığı milyonlarca kurşundan biri kendi sonuna doğru bir adım atmasını sağladı. Hesaplanmamış küçük bir etki (daha önce devletler tarafından öldürülen milyonlarca insana oranla küçük) dünya üzerinde yeni büyük bir desen yarattı.

Toplum kendi hareketini kendisi sağlayabilir. Bu hareketlilik sonsuzdur. Dışarıdan bir müdahaleye ihtiyaç duymaz. Düzensiz, sürekli etkiler toplumun kendiliğinden salınımını yaratmasını sağlar. Düzensizlik uyumsuzluk değil uyumun ta kendisidir.

Herbert Spencer toplum yapısını biyolojik bir organizmaya benzetmiştir. Nicelik birikimi senkronize sıralı, kendinden, görülmeyecek kadar küçük etkiler sonucunda bir niteliğe dönüşebilir. Devleti devasa bir insan vücudu olarak görürsek küçük bir sivilce kansere dönüşebilir bu büyük vücut yok olabilir. Bir sivil itaatsizlik 100 kişinin örgütlenmesini sağlayabilir. Örgütlenmiş 100 kişi dünyayı değiştirebilir.

İyi ve kötünün, doğru ve yanlışın, normal ve anormalin mevcut tanımları dışında bir varlık durumu mevcuttur. İşaretlenmeyen, yönlendirilmeyen, yönetilmeyen davranışların kaotik bir kuralsızlık durumu oluşturacağı düşünülebilir. Bu düşünce yanlış olmamakla birlikte, durumun insan var oluşunun en kabullenilebilir formu olduğunu göz ardı etmemek gerekir.

DEVLETİN TİYATROLARI

Tebaasına "Devletiniz sanat hizmetini de sunuyor" deyip, gene o tebaanın cebinden çekilenlerle milyonlar harcanarak yapılan sahneler, büyük yapımlar, "yetenekli" kadrolar ve hoş görünümlü vitrinlerden oluşan altmış yaşındaki bu koca kurum, devletin el sürdüğü her şeyi çürüttüğünün somut bir örneği.

Arıza Keçiler Haber Birimi

Sanatın ve özelde tiyatronun çeşitli amaçlarla yapıldığını biliyoruz. Toplumsal fayda amaçlı, politik amaçlı yapıldığı gibi doğrudan sanat ya da ticaret amaçlı da yapılmakta... Bunların dışında farklı bir örnek ise Devlet Tiyatroları... Devlet ideolojisinin aşılanması için işleyen aygıtlardan biri de zaman zaman sanat olmuştur. Devlet tiyatroları da böyle bir rolü üstleniyor.

18 ayrı ilde sahnesi olan, her yıl onlarca oyunun sahnelendiği devlet tiyatrolarında, konuk yönetmenlerin işleri dışında iyi örneklere rastlamak zorken, seyredenlerine fabrikadan çıkmış hissi veren bir sürü oyun var. Beklenildiği üzere, eleştirel oyunlara ve "sakıncalı" yazarlara yer verilmiyor. Oyunlar, hem tiyatro hem de toplumsal anlamda gelenekçi ve geçmişten gelen devlet anlayışının varlığına hizmet eder biçimde.

Devlet eliyle yapılan sanattan başka bir işlev beklemek yersiz elbette. Sahnede 40 tane figüranı mehter marşıyla yürüten, yaşamın en hiyerarşik hâlinin reklamını oyunları aracılığıyla yapan yönetmenler ve onlarla beraber dünyanın en önemli işini yapıyor edasındaki ekipleri de hallerinden memnun zaten. İçindeyken fark ediliyor mu bilinmez ama her geçen gün daha da memurlaşan beyinlerle sanat yapmak imkânsızdır. İşte devlet tiyatrolarında, garanti maaşları ve elde edecekleri ek gelirleri için memurlaşan sanatçılardan oluşan dev bir kurum. Hal böyleyken hiyerarşinin orada bayrağını dalgalandırmaması da beklenemez.

Bir sürü hiyerarşik katmandan oluşan bu kurumda temel ayrım, kadrolu ve sözleşmeli ayrımı. Dekorcusundan kostümcüsüne, oradan sahneye kadar var olan bu ayrım ve beraberinde getirdiği hiyerarşinin gayet görünür biçimde işlemesi idare tarafından da destekleniyor.

Düzenin bayrak taşıyıcıları

2008–2009 sezonunda sahneye konan ve bu sezon da programda yer alan "Genç Osman" oyununda, kadrolu oyuncuların ve yönetmen yardımcısının sözleşmeli oyuncular üzerinde kurduğu baskı, yönetmen Şakir Gürzumar tarafından bütün sözleşmelilerin aşağılanmasıyla desteklenmiş, bazı sözleşmeliler bu duruma itiraz ederek oyundan ayrılmışlardı. Şakir Gürzumar, İstanbul Devlet

her geçen gün daha da memurlaşan beyinlerle sanat yapmak imkânsızdır.

Tiyatrosu'na müdür olarak atanıp ödüllendirilirken, son örnek geçen sezon sahnelenmeye başlayan "Kerbela" oyununda yaşandı. Oyun seçmeleri sırasında ağustos sonu tiyatro bölümüyetenek sınavlarına gireceğini söyleyen bir sözleşmeliyi bu bilgiyle oyuna kabul eden yönetmen Ayşe Emel Mesci, 2009 ağustosunda provalar sürerken kendisine yetenek sınavını hatırlatan sözleşmeli oyuncuyu oyunun bütün ekibinin önünde aşağılayıp oyundan kovarken, aynı kişiyi "bundan sonra devlet tiyatrolarında çalışamayacaksın" şeklinde tehdit ederek gücünü statükodan aldığını ve bu düzenin bir bayrak taşıyıcısı olduğunu gösterdi. Sözleşmeliler üzerinde, çalışılan her oyun sürecinde -kadrolu oyuncu, sahne amiri ve yönetmen işbirliğiyle- yürütülen ve idarenin adeta yazılı olmayan bir kural olarak kabul ettiği bu tahakküm, kapitalizmin ve devletin tahakküm ilişkilerinin bir örneği.

Sözleşmeliler ise kimi geçim derdiyle, kimi tiyatro yapma hevesiyle, kimi ise bir gün idareden bir destek bulup, açılan sınavı geçip kadrolu olma hayaliyle bu durumun içindeler.

Tebaasına "Devletiniz sanat hizmetini de sunuyor" deyip, gene o tebaanın cebinden çekilenlerle milyonlar harcanarak yapılan sahneler, büyük yapımlar, "yetenekli" kadrolar ve hoş görünümlü vitrinlerden oluşan altmış yaşındaki bu koca kurum, devletin el sürdüğü her şeyi çürüttüğünün somut bir örneği. Algı açması gereken sanat, devletin elinde algı kapatan bir işleve bürünürken, sanatın devlet tarafından mülkleştirilmesine bir örnek olan devlet tiyatroları da tüm bunlar bir araya geldiğinde sanatsızlaştırma aracı olarak karşımızda duruyor.

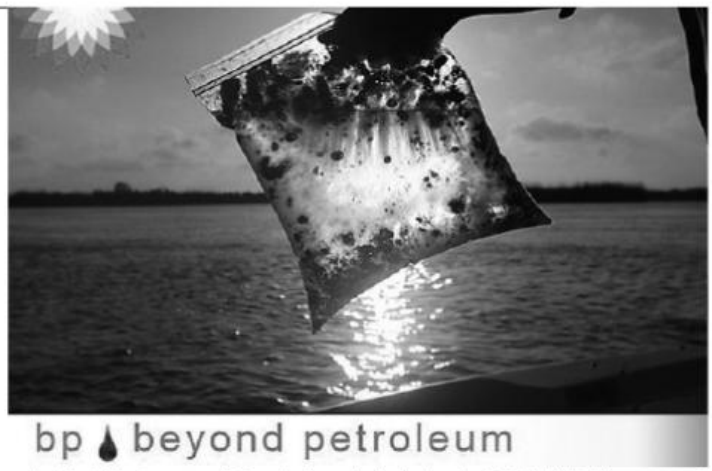
İzleyici için ise birkaç şehir dışında devlet tiyatroları haricinde yönelinebilecek pek alternatif yok. Birkaç büyük şehir dışında var olan alternatifler genelde amatör topluluklar. Onlar da sahne ve teknik yetersizlik, ekonomik sıkıntılar gibi nedenler yüzünden oldukça zorlanıyorlar. Bünyelerinde hiçbir "memur" bulunmayan bu topluluklar, kendilerini göstererek oyunlarını daha fazla izleyiciye ulaştırmakta zorluk yaşarken, işleyişleri gönüllü bir işbirliğine dayanıyor. Devlet tiyatrolarının ve sponsorlu tiyatroların kalabalık caddelerdeki billboardlarda gözüken reklâmlarına karşılık, bastırdıkları afişleri otobüs duraklarına, caddelerdeki trafolara yapıştırarak devlet tiyatrolarının yarı fiyatına bilet satıyorlar. Bu toplulukların arasında birçok yönden iyi işler çıkartanları da oldukça fazla. Para ya da yabancılaştırıcı herhangi bir aracı hedefleştirmeden, hiyerarşiden uzak kolektif bir çabanın içinde bulunmak bütün emeği anlamlı kılarken, bu oyunları seyrettiğinizde devlet tiyatrolarının sahnelerinden esen soğuk rüzgârlar yerine, gönüllülüğün ve sorumluluğun gerçek ürünü karşılıyor sizi. Yaşamın birçok alanında örnekleri görülebileceği gibi bu topluluklar da iktidar ilişkisinden ve hiyerarşiden uzak bir üretimin mümkün olduğunu göstermeleri yönünden hem ayrı bir kıymet taşıyor hem de tiyatro izleyicisine sesini duyurabildiği ölçüde "bu da var" diyor.

Devlet var oldukça tiyatroları da var olacak. Tıpkı örgütlediği toplumsal tahakküm ilişkileri gibi...

Ve yine bir tiyatro sezonu tüm "rengiyle" devam ediyor. Ödenekli ve özel tiyatroların ürünü bir sürü oyun sahnelerde. İşte bir de bahsettiğim; yaşamdan çalarak var olan tahakküm ilişkilerine karşı tahakkümden uzak yeni ilişki biçimleri yaratmanın bir örneği olan amatör toplulukların sahne ve o sahneyi kiralayacak para bulabildikçe oynadıkları oyunlar var. Tercih, her konuda olduğu gibi yaşamın anlamlandırılmasıyla ilgili. Zira sanat da tıpkı yaşam gibi tahakkümün ortadan kalktığı yerde başlayacak.

PETROLÜN ÖTESİNDE

Bu iki çevre felaket de kazara oldu diyelim, teknik hatalardan kaynaklandı da diyebiliriz ama medyada yeniden gördüğümüz, petrole bulanmış deniz kuşlarının görüntüleri bize, 1. körfez savaşı günlerini hatırlatmadı mı?

20 Nisan 2010'da ABD'nin Louisiana eyaleti açıklarında petrol platformunda yaşanan patlamanın faturası platformu işleten BP'ye kesildi. Bu kazanın bir çevre felaketine neden olacağından şüphelenildi ve beklenildiği gibi de oldu. Günde yaklaşık 5 bin varil petrolün suya karıştığından bahsedildi (bu rakam daha sonra resmi kurumların verdiği bilgiye göre 60 bin olarak değiştirilecekti) ve sızan petrol 4 ABD eyaletinin kıyılarına vurduğunda eyaletlerde olağanüstü hal ilan edildi. Mart ayında Amerikan karasularını petrol ve doğalgaz aramalarına açan ABD hükümeti aldığı kararı askıya aldı. Sızıntı üç ay sürebilir, kirliliğin maliyeti milyarlarca doları bulabilir dendi.

İlk olarak Körfezin temizlenmesinin sorumluluğunu üstlenen BP kazadaki hatalı teçhizatın başka bir şirkete ait olduğunu iddia etti, (ne de olsa çokuluslu şirketlerin yaptığı gibi o da taşeron kullanıp maliyetleri azaltmayı tercih etmişti) fakat sonraki günlerde BP'in patronu Tony Hayward, Financial Times gazetesine verdiği mülakatta BP'nin derin sularda meydana gelen bir sızıntı için gerekli donanıma sahip olmadığını söyledi ve böyle bir sızıntı için yeterli teçhizata sahip olmadıkları yönündeki eleştirilerin de tümüyle haklı olduğunu sözlerine ekledi. Harcanan milyon dolarlar milyar dolarlara doğru arttıkça, şirketin hisse senedi fiyatları da düşmeye devam etti. Bunlar olurken 1525 metre derinlikteki borudaki sızıntıyı durdurma girişimleri ard arda deneniyor fakat bu girisimler başarısızlıkla sonuçlanıyordu; dev hunilerin biri gidiyor biri geliyor, çimento ve çamur karışımları pompalanıyor, kıyılara kumdan bariyerler,deniz yüzeyine seyreltici kimyasallar ekleniyordu, kuyunun başı kesilip ağzı kapakla mühürlenmeye çalışılıyordu ve nihayet 85 günün sonunda sızıntının durdurulduğu haberi geldi. Fakat bu çözüm de yüksek basınçtan dolayı kuyunun başka yerlerinden sızıntı yaratacağı için geçici bir çözüm olarak kaldı ve iki aylık süre boyunca kuyunun tamamen kapatılmasına çalışıldı, kuyu 20 Eylül'de fiilen ölüydü. Aradan geçen 5 ayda 5 milyon varil petrol denize aktı. Patlamanın başlarında, çoğunlukla kazanın çevresel etkileri ilgili konular gündeme gelirken, denize sızan petrolün temizlenmesi için yapılan harcamaların artması, ödenmesi gereken tazminatlar, ayrıca ABD Hükümetinin yaptığı sert açıklamaların da yarattığı atmosferle birlikte şirketin piyasa değerindeki milyarlarca dolarlık ciddi değer kaybı artık kazanın ve sonrasındaki gelişmelerin finans dünyasındaki etkilerini ön plana çıkarmaya başlamış, ilgi piyasanın nasıl etkilendiğine kaymıştı. ABD ve İngiltere devlet başkanları BP ile ilgili görüşme yapmak zorunda kaldılar. Uzlaşma mesajlarını duymamız da gecikmedi. 'BP güçlü bir şirket ve öyle kalması herkesin çıkarına' dedi Obama. Sonlara yaklaşırken BP patronu Hayward 11 milyon sterlinlik tazminat ve emeklilik paketini alıp istifa etmek zorunda kalmıştı. Yeni patron Dudley, 'Meksika Körfezindeki petrol sızıntısından küçülmüş ama faaliyetlerini daha akıllıca yöneten bir şirket olarak çıktıklarını, yaşanan bu korkunç trajediden hem şirketin hem de petrol sanayinin çok şey öğreneceğini belirttiği konuşmasıyla görevi başına geldi. Oysa ki 1979'da çok benzer bir kaza gene Meksika Körfezinde gene derin deniz sondajı yapılan bir petrol platformunun çökmesiyle yaşanmıştı, 9 ay boyunca, 5 milyon varil değil de 3.3 milyon varil petrol denize sızmıştı, fakat 31 yıl önceki olaydan BP dahil kimse birşey öğrenememişti!

Bu iki çevre felaket de kazara oldu diyelim, teknik hatalardan kaynaklandı da diyebiliriz ama medyada yeniden gördüğümüz, petrole bulanmış deniz kuşlarının görüntüleri bize, 1. körfez savaşı günlerini hatırlatmadı mı? 1991'de bu iki kazanın toplamı kadar yani yaklaşık 8 milyon varil petrol Basra körfezine bırakılmamış mıydı, bu sefer iş kazası değildi, yaşanan savaşın pisliği içinde çok da önemsenmeyebilecek bir felaketdi. Petrol savaşlarının aktörleri de, petrol kazalarının aktörleri de aynıları değil mi, devletler ve dev şirketler. Bize yaşattıkları pislikler de BP'nin de kendine yakıştırdığı o güzel sloganı gibi (Beyond Petroleum) petrolün ötesinde...

DİL TARİH'İN ORTA YERİ SİNEMA

Ortalama dört ila altı yıl geçirdiğiniz üniversiteler de sizi kapana sıkıştırmış, tüm gücüyle sizi çemberin içinde tutan, tüm baskı araçlarını kullanan tahakküm unsurlarına karşı biat kültürünün bu kadar yerleşmiş olduğu bir toplum içinde bizlerin hiç gücü yok mu üniversitelerde bir şeyleri değiştirmeye?

Üniversiteler 2010 eğitim-öğretim ehlileştirme dönemine başladıklarında YÖK'ün yeni bir atağıyla karşılaştılar. Efendilerinin buyurduğu, Yusuf Ziya Özcan'ın üstün görev bilinciyle yerine getirdiği üniversiteleri''özgürleştirme'',''güvenli'' birer kışla yuvasına dönüştürme çalışmalarına tanık olduk. Üniversitelerde her noktaya birden çok kamera konulması, varolan sivil polis kontenjanının arttırılması, üniversitelerdeki öğrencilerin aldıkları her cezanın ailelere de gönderilmesi ve öğrencinin aileye şikayet edilmesi ve öğrencilerin en ufak bir hareketinde okuldan uzaklaştırarak tahakkümcü ehlileştirme çabalarını hayatlarımıza entegre etmeye çalışmaktadır. Buyruklarıyla öğrencilerin zorunlu yaşam alanları olan üniversitelerde istedikleri gibi at koşturma olanağı sağlamaya çalışmaktadırlar ve bunu da en demokratik duygularıyla ifşa etmektedirler.

Bu durumdan en çok muzdarip olan yerlerden biri de dil-tarih ve coğrafya fakültesi oldu. Daha kapının girişinde sizi bekleyen ÖGB'yle başlıyor sinir harbi. Öğrenci kimliğinizden tatmin oluncaya kadar sizi kapıda bekletiyorlar. Kendi aralarında dtcf öğrencisi olduğunuza kanaat getirdiklerinde ancak girebiliyorsunuz okul kapısından. Öyle Ankara Üniversitesi öğrencisi olmanız yetmez illa dtcf öğrencisi olacaksınız okula girebilmek için ! Okul bahçesinde, koridorlarda, sınıf kapılarında sürekli karşınıza çıkarlar. Telsizleri en yüksek frekansta açık ve rahatsız edicidir. Çiftlik sahibi gibi davranır, sizi baştan ayağa süzerler, gözlerinizin içine bakıp varlıklarını her zaman hatırlatırlar ki kimi ÖGB üyesi erkekler, kadın öğrencileri fiziksel ve sözlü taciz yöntemiyle rahatsız eder, yanındaki meslektaşına da gözüne kestirdiği kadın öğrenciyi göstermekten çekinmez. Çünkü tüm kontrol onun elindedir neredeyse. Okul içindeki bazı öğretim elemanları bu taciz durumundan haberdar olsalar da bu durumdan rahatsızlık duymadıkları, her hangi bir teşebbüste bulunmadıklarıyla aşikar.

Orta bahçeye adım attığınızda bir filmin setinde sanabilirsiniz kendinizi.

Derdimiz bitti mi? Ne yazık ki hayır !

Orta bahçeye adım attığınızda bir filmin setinde sanabilirsiniz kendinizi. Çünkü avuç içi kadar okulda adım başı kamera var. Yök- Emniyet-Dekan üçlüsü voltranı oluşturarak okulda hangi duvarı boş gördülerse bir değil iki tane ve gereken yerlere dörder tane kamera ve mobese koydular. Sözde bunlar "güvenli bir bilim yuvasının" gerekleriydi !. Orta bahçedeki her duvardan tutunda okulun koridorlarına, sınıf kapılarının üstlerine kadar her yer kamera..

Biz yıllar önce tanıştırılmamış mıydık bu kameralarla? Hani BBG Evleri vardı. Bir yığın insanı kapatmışlar bir eve, en özeline kadar izletiyorlardı cümle aleme. Ne kadar ilginçti o zamanlar değil mi? Farklı kültürden ve sosyal tabakadan insanları canlı canlı izlemek, onların her duygusuna tanıklık etmek. Sonra yavaş yavaş çöküşlerini gördük sabah programlarında. İntihar edişlerini..Üzüldük ama aldırmadık ! Eeeh nasılsa buna da alıştık,uyuşmuştuk zaten belki de sıkılmıştık onlardan.. Ve şimdi ekranlarda gördüğümüz o odaların içinde biz mi vardık ne? Tüm kameralar bize dönük; gözümüzün içine, burnumuzun içindeki kılları dahi görecekleri kadar derine mi bakıyorlar ? Aman ne olacak ki! Bunların hepsi "güvenliğimiz" için değil mi? Gerçekten güvende miyiz, güvende misiniz? Geçen sene okulda bir anarşist öğrenci okuldan çıkarken kameraların, güvenlik görevlilerinin ve kapitalizmin bekçileri polislerin gözü önünde faşistler tarafından satırlanmış, güvenlik amiri satırı ÖGB odasına kaçırarak delilleri saklamıştı. Siz yaşam alanlarımızı, belki en yalın ve kendimize sakladığımız anları, zayıflıklarımızı emniyette bacak bacak üstüne atmış, çay içip taşaklarını karıştırarak sizi izleyen ve belki kendi aralarında dedikodunuzu yapan emniyet mensuplarından muzdaripdeğil misiniz ? Buna da mı alıştınız yoksa ?

Okuldaki ÖGB sayısının arttırılması dekan beyin açıklamasına göre okula polis sokmamanın bir gereğiydi. Peki okulda polis yok mu? Elbette var. bizim yaşımızda, polis akademisinden mezun olmuş eli yüzü düzgün "sivil polisler" geziyor aramızda. Bir çoğunun kimliğini bilmiyoruz. Daha önceki yıllarda sınıflara da "öğrenci kılıklı sivil polisler" yerleştirildi, şimdi sayıları az bulunarak daha da fazla "sivil polis-öğrenci" kılıklıları sınıf arkadaşımız yapmaya çalışıyorlar. Eee bu kadar güvenlik fazla değil mi canım?

2009-2010 öğretim dönemi sonunda tüm bu uygulamaların ön ayağı olan olaylar yaşandı. Ortabahçe de oturan bir arkadaşımızın bir kadın öğrenciyle yaşadığı diyalog sonrasında olaya müdahil olan bizim öğrenci sandığımız ama okulda silah çekerek kimliğini kendi eliyle ifşa etmiş kişi ÖGB tarafından okulda yeni olduğu, prosedürü bilmediği açıklanarak öğrencilerin yanından uzaklaştırıldı. Fakat bu ve benzer sivil polisler hala aramızda dolaşmakta. Elindeki silahı keyfi bozulduğu anda ortaya çıkarıp öğrencilerin kafasına dayayan polislerin olduğu okulda hangi öğrenci ya da yönetim can güvenliğinden bahsedebilir ki?

Dekanlık adını bildiği, yüzünü tanıdığı her öğrenciye komik, ele avuca sığmaz ve uydurma nedenler öne sürerek soruşturma açtı. Öyle ki -okuldan mezun olmuş, okul içinde bulunmayan öğrencilere bile- soruşturma açarak ne hikmetse bizi yine şaşırtmadılar. Tabi sadece bu kadar değil, muhalif öğrencilere; " faşistlerin, arkadaşlarını yaraladıkları satırı ifşa etmekten", "dünyanın krizi kapitalist düzendir demekten" ve "yaşamı savunmaktan","öğrencilere kötü örnek olmaktan", okuldaki asansörü bile belli hiyerarşik sistem içerisinde öğrencilere yaşaklayan zihniyet "asansöre binmekten" gibi daha alt alta sığdırmaya çalışamayacağımız bu coğrafyada sıkça rastlaşacağımız aklın tutulduğu yaptırımlar burada da mevcuttur demekle yetinmek istemiyoruz artık. Kınanan,uyarılan, bir haftadan 5 yıla kadar okullardan uzaklaştırılan bu insanlar kapitalist tahakküm sistemine karşı yaşamlarını ve yaşam alanlarını savunmakla "kapitalist kışlaların" duvarına gedik açmaya devam ediyorlar.

Yök'ün bu kararları tam da 12 eylül referandumundan evet çıkmasının ardından yayınlandı. İktidar güçleri siyaset alanında yaptıklarıyla yetinmeyip üniversiteleri de ele geçirme planlarını uygulamaya başladı çoktan. Elbette bu kararlar hiçbir üniversitede hiçbir rektör ve öğretim elemanı tarafından eleştirilmedi, sorgulanmadı. Çünkü hiçbiri bu hiyerarşik sistemde konumlandıkları cici ve yağlı koltuklarını kaybetmek istemiyor.

Yanlış anlamayın, Onlar aslında İNSAN!

Ortalama dört ila altı yıl geçirdiğiniz üniversiteler de sizi kapana sıkıştırmış, tüm gücüyle sizi çemberin içinde tutan, tüm baskı araçlarını kullanan tahakküm unsurlarına karşı biat kültürünün bu kadar yerleşmiş olduğu bir toplum içinde bizlerin hiç gücü yok mu üniversitelerde bir şeyleri değiştirmeye?

"İktidar hayatı hedef aldığında hayat, iktidara karşı direniş "olmaya devam edecektir !....

Gökhan Korkusuz

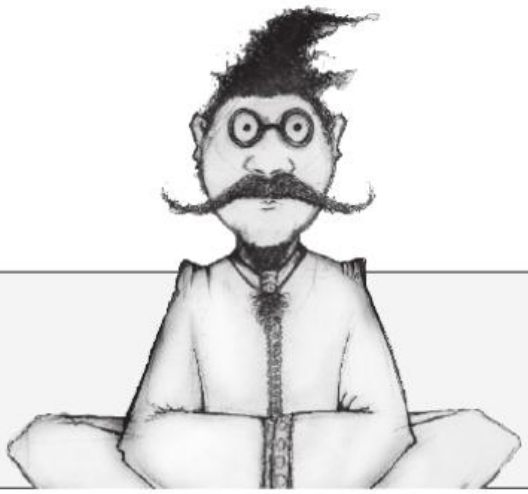
POLİS BAŞBAKAN

TC devletinin seçilmiş krallarından sonuncusu Tayyip'in polisle aşkı harlanmaya devam ediyor. Tayyip'in en güvendiği emir erleri de her türlü hak ve özgürlük mücadelesinin karşısına barikat kurarken sırtlarını nasıl bir tirana dayadıklarının farkında olsalar gerek; indirdikleri her copla, sıktıkları her mermiyle birlikte, memleketin tek hakimi havasına bürünüyorlar. Devletlerin tarihi boyunca var olan zulmün en gözüken yanlarından biri olan polis şiddeti bu memlekette de kendini her geçen gün daha da sağlama alırken, başbakan sıfatındaki polis de kanlı kanatlarıyla her türlü tehlikeden koruyor üniformalı evlatlarını. İktidar sahibi olduğundan bu yana çıkardığı vazife kanunlarıyla polisleri sokakların sahibi hâline getiren hükümet bütün bir halkı da zihniyetleri dahilinde polisleştirme derdinde. Öyleki; bu devletin de tarihi boyunca var olmuş, iki sene önce de yeniden ayyuka çıkmış ve bu gün de çok göz önünde olmamakla birlikte devam eden polis cinayetleri, bir gün bir polis tarafından keyfi bir şekilde şüpheli görüldüğü için öldürülme ihtimali olan insanlar tarfından meşru görülmekte. Hükümet her geçen gün büyüttüğü lacivert ordusuna son kıyağı ise askerlik kanunuyla yaptı. Çıkardığı yasayla birlikte polisler askerlik yapmayacak ve polislikte on yılını dolduranlar askerlikten muaf olacaklardı. Polislerin bu yasayla birlikte ağızları kulaklarında. Askerlik yapmayı reddetip, hiçbir otorite için ölmeyip öldürmeyeceğini söyleyen vicdani retçileri yerlerde sürükleyip göz altına alan ve işkence eden polislerin "askerlikten yırttık" nidalarıyla ortalarda gezmeleri deli yürekli vatan evlatları oluşlarından ileri geliyor olsa gerek. Polislerin başbakana teşekkür turları da evlere şenlikti. İki tarafta çoktan yazılmış bir tiyatro oyununu ezber atarak oynuyorlardı. Hamile kadınların karınlarını zevkli bir hınçla tekmeleyip doğmamış çocukların katili olanlar, kucaklarında, çeşitli meleklerin isimlerini verdikleri çocuklarıyla maalile el öpmeye gelmişlerdi başbakanın huzuruna. Başbakan da büyüdüklerinde polis olmalarını arzu ettiği çocukları oyuncak ve diş fırçalarıyla karşıladı. Memleketin, huzurunu polis anne/babalarına borçlu olduğu çocuklar ise şaşkın bir hâlde izliyorlardı olup biteni. Daha sonra ise teşkilat olarak ödüllendirdi hamisini Emniyet Genel Müdürlüğü. Polis teşkilatına desteklerinden ötürü teşekkür mahiyetinde plaket ve polis teşkilatının yüz yıl önce kullandığı silahlardan biri hediye edildi başbakana. Boş bakanların başı da güvenlik güçlerinin yıpratılmaması gerektiğini söyledi. Hoş sohbetler, espirilerle şenlendi tören. Son noktayı da Emniyet Genel Müdürü koydu: Başbakanım herkes üstümüze gelirken siz bizi savunuyorsunuz ya, işte o bizi bitiriyor. Yıllardır, polis tarafından işlendiği bilindiği hâlde faili meçhul damgasıyla rafa kaldırılan katliamlar, polisin yasal mermisiyle sokak ortasında öldürülenlerin davaları unutturulmaya çalışılıyor. Engin Çeber'in, Uğur Kaymaz'ın, Çağdaş Gemik'in ve polis tarafından öldürülen diğer bütün insanların yaşamlarının değeri iktidarlarının iki dudağının arasında. Öldürülenlerin aileleri mahkeme kapılarında kasıtlı olarak ertelenen davaların peşinde sürükleniyorlar yıllardır. Üniversite öğrencilerinin her adımları polis tarafından izlenip, en yaşamsal istekleri polis panzerleriyle ezilirken, talepleri yaşama hakkına kadar gerileyen işçiler meydanlarda polis tarafından öldüresiye dövülürken, üniformalı ve üniformasız katillerinin aramızda dolaştığı cansız bedenlerden yasal mermiler çıkarken her şeyin, olması gerekenler bunlarmış gibi devam etmesi iktidarların zorbalığa muhtaç olduklarını gösteriyor bizlere. Zorbalar ise en çok, kendileri için tetik çekenleri severler. Ve en son kabul edilen; başarı gösterecek olan memurlara prim verilmesini sağlayan yasayla birlikte de daha çok polis cinayeti göreceğiz. Askerlikten yırtma müjdesiyle birlikte polis olmak için sıraya girenlerin sayısı da artacak elbet. Katiller çoğalıyor, katiller daha bir katil oluyor, yüz yıllık kanlı silahlar kanlanacak silahlarla değiştiriliyor ve zulüm; işte bu, yaşamı bitiriyor.

yeryüzü bir bütündür bölünemez

Ahali

Mart 2011 yıl:4 - sayı:8 aylık haber fikir yorum gazetesi 2,5 TL

DUYUP DA İNANAMADIKLARIMIZ

DAATMA GENDİNİ / AHALİ'NİN GERGİNİ

DEVRİM DALGASI

Ortadoğu ve Kuzey Afrika halkları baskıya, yoksulluğa ve adaletsizliğe karşı ayaklanıyor.

Gendini der ki:

İsyan ateşi tüm dünyaya yayılıyor, ama bizde tık yok. Yine de üzülmeyelim; "tık" yok, ama en azından "tik" var. Bu da nerden çıktı, demeyin. İstem dışı oluşan bir kas hareketi kendisinde çok şey barındırır. Pek

önemsemediğimiz, hatta araz olarak kabul ettiğimiz bu davranış silsilesi, cinnete kapı aralayabileceği gibi, bir isyana bayraktarlık da edebilir. Çünkü "tikli olma hali" insanın derinlerinde yatan en büyük arzuyu, özgürlük arzusunu içinde taşır.

Evet, "tık" ile "tik" arasındaki fark sadece bir nokta kadardır. O noktada ise iki kapı bulunur. Tek sorun o kapılardan hangisini tıklayacağınızdır.

PINAR SELEK DAVASI

Yargıtay 9. Ceza Dairesi'nin, verilen hükmü 2. kez bozmasının ardından yapılan duruşmada mahkeme, beraat kararında direnilmesine hükmetti. Buna karşılık savcı, bu karara itiraz ederek davayı yine Yargıtay'a taşıdı.

Gendini der ki:

Biz bu davayla çok şey gördük, çok şey öğrendik. Bu sayede dünyadan gözümüz açık gitmeyeceğiz. Neler mi gördük?

Bu ülkede bilirkişilere pek rağbet edilmediğini, tam tersine bilirbilmezkişilere itibar edildiğini gördük.

Yalnız 13'ün değil, 9'un da uğursuz sayılar arasına katılabileceğini gördük.

Devlet babanın bir çiftliği olduğunu, çiftliğinde dayılarının bulunduğunu ve bu dayıların "Boz hükmü!" "Boz hükmü!" diye bağırdığını gördük.

"Nice insan gördüm, üstünde elbise yok; nice elbise gördüm, içinde insan yok" diyen Mevlana'nın bu sözünün, "Nice insan gördüm, üstünde cübbesi yok; nice cübbe gördüm, içinde insan yok" şeklinde uyarlanabileceğini gördük.

Tanrılara kurbanlar adandığını, bu kurbanların masum insanlar arasından seçildiğini, böylece binlerce yıllık pagan geleneğinin hâlâ sürdürdüğünü gördük.

Adalet eski bir hikâye, hukuk kötü bir kurgu olsa da, sanık iyi bir kahraman olduğu sürece bir dramın izlenebileceğini gördük.

Her şeyden önemlisi, Pınar Selek'e yapılan haksızlığa tanık olduğumuzu, olmaya da devam edeceğimizi gördük.

İÇİMİZDEKİ ŞEY

Baş ağrısı şikâyetiyle hastaneye giden Çinli bir adamın kafasının içinde 10 cm uzunluğunda bir bıçak tespit edildi. Adam, bıçaktan haberinin olmadığını, 4 yıl önce ettikleri kavga sırasında bir hırsızın saplamış olabileceğini söyledi.

Gendini der ki:

Müthiş bir alegori. İnsanı anlama yolunda bulunmaz bir imkân. O halde bir soru soralım ve hemen ardından cevabını verelim: İnsan nedir? İnsan, içinde bir şey taşıyan, ama taşıdığı o şeyin ne olduğunu bilmeyen bir varlıktır.

İşin en kötü yanı, insan aslında o şeyi taşıyıp taşımadığını da bilmemektedir. Onunla büyür, yaşlanır, hatta belki onunla ölür... Yine de o şeyin kendisinde olduğundan bile habersizdir. Peki nedir o şey? İnsanı akıl almaz maceralara sürükleyebilen; türlü kalkışmalara, aldanışlara yelken açtırabilen şey nedir? Bir fikir mi? Bir ahlak mı? Duygu mu? Önerme mi? Nedir? Birini katil, ötekini kurban edebilen, birini efendi, öbürünü köle kılabilen şey nedir?

Söz konusu kişi, başının ağrıması sayesinde anlamış kafasında bir bıçak taşıdığını. Peki biz, nasıl anlayacağız kafamızdakileri? Başımız hiç ağrımıyorsa üstelik?

İLAHİ HOCA!

Selçuk Üniversitesi'nde görevli bir ilahiyatçı profesör, "Dekolte giyen kadının tacizde payı vardır" dedi.

Gendini der ki:

İlahi hoca!.. Dumur ettin bizi!.. Demek ki bir kadın yakını tacize uğrarsa, ilk yapacağı iş, o zavallı kadını tokatlamak olacak. Doğrusu böyle bir mizah anlayışı hiç görülmemişti bu topraklarda. Ancak şunu belirtmeliyim ki mizah, yapılanın mizah olduğu bilindiği zaman mizahtır. Nasreddin Hoca olmakla olmamak arasında çok ince bir çizgi vardır. Ne yazık ki o çizgiden herkes geçemez. Bazıları ise geçemedikleri gibi, şu basit sorunun yanıtını da veremezler: "Yahu kardeşim, hırsızın hiç mi suçu yok?"

GAYRİ RESMİ TARİH

Şırnak'ta askerleri hedef tahtasının kenarına dizip ateş eden bir yüzbaşının olay sırasındaki görüntüsü basına yansıdı.

Gendini der ki:

Yüzbaşı, hedef tahtasının kenarına askerleri dizmiş, ama önüne sivilleri koymayı unutmuş. Köylerden üç beş tane gariban Kürt köylüsü getirip koysaydı, görüntü daha açıklayıcı olurdu. Böylece herkes anlardı, Türkiye'nin gayrı resmi tarihinin ne olduğunu.

HADIM YASASI

TBMM başkanlığına cinsel suçlarla ilgili bir kanun teklifi sunuldu. "İlaçla hadım" olarak anılan teklife göre cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı veya reşit olmayanla cinsel ilişki suçlarından mahkum olanlara testosteron tedavisi uygulanabilecek.

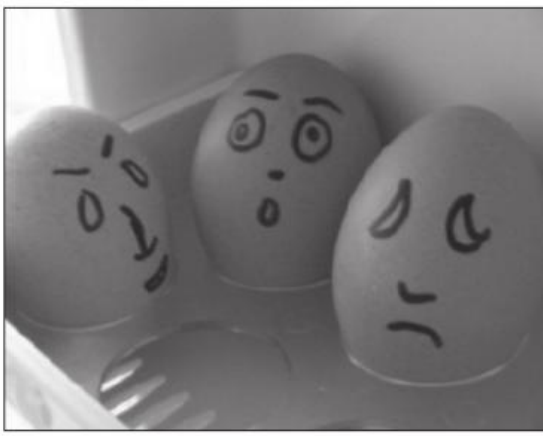
Gendini der ki:

Kimi insanlar, göldeki sureti yakalamaya çalışan bir ahmağa benzer. Görüntü deryasında sabah akşam çırpınıp dururlar. Kendilerini boşuna heder ettikleri gibi, gölün kirli suyunu da oraya buraya sıçratırlar. Halbuki başlarını bir kaldırsalar göreceklerdir ki, o görüntünün sebebi, gölün kenarındaki ağacın ta kendisidir.

Bu kadar basit bir gerçeği kavramak bazıları için oldukça zordur. Çünkü bu kavrayış süreci birazcık akıl gerektirir. Toplumların mitleri vardır. Evrenin oluşumunu, insanın ortaya çıkışını ve türeyişini bu mitlerle açıklamaya çalışırlar... Ne var ki, en azından benim bildiğim kadarıyla, aklın insana verilişine dair herhangi bir mit bulunmamaktadır. Bu, antropoloji için olduğu kadar, insanlık için de bir kayıptır. Bu kaybı telafi etmek de bana düşer:

AKLIN VERİLİŞ MİTOSU

Bir gün sıkıldı, ulu Tengri. Sıkıldı, kın kanatlılardan, kıllı bacaklılardan... Hele de, hele de kanatlı cinsiyetsiz varlıklardan... Buyurdu gür bir sesle: "Kalıp!" dedi... Melekler ona bir kalıp getirdiler. Sonra "Toprak!" dedi. Melekler toprağı da getirdiler. Ardından "Su!" dedi. Melekler onu da getirdiler. Bir harç kardı, ulu Tengri; bir çamur hazırladı... Sonra o çamuru bir güzel yoğurdu, yoğurdu... Kıvamını anlamak için bir tutam aldı eline ve parmaklarının arasında sıkıp göğe fırlattı. Hikmetinden sual olunmaz onun; fırlattığı çamur gök boşluğunda öylece asılı kaldı (İleride buna dünya denilecekti). "Olmuş!" dedi Tengri. Sonra yoğrulan çamuru kalıba döktü. Ben deyim bir saat, siz deyin

bir asır bekledi kuruması için. Vakit geldiğinde ise, "Çıkarın!" dedi. Melekler kurumuş çamuru kalıptan çıkardılar. Çıkardılar, ama bir de ne görsünler? Dört ayaklı maskara bir şey peyda olmuştu. Anladı ki ulu Tengri, melekler ona yanlış kalıbı getirmişlerdi. Böylece insan yerine, yanlışlıkla yine bir maymun yaratılmıştı. "Neyse!" dedi Tengri... Aldı, şöyle bir kütürdetti maymunu, iki ayak üstüne düşürdü. Ardından bir üfürüşte temizledi kıllarını, bir adama benzetti. (Biraz kıl kalmıştı, ama Tengri bunu pek önemsemedi)

Durup eserine şöyle bir baktığında: "Hep aynı!" dedi. Evet, yaratıyordu yaratmasına, ama tüm yarattıkları yine de birbirine benziyordu... Bu yüzden ulu Tengri'nin özgünlüğü, üretkenliği şüphe götürmeye başlamıştı.. Bu kısırdöngüye artık bir son vermeliydi. Kendisinden bir şey aldı; yok ile var arası bir şey... (İlerde buna akıl denilecekti) O şeyi, yarattığı eserin içine koyacaktı. Ne var ki, eserin burun delikleri de, kulak delikleri de küçücüktü. Tengri'nin eli ise kocamandı. O da bu iş için eserin kıç tarafını seçti. (Çünkü çok su katılmıştı oraya; esnekti, genişleyebilirdi)

Bir zaman sonra, çamur daha kurumadan, baş kısımdan vermeye başladı aklı. Ancak iş işten geçmişti. Çünkü ilk yarattıkları, çekirge sürüsü gibi tüm dünyaya yayılmış, tavşanlar gibi çoğalmış ve normal insanlar gibi, kendi özelliklerini çocuklarına aktarmışlardı. O çocuklar ise okuyup bilim adamı ve devlet adamı olmuşlar, dünyayı adeta bir tımarhaneye çevirmişlerdi.